

Denne fil er downloadet fra
Danmarks Tekniske Kulturarv
www.tekniskkulturarv.dk

Danmarks Tekniske Kulturarv drives af DTU Bibliotek og indeholder scannede bøger og fotografier fra bibliotekets historiske samling.

Rettigheder

Du kan læse mere om, hvordan du må bruge filen, på
www.tekniskkulturarv.dk/about

Er du i tvivl om brug af værker, bøger, fotografier og tekster fra siden, er du velkommen til at sende en mail til *tekniskkulturarv@dtu.dk*

Gamle hjem i Sønderjylland

1920

*72 (4351) ~~1920~~

Industribiblioteket

Grp:

Forfatter:

Titel:

Gamle Hjem i Sønderjylland

Bind:

Udgave:

Trykkaar: (1920)

Industribiblioteket

(er Dansk Udgave af:

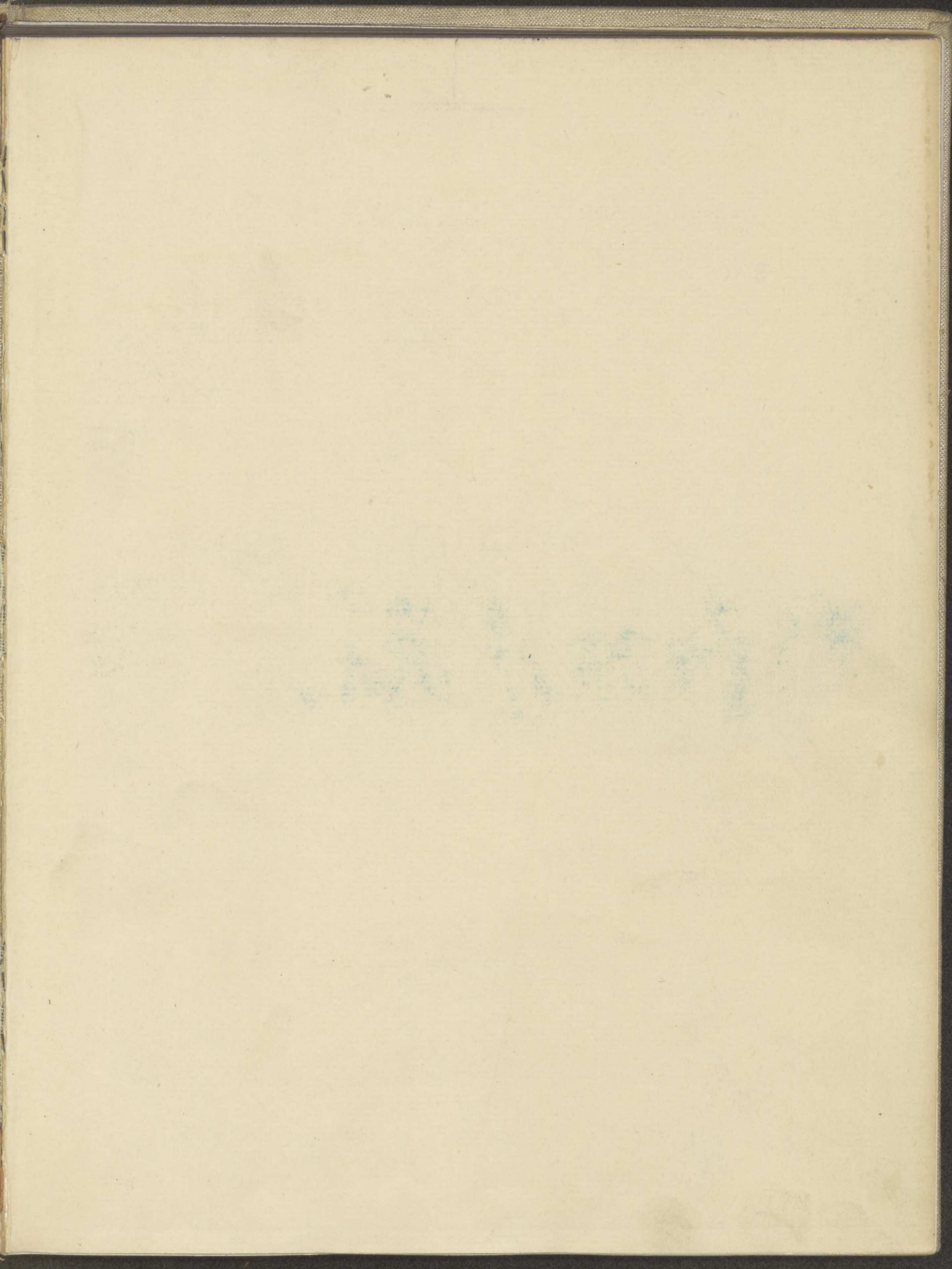
E. Seinemann:

Alt Schleswig-
Holsten 1912.)

72 (4351) Folio

72 (4351)
P

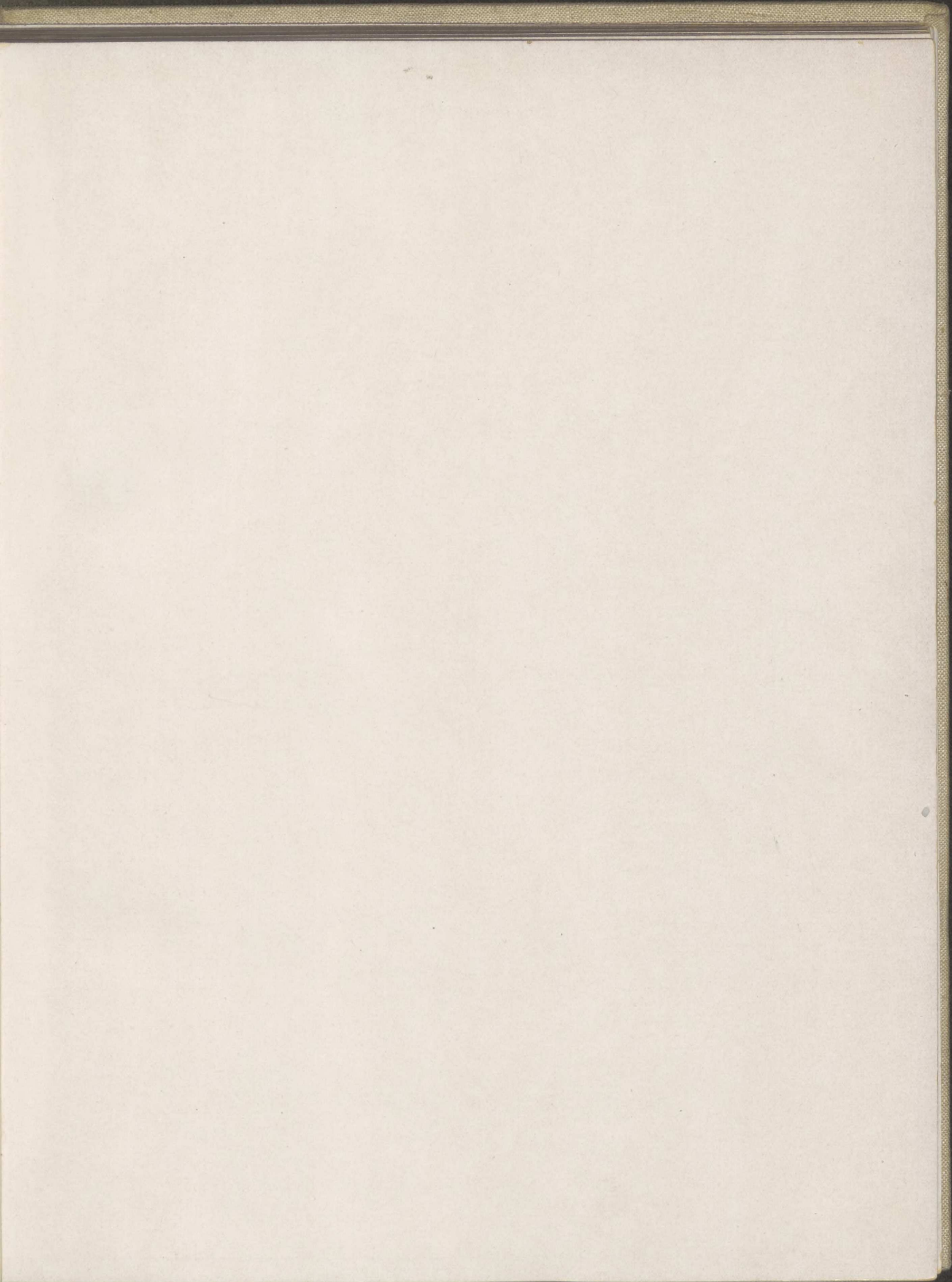

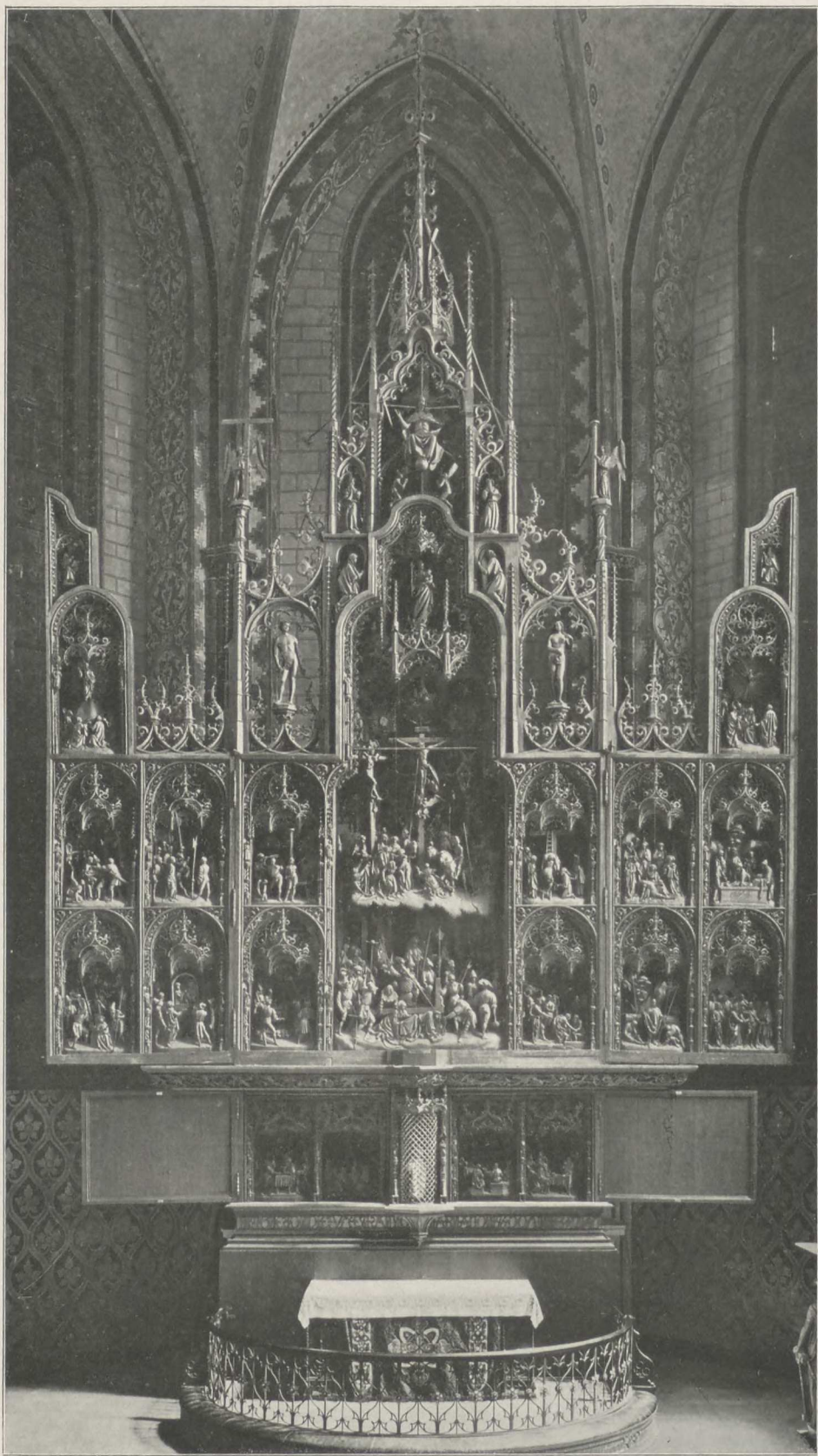

NYMSTRIKELIUTGIV

GAMLE HJEM I
SØNDERJYLLAND
HOLSTEN OG DEN GAMLE
HANSESTAD LÜBECK

Højalter i Slesvig Domkirke.

GAMLE HJEM I SØNDERJYLLAND

HOLSTEN OG DEN GAMLE
HANSESTAD LÜBECK

E. JESPERSENS FORLAG / KØBENHAVN & KRISTIANIA
CAMMERMEYERS BOGHANDEL · HOVEDKOMMISSION FOR NORGE

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

INDLEDNING

Sønderjylland er sikkert rigere paa gamle Bygninger, Bohave og Interiører af stor æsthetisk og kulturhistorisk Værdi end nogen anden Del af Kongeriget. Der synes at have været andre Livs- og Udviklingsvilkaar end i det øvrige Danmark og indenfor dets Grænser finder man vidt forskellige Retninger og Paavirkninger, en Følge af de stærkt afvigende naturlige Forhold. Dannevirke var i flere hundrede Aar et virksomt Værn mod Indflydelser Syd fra, og til langt ind i Middelalderen var Sønderjylland i kulturhistorisk Henseende under Paavirkning Nord fra, med Undtagelse af den vestlige Del og Øerne, der dannede som en Verden for sig, med sin egen ejendommelige Befolkning og sin fra den østlige Del af Landet meget afvigende Natur. Her var det Holland og Rhinegnene, der i mangt og meget satte deres Stempel paa Udviklingen, i det hele taget, paa Meneskenes Boliger og hvad deri fandtes, hvad der uden Vanskelighed kan paavises til ind i det tolvte Aarhundrede.

Syd for Slien og Ejderen, derimod, er Forholdet et andet. Her skabtes en frugtbar Jordbund for den tysk-kirkelige Kultur, der gav sig kraftige Udslag i mange Retninger, enten med et umiddelbart tysk Præg, eller delvis under Paavirkning af de nærliggende store og rige Byer Hamborg og Lübeck. Kirken blev her den store Arbejdsgiver, og navnlig plastisk Kunst og Kunsthaandværk florerede.

Med Middelalderen svandt Indflydelsen Nord fra mere og mere, og tyske Impulser begyndte at gøre sig gældende — Impulser fra Nürnberg og Augsburg, der vel naaede deres rigeste Blomstring i det 15de og 16de Aarhundrede. I denne Forbindelse behøver man blot at nævne Hans Brüggemanns vidt berømte Højalter i Slesvig Domkirke fra den første Fjerdedel af det 16de Aarhundrede.

Med Reformationen kom der nye og friske Luftninger; den bragte med sig nye Opgaver og skabte nye Baner for Udviklingen. Renaissancen holdt omtrent samtidig sit Indtog, begge Bevægelserne kommende Syd fra. Det kan næppe bestrides at Udviklingen, ogsaa i Sønderjylland, paa dette Tidspunkt i en kendelig Grad var under Paavirkning Syd fra, hvad der forøvrigt ogsaa var Tilfældet højere oppe i Danmark.

Den voksende almindelige Velstand i det 16de Aarhundrede og den Livsglæde der fulgte i Renaissancens Spor gjorde begge deres til at den nye Stil hurtigt slog Rod i den frugtbare Jordbund, hvor den bar rige Frugter. — Det ejendommelige ved denne Bevægelse var, at den fandt den samme gæstfri Modtagelse og at der blev budt den gode Kaar saavel i Adelsmandens, som i Borgerens og Bondens Hjem. Alle havde deres Andel, alt efter Evne og Livsvilkaar, i den Udvikling der nu fulgte.

I de Tider havde Fyrster og Adelsmænd en varm og velgørende Interesse for Kunst og Kunsthaandværk, hvorfor Verden den Dag idag er dem megen Tak skyldig. Fordringerne til Huset og Hjemmet voksede i enhver Henseende, mange ældre Slotte og Herresæder, Borgerhuse og Bøndergaarde maatte vige Pladsen for nye; Lyksborg Slot er et Eksempel herpaa blandt mange. Desværre er en stor Del af disse Renaissancens Bygningsværker ved Tidernes Ugunst forsvundne, og i mange Tilfælde har praktiske Hensyn eller en forfejlet Smag helt eller delvis ødelagt deres oprindelige Skønhed.

Renaissancen elskede rige og pragtfulde Rum; Skabe, Skænke og Kister, Døre og Kaminer bære Vidne herom med deres, ofte overdaadige, Billedudskæring, hvori de adelige Familiers Vaaben jævnlig udgør Ledemotivet.

Den enkle ydre Arkitektur, der kendetegner saa mange af Hovedbygningerne, gaar igen i de andre og mere underordnede Bygninger, og i dem alle synes en Bestræbelse for at skabe Harmoni, indenfor hele Bygningskomplekset og mellem dette og det omgivende Landskab, at have gjort sig gældende. Baade Lyksborg og Augustenborg afgiver gode Eksempler i saa Henseende. Hvad her er sagt refererer sig fortrinsvis til det 16de og 17de Aarhundrede, men selv i det 18de Aarhundrede, da fransk Smag og fransk Stilart de fleste Steder kom paa Mode, holdt den enkle og renere Smag fra de foregaaende Aarhundrede sig i mange sønderjyske og holstenske Hjem.

Adelen nøjedes imidlertid ikke med deres Landslotte; mangfoldige adelige Familier havde tillige deres statelige Huse i Byerne. I Sønderjylland fandtes saaledes, blandt andre fornemme Stadshuse, Huse tilhørende Familierne Clausenheim, Gelting og Ahlefeldt. Flensborg og Eckernførde fortjener særligt at nævnes i denne Forbindelse og Syd for Ejderen fandtes der endnu flere adelige Byhuse. Ikke faa fremmede Kunstnere blev i den senere Del af det 17de og i det 18de Aarhundrede anvendt til Udsmykning af disse Rigmands-Boliger, hvor man nu forlangte ret overdaadige Stukkaturarbejder, vævede Tapeter og dekorative Malerier. Blandt disse fremmede Kunstnere og Kunsthaandværkere indtager to Italianere, Brødrene Taddai, en fremragende Plads.

Hvad selve Arkitekturen i de jævne og mere borgerlige Huse angaar, synes større Opgaver at have været ret sjældent forekommende, men ikke desto mindre er der ogsaa i denne Retning ydet meget fortrinligt. Man har haft et aabent Øje for „the eternal fitness of things“, baade i Bygningernes Plan, i deres ofte enkle, men harmoniske Linier og i deres Forhold til Omgivelserne, hvad der har frembragt et velgørende Indtryk af Rytme og æsthetisk Velbehag. I Byerne søgte de forskellige Klasser af Medborgere ofte hver til sit Kvarter, hvad man jo ogsaa ser mangfoldige andre Steder, og Flensborg havde saaledes sit udprægede Købmandskvarter, sit Haandværkerkvarter, sine bestemte Bydele for Arbejdere og den søfarende Stand.

De større og velhavende Købstæder ydede, det siger sig selv, langt rigere Lejlighed for Kunsthaandværkerens Udvikling og Virksomhed end de mindre Byer paa Landet. I hine træffer man ofte et inderligt og i høj Grad frugtbringende Samarbejde mellem Kunstneren og Haandværkeren. Træskæringen fortjener særlig at fremhæves i denne Forbindelse som en af de ejendommeligste for denne Del af Landet, hvor den, i Vekselvirkning med de skiftende Stemninger og Stilarter, holdt sig gennem Aarhundrederne. Disse ofte højst kunstfærdige Arbejder synes at have fundet den samme Paaskønnelse i Borgernes og Bondens Hjem som i fornemme og rige Boliger. Bortset fra den kirkelige Træskæringskunst, hvorpaa der jo findes aldeles ypperlige Eksempler, og som vel var mere konservativ i sin Udvikling, var dette Kunsthaandværk ellers ret hurtig modtageligt for Paavirkning fra de vekslende Stilarter, der navnlig Syd fra og fra Nederlandene fandt Indpas i Sønderjylland og Holsten. I mange Tilfælde, vel de fleste, var der dog ikke Tale om nogen slavisk Efterligning, men Egnene gav jævnlig det fremmede, navnlig det hollandske, et vist behersket Særpræg.

Dette staar i Forbindelse med den forskelligartede kulturelle Udvikling i Øst og Vest, Syd og Nord, med Folkets uensartede Egenskaber og Tankesæt. Ret naturligt er dette særligt fremtrædende for Bondens Vedkommende; her kan man skelne mellem Jyder og Angler og Friser, mellem sachsiske og vendiske Retninger. Ikke alene Husene selv, men ogsaa de mange Genstande, der findes eller fandtes i dem, har ydet rigt Materiale til Sammenligninger, og de gamle Huse i Sønderjylland og Holsten har været herlige og fængslende Studieopjekter i saa Henseende.

I denne Forbindelse behøver man blot at nævne Frisland og Halligerne som et særlig egenartet og udpræget Eksempel; det overleverede har her holdt sig bedre end de fleste andre Steder og bærer Vidne om den Alvor, den store, planmæssige Dygtighed, den Ærbødighed for Opgaven, der udmærkede svundne Tiders Befolkning i disse Egne. Man kan ikke undlade at lægge Mærke til de tilstedeværende Naturforholds Indvirkning paa Byggesættet og hele Bygningskomplekset, Indretning og Inddeling. Man ser hvorledes, i visse Egne, selve Menneskeboligen og Stald og Lade er samlede under et fælles højt og fremspringende eller nedhængende Tag, mod hvilke den fremherskende Nordvestvind brydes. I andre Egne træffer man den typiske danske Bondegård, med dens fire Længer og den indesluttede Gaard, eller forskellige Afskygninger af det nedersachsiske Hus; det ostenfeldske Hus, og de sydlige Typer i Holsten og Marskegnene omkring Elben. Som det ydre var ogsaa det indre, og maaske i endnu højere Grad, præget af karakterfulde Træk, der vidner om Bygherrens, Bondens, klare Syn, om den Pris han satte paa, og den Respekt han følte for, sit ofte saare skønne Hjem. Man vil i Bogen finde talrige Eksempler herpaa: Stadsstuen, den »kolde«, og kun ved højtidelige Lejligheder benyttede Stadsstue i Landfogden Marcus Swyns Hus i Ditmarsken, der viser hvor højt den landlige Bygningskunst stod for halvfjerde Aarhundrede siden — Stadsstuerne fra Gjenner o. s. v. Selv Opholdsstuen, den „varme“ Stue, er i mange Tilfælde udmærket ved en ejendommelig, hyggelig Skønhed.

Denne skarpe Sondring mellem de forskellige Rum, alt ifølge deres Brug og Bestemmelse, fremtræder maaske særlig tydeligt i Nord Frisland, i den ostenfeldske Egn, i Wilster og Kremper Marskegnene og i Provstiet; ogsaa Museerne i Sønderjylland og Holsten er rige paa Eksempler og Typer fra disse Egne. Hvis man vil lære at sætte særlig Pris paa disse Overleveringer fra svundne Tider, behøver man blot at sammenligne dem med hvad det sidste Aarhundrede har ydet paa det samme Felt. Det er i Virkeligheden vanskeligt at forstaa, at Skønhedstrangen og Sansen for de herlige gamle Traditioner saa fuldstændig kan forsvinde i Løbet af nogle faa Slægtled. Men dette er jo kun en yderligere Grund til at værdsætte og studere hvad der endnu findes opbevaret fra hine Tider, og det viser sig da ogsaa paa mange Maader, hvorledes Interessen herfor er vaagnet og vokset i de senere Aar.

Det der især giver disse gamle Hjem en egen Charme er den dominerende Anvendelse af Panelet i dets forskellige Typer og Stilarter og de til dette svarende Møbler, da navnlig Skabe og Kister. Men disse gamle Hjem indeholdt tillige en Rigdom af forskelligt Husgeraad, ofte forarbejdet med virkelig Kunstsans og en Omhu, man kun sjældent finder i vore Dage. Hvad Byerne bød af disse Sager tilfredsstillede ikke altid, sjældent maaske, Bondens Fordringer i Retning af Styrke og praktisk Anvendelighed, lige saa lidt som hans ejendommelige Smag, og Følgen heraf var at der ude paa selve Landet fremstod en Række af fortræffelige Haandværkere, der bedre forstod Bondens Ønsker, og som, navnlig i den nordlige Del af Sønderjylland og i Nord-Frisland, naaede en høj Grad af Udvikling i Retning af original Pyntelighed.

Det er allerede fremhævet at der saavel i Sønderjylland som i Holsten til forskellige Tider har gjort sig forskellig Paavirkning gældende, især fra Tyskland og Holland. Naar man gennemgaar Fortegnelsen over de Kunsthaandværkere og jævne Mestre der har udført de paagældende Arbejder og hvis Navne endnu kendes, vil man finde, at de allerfleste er Landets egne Børn. Man vil saaledes finde en hel Række af Navne fra Flensborg, Husum og Tønder og for Holstens Vedkommende fra Kiel og Hamborg. Af de sønderjyske Mestre er der særlig Anledning til atter at fremhæve Hans Brüggemann; han stammer fra Husum, hvor han ogsaa døde — i stor Armod. Hans vidt berømte Alter i Slesvig Domkirke (1514—1521) fandtes tidligere i Bordesholm.

Den direkte Indflydelse Nord fra, hvad angaar sønderjysk Bygningskunst, er som allerede nævnt af forholdsvis tidlig Dato, og det er da især Kirker fra det 12de og 13de Aarhundrede der bærer

Vidne herom. Ikke alene selve Kirkerne, men meget af hvad de indeholdt, viser dette; der findes saaledes i Sønderjylland en hundrede romanske Granitdøbefonte, mod kun ganske faa, fire, i Holsten, hvor Gothiken dominerede i Modsætning til Sønderjyllands udprægede romanske Stil.

I senere Tider har ganske enkelte danske eller i al Fald dansk uddannede eller paavirkede Kunstnere forestaaet nogle faa Byggeforetagender af Betydning i Sønderjylland. Blandt de sidste er Nicolas Henri Jardin, hvem Amtmandsboligen i Tønder skyldes og som skulde have bygget Marmorkirken i København; han vendte imidlertid i 1770 tilbage til Frankrig. Fra det 19de Aarhundrede stammer C. F. Hansens Kirke i Husum (1829—33), men hans Virksomhed var nærmere knyttet til Holsten, for hvilken Landsdel han var Landbygmester. Ogsaa Lorenz Frølich udførte nogle Arbejder i Sønderjylland omkring Midten af det forrige Aarhundrede.

Det siger sig selv, at dette Værk paa ingen Maade maa betragtes som en komplet eller udtømmende Redegørelse for de paagældende Egenes ældre Bygningskunst og Kunsthaandværk. Det indeholder kun et skønsomt Udvalg af det rige Materiale, et Udvalg i hvilket forskellige Tider og forskellige Typer er repræsenterede uden nogen skarp Begrænsning eller Klassifisering. Man vil sikkert finde, at Livets konkrete og uforanderlige Krav har øvet en umiskendelig Indflydelse paa mangt og meget, hvorved selve Tidens skiftende Smag og Stilretninger tildels er blevne neutraliserede, og hvorved de paagældende Genstande har vundet et saa at sige varigere Værd.

De fra Lübeck stammende Bygninger og Værelser viser, som naturligt er, tydeligere end paa Landet og i de mindre Byer, Paavirkningen af Strømningerne i den store Verden; der var mange Baand, mangt et Tilknytningspunkt mellem den gamle, rige og frie Hansestad og Verdenskulturens Centre.

I Betragtning af det rige Materiale der heldigvis endnu forefindes siger det sig selv, at nærværende Samling langt fra er udtømmende, men vi tror og haaber, at Læseren vil finde Udvalget gjort med Skønsomhed og Pietet.

FORTEGNELSE OVER BILLEDERNE

Side

- 1 Lyksborg, 1587. Portal, Herregaard (Slesvig) 1669 . . . . .
- 2 1) Portbygning, 18de Aarhundrede, (Pløn), (Familien Kletkamp). 2) Portal, 1780. (Familien Pronstorf) (Segeberg).
3) Stald og Ridebane, 18de Aarhundrede, (Familien Farwe) (Oldenburg) . . . . .
- 3 Bondeggaard, Als, Husdør, ca. 1800. Flensborg. Smaaborgerhuse, Tønder . . . . .
- 4 Trefod 18de Aarhundrede, (Familien Heiligenstedt), Steinburg. Portbygning, 18de Aarhundrede. (Familien Kletkamp) (Pløn), Indkørsel, 18de Aarhundrede. (Familien Ascheberg) (Pløn) . . . . .
- 5 Havepavillon, 18de Aarhundrede, Flensborg. Havepavillon, 18de Aarhundrede, Flensborg . . . . .
- 6 Huse, Søndertorv, Flensborg. Porthvælving, Nørreport, Flensborg. Brønd, 1758, Nørretorv, Flensborg . . . . .
- 7 Nørreport, 16de Aarhundrede, Flensborg. Gamle Nørregade, Flensborg. Hohes Tor, 16de Aarhundrede, Slesvig
- 8 Stadsstue, 1568, fra Marcus Swyns Hus i Lehe, Nord Ditmarsken. Meldorf Museum . . . . .
- 9 Stadsstue, 1568, fra Marcus Swyns Hus i Lehe, Nord Ditmarsken. Meldorf Museum . . . . .
- 10 Susanneskabet, omtr. 1580, Thaulow Museum, Kiel . . . . .
- 11 Bedekammer, Gottorp Slot . . . . .
- 12 1)—2) Kister, tidlig Renaissance, 16de Aarhundrede. Flensborg Museum. 3) Forside af Kiste. 17de Aarhundrede, fra Handewitt. Flensborg Museum . . . . .
- 13 Bronze Medailloner, med Evangelisternes Tegn, fra et Gravminde, 16de Aarhundredes sidste Halvdel. Flensborg Museum
- 14 Stadsstue, 17de Aarhundrede, Bondehus, Ostenfeld, Husum . . . . .
- 15 Stadsstue, 1637, fra Gjønner, nær Aabenraa . . . . .
- 16 Stadsstue, 1637, fra Gjønner, nær Aabenraa . . . . .
- 17 Stadsstue, 1637, fra Gjønner, nær Aabenraa . . . . .
- 18 Stadsstue, 1702, fra Winnert (Husum). Flensborg Museum . . . . .
- 19 Stadsstue, 1702, fra Winnert (Husum). Flensborg Museum . . . . .
- 20 Stadsstue fra Odderade (Syd Ditmarsken) . . . . .
- 21 Stadsstue fra Odderade (Syd Ditmarsken) . . . . .
- 22 Opholdsstue fra Bendfeld, første Halvdel af 18de Aarhundrede. (Provsti). Flensborg Museum . . . . .
- 23 Opholdsstue fra Bendfeld, første Halvdel af 18de Aarhundrede. (Provsti). Flensborg Museum . . . . .
- 24 Stue fra Provstiet, 18de Aarhundrede. Altona Museum . . . . .
- 25 Stadsstue fra Wraaby paa Røm, 17de Aarhundrede. De malede Dekorationer fra 1783. Flensborg Museum . . .
- 26 Bondeskabe, 18de Aarhundrede. Meldorf og Altona Museum . . . . .
- 27 1)—4) Udskaarne Trægenstande fra Nord Frisland, Begyndelsen af 19de Aarhundrede. 5) Udskaaret, gennembrudt Roset, 16de Aarhundrede. Alle Flensborg Museum . . . . .
- 28 Bondestue fra Westerbuttel, 1792, (Syd Ditmarsken). Flensborg Museum . . . . .
- 29 Opholdsstue fra Dingen, 1800 (Syd Ditmarsken). Thaulow Museum, Kiel . . . . .
- 30 Kakkelsstue fra Syd Ditmarsken, 1782. Altona Museum . . . . .
- 31 Værelse med Panel, 18de Aarhundrede. Keitum paa Sylt . . . . .
- 32 Stadsstue fra Osterade (Syd Ditmarsken). Meldorf Museum . . . . .
- 33 Stue fra et Ostenfeldsk Hus. Husum . . . . .
- 34 Bønderhuse 1) Store Timmendorf. 2) Avlsbygning. 3) Sylt. 4) Ostenfeldsk Hus, Husum . . . . .
- 35 1) Fra det adelige Rixdorfske Gods (Pløn). 2) Bondehus fra Egnen af Ratzeburg. 3) Ladebygning, Siggen. 4) Ladebygning, Rastorf . . . . .
- 36 Forstue i et nedersachsisk Bondehus. Kiel-Krusenkoppel . . . . .
- 37 Ostenfeldsk Forstue. Altona Museum . . . . .
- 38 Stadsstue fra Wilstermarsch omtr. 1780. Flensborg Museum . . . . .
- 39 Stadsstue fra Wilstermarsch, 18de Aarhundrede. Thaulow Museum, Kiel . . . . .
- 40 Dør til Stadsstue i Wilstermarsch . . . . .
- 41 Stadsstue fra Wilstermarsch, 18de Aarhundrede. Altona Museum . . . . .

Side

- 42 Stadsstue fra Borgsum paa Føhr, 1699. Flensborg Museum . . . . .
- 43 Opholdsstue fra Hooge, en af Halligerne, 17de Aarhundrede. Flensborg Museum . . . . .
- 44 Stadsstue fra Nieblum paa Føhr, 1637. Flensborg Museum . . . . .
- 45 Stadsstue fra Nieblum paa Føhr, 1637. Flensborg Museum . . . . .
- 46 Stole fra Nord Frisland og Wilstermarsch, 18de Aarhundrede. Flensborg Museum . . . . .
- 47 Vævekamme til Baandvævning fra Nord Frisland, 18de Aarhundrede. Flensborg Museum . . . . .
- 48 Udskaarne Fyldinger, 16de og 17de Aarhundrede, fra det nordlige Sønderjylland og Nord Frisland i Museerne i Flensborg, København og Kolding . . . . .
- 49 Skab med Detaille fra Nord Frisland, 16de Aarhundrede. Flensborg Museum . . . . .
- 50 Bondestole fra Ostenfeld (Husum), 18de Aarhundrede. 1) — 2) Husum Museum. 3) — 4) Museum i København
- 51 1) Forside til Kiste. 2) Kiste, 16de Aarhundrede, Nord Frisland. Flensborg Museum. 3) Kiste, Altona Museum
- 52 Vinduespost og udskaarne Fyldinger fra det nordlige Sønderjylland og Nord Frisland, 16de Aarhundrede. Flensborg Museum . . . . .
- 53 Gravstene fra St. Nikolaj Kirkegaard, Boldixum paa Føhr, 18de Aarhundrede . . . . .
- 54 Gravstene fra St. Nikolaj Kirkegaard, Boldixum paa Føhr, 18de Aarhundrede . . . . .
- 55 Gravstene fra St. Nikolaj Kirkegaard, Boldixum paa Føhr, 18de Aarhundrede . . . . .
- 56 Gravstene fra St. Nikolaj Kirkegaard, Boldixum paa Føhr, 18de Aarhundrede . . . . .
- 57 Gravstene fra St. Nikolaj Kirkegaard, Boldixum paa Føhr, 18de Aarhundrede . . . . .
- 58 Gravstene fra St. Nikolaj Kirkegaard, Boldixum paa Føhr, 18de Aarhundrede . . . . .
- 59 Gravstene fra den Remonstrantiske Kirkegaard. Frederikstad . . . . .
- 60 Nord-frisisk Værelse, omfr. 1700. Altona Museum . . . . .
- 61 Udskaarede Genstande fra Nord Frisland, 18de Aarhundrede. Flensborg Museum . . . . .
- 62 Prøver af vævede Stoffer, farvet Uld og Linned, 18de Aarhundrede. Flensborg Museum . . . . .
- 63 Prøver af vævede Stoffer, farvet Uld og Linned, 18de Aarhundrede. Flensborg Museum . . . . .
- 64 Forskellige Puder, 18de Aarhundrede. Flensborg Museum . . . . .
- 65 1) Futteral for Lommeuhr, 18de Aarhundrede. Altona Museum. 2) Fugl af Sølv, 16de Aarhundrede. 3) Lyseholder
- 66 1) Kunstfærdigt Smedearbejde. Slesvig Museum. 2) Smedef Vindusgitter. Flensborg Museum. 3) Fylding over en Dør, 18de Aarhundrede. Rendsborg Museum . . . . .
- 67 1) Markedsplads. Meldorf. 2) Dør. Møgeltønder, 18de Aarhundrede. 3) Karnap, Badstuestræde. Haderslev
- 68 Slotsgaden. Aabenraa. Smaaborgerhuse, omfr. 1800. Tønder . . . . .
- 69 Døre fra omfr. 1800. 1) Flensborg. 2) — 3) Haderslev. 4) Aabenraa . . . . .
- 70 Døre fra omfr. 1800. 1) Slesvig. 2) Flensborg. 3) Kiel. 4) Tønder . . . . .
- 71 Døre og Karnap fra omfr. 1800. 1) — 2) Tønder. 3) Slesvig. 4) Tønning . . . . .
- 72 Døre fra omfr. 1800. 1) Frederikstad. 2) Tønder. 3) — 4) Tønning . . . . .
- 73 Døre fra omfr. 1800. 1) 3) 4) Tønder. 2) Slesvig . . . . .
- 74 Hustyper, 18de Aarhundrede. Tønder . . . . .
- 75 1) Fylding over en Dør, Museum i Slesvig. 2) Bindingsværkshus, 18de Aarhundrede. Tønder. 3) Bindingsværkshus, 17de Aarhundrede. Wilster . . . . .
- 76 1) Laæge fra Keitum paa Sylt. 2) Mølle fra Omegnen af Husum. 3) — 4) Smaaborgerhuse fra Tønderegnen
- 77 Bænk og Smaaborgerhuse fra Møgeltønder . . . . .
- 78 Bondehus fra Røm. Bondehus, 1634, fra Klockries. Ladeport og Havelaage fra Tønderegnen . . . . .
- 79 Dør fra Røm. Bondehus Møgeltønder. Havelaager fra Omegnen af Tønder . . . . .
- 80 Stadsstue fra Morsum paa Sylt, 17de Aarhundrede. Flensborg Museum . . . . .
- 81 Stadsstue fra Morsum paa Sylt, 17de Aarhundrede. Flensborg Museum . . . . .
- 82 1) Portal fra Frederiksborg Kirke, Slesvig, 1656. 2) Portbygning, Slesvig. 3) Murstenshus, 16de Aarhundrede, Husum. 4) Gavlhuse i Frederikstad, 17de Aarhundrede . . . . .
- 83 1) Gamle Apotek, 17de Aarhundrede. 2) Apotekets Dør. 3) Dør paa Torvet. 4) Gitterport, alle fra Frederikstad
- 84 Hollandsk Kammer fra Frederikstad, omfr. 1620. Flensborg Museum . . . . .
- 85 Hollandsk Kammer fra Frederikstad, omfr. 1620. Flensborg Museum . . . . .
- 86 Hollandske Kister fra 17de Aarhundrede. Flensborg Museum . . . . .
- 87 Hollandske Skabe, 17de Aarhundrede. Thaulow Museum, Kiel . . . . .
- 88 Hollandske Stole, 17de Aarhundrede. Flensborg Museum . . . . .
- 89 1) — 3) Sofa og Stol, 18de Aarhundrede, Thaulow Museum, Kiel. 2) Stol, 18de Aarhundrede, Flensborg Museum
- 90 Forstue, Barok, Scheershof, Slesvig, Slutningen af d. 17de Aarhundrede. Flensborg Museum . . . . .

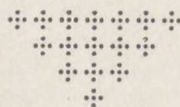
Side

- 91 1) Bondeskab, 17de Aarhundrede, Slesvig Museum. 2) Bondeskab, 17de Aarhundrede. Flensborg Museum . . .
- 92 Værelse fra Tønning, omfr. 1680. Thaulow Museum, Kiel . . . . .
- 93 Værelse, Barok, das Schabbelhaus, Lübeck . . . . .
- 94 Forstue i das Schweffelhaus, 1775. Thaulow Museum, Kiel . . . . .
- 95 1) Chatol. 2) Dragkister, 18de Aarhundrede. Thaulow Museum, Kiel . . . . .
- 96 1) Porcelænskab, 18de Aarhundrede. Thaulow Museum, Kiel. 2) Porcelænskab, 18de Aarhundrede, Thaulow Museum, Kiel . . . . .
- 97 Skabe, 18de Aarhundrede, fra Museerne i Altona og Kiel . . . . .
- 98 Værelse, Rococo (tidligere Breikstrasse 12) Lübeck . . . . .
- 99 Generalens Værelse, Kadetskolen, Pløn. Mahogni Stole (Chippendale Stil), 18de Aarhundrede. Flensborg Museum
- 100 Kaminer, Havesloftet, Pløn . . . . .
- 101 Fajanceovne fra d. 18de og Begyndelsen af d. 19de Aarhundrede. 1) Fra Kiel, Thaulow Museef. 2) Fra Flensborg, Flensborg Museef. 3) Fra det Behnske Hus, Lübeck . . . . .
- 102 1) Kirke i Hansuhn (Oldenborg). 2) Portal paa Nordsiden af Klosterkirken, Lygum Kloster (Tønder). 3) Gravkapel, 1767, Kappeln . . . . .
- 103 1) Vinduer i Klosterkirken, Lygum Kloster. 2) Portal til Præsident-Klosteret, Slesvig, 1656. 3) Huse i Frederikstad. 4) Portal, 18de Aarhundrede, Slesvig . . . . .
- 104 1) Hestestald, Pløn. 2) Haveslot, Pløn. 3) Bro, det adelige Gods Ascheberg. 4) Kirkeportal, 18de Aarhundrede, i Rellingen (Pinneberg) . . . . .
- 105 Huse i Lübeckerstrasse, Eutin . . . . .
- 106 1) Hus, Augustenborg, 1776. 2) Dør, 18de Aarhundrede, Slesvig. 3) Hus paa Søndertorv, Aabenraa . . . . .
- 107 1) Huset Nørregade 8, Flensborg. 2) Raadsapotekef, 18de Aarhundrede, Flensborg . . . . .
- 108 1) Portbygning paa det Tesdorfske Gods, 18de Aarhundrede (Oldenborg). 2) Hovedbygning paa det Pronstorfske Gods, 18de Aarhundrede (Segeberg). 3) Portbygning paa det Rixdorfske Gods (Pløn). 4) Portal til en af Slottet Augustenborgs Sidebygninger . . . . .
- 109 1) Hovedbygning, 1765, Gaard i Nærheden af Aabenraa. 2) Portbygning, det adelige Guldsteinske Gods, 18de Aarhundrede (Oldenborg). 3) Portbygning, Augustenborg Slot, 18de Aarhundrede . . . . .
- 110 Værelse, Louis XVI, fra et Borgerhus i Kiel. Thaulow Museef, Kiel . . . . .
- 111 Den modsatte Side af førnævnte Værelse . . . . .
- 112 Møbler fra det 18de Aarhundrede. 1) Altona Museum. 2) Thaulow Museum, Kiel. 3) Meldorf Museum . . .
- 113 Sofa, 18de Aarhundrede. Altona Museum . . . . .
- 114 Modtagelsesværelse, das Schweffelhaus, 1775. Thaulow Museum, Kiel . . . . .
- 115 Værelse, Louis XVI, das Schabbelhaus. Lübeck . . . . .
- 116 Stole, 18de Aarhundrede. Flensborg Museum og Thaulow Museum, Kiel . . . . .
- 117 Møbler fra Slutningen af det 18de Aarhundrede og Begyndelsen af det 19de Aarhundrede. 1), 2), 3) Husum Museum. 4) Flensborg Museum . . . . .
- 118 Møbler fra Slutningen af det 18de Aarhundrede. Thaulow Museum, Kiel . . . . .
- 119 Stole, 18de Aarhundrede. Flensborg Museum . . . . .
- 120 Kommode, omfr. 1800. Thaulow Museum, Kiel . . . . .
- 121 Chatol, 18de Aarhundrede. Thaulow Museum, Kiel . . . . .
- 122 Trappe til Salen i Huset „Stadt Kopenhagen“, Schumacherstrasse 24, Kiel . . . . .
- 123 Trappe, Badstuestræde, Haderslev, Kiel. Slutningen af d. 18de Aarhundrede . . . . .
- 124 Den nu nedrevne Faulstrasse, Kiel, Huse, Schlossstrasse, Kiel . . . . .
- 125 Das Schweffelhaus, 1775, Kiel. Nu nedrevet. Holstenstrasse 44, nu nedrevet . . . . .
- 126 Gammel Universitetsbygning, Kiel, 18de Aarhundrede . . . . .
- 127 Hus i Kiel, nu nedrevet, 18de Aarhundrede . . . . .
- 128 Huse paa Torvet i Kiel: efter et gammelt Fotografi. Gamle Huse i Kiel . . . . .
- 129 Døre fra omfr. 1800 i Kiel og Tønning . . . . .
- 130 Stukkaturloft i Havestuen i et Hus i Flensborg, omfr. 1820 . . . . .
- 131 Portal, Flensborg, omfr. 1830. Hus i Flensborg, 1804 . . . . .
- 132 „Biedermeyer“-Værelse, Schabbelhaus, Lübeck . . . . .
- 133 Værelse fra den første Halvdel af d. 19de Aarhundrede, Schabbelhaus, Lübeck . . . . .
- 134 „Biedermeyer“-Værelse. Thaulow Museum, Kiel . . . . .
- 135 „Biedermeyer“-Værelse. Slesvig Museum . . . . .

Side

136	Mahogni Møbler, Begyndelsen af d. 19 ^{de} Aarhundrede. Thaulow Museum, Kiel . . . . .
137	Mahogni Møbler, Begyndelsen af d. 19 ^{de} Aarhundrede. Thaulow Museum, Kiel . . . . .
138	Senge og Hvilebænk fra Begyndelsen af d. 19 ^{de} Aarhundrede. 1) Flensborg Museum. 2)—3) Slesvig Museum
139	Stole fra Begyndelsen af d. 19 ^{de} Aarhundrede. 1), 2), 4) Flensborg Museum. 3) Thaulow Museum, Kiel . . .
140	Mahogni Møbler fra Begyndelsen af d. 19 ^{de} Aarhundrede. 1) Das Schabbelhaus, Lübeck. 2) Thaulow Museum, Kiel
141	Uhre fra Begyndelsen af d. 19 ^{de} Aarhundrede. 1) Fra det Behnske Hus, Lübeck. 2) Thaulow Museum, Kiel
142	Blankpolerede Møbler, omfr. 1830, Schabbelhaus, Lübeck . . . . .
143	Møbler, omfr. 1830, fra det Osteradeske Gods (Rendsborg) . . . . .
144	1)—2) Kapel og Gravsten fra den gamle Kirkegaard i Flensborg, Begyndelsen af d. 19 ^{de} Aarhundrede. 3)—4) Gravstene fra Kirkegaarden i Gammel-Haderslev . . . . .
145	Orangeri, Slottet Lyksborg; omfr. 1800. Restaurationsbygning, Marieskoven, Flensborg; Begyndelsen af d. 19 ^{de} Aarhundrede . . . . .
146	1)—2) Stukkaturdekorationer, sidste Halvdel af d. 18 ^{de} Aarhundrede. Flensborg. 3) Klokke, Slutningen af d. 18 ^{de} Aarhundrede. Flensborg . . . . .
147	Trappe, Mengstrasse 6, Lübeck . . . . .
148	1) Portal, omfr. 1800, det adelige Gods Osterrade. 2) Kavalérbygningen, Augustenborg Slot. 3) Møllebygning, omfr. 1800, Flensborg. 4) Soltemplet i Slotsparken, Eutin . . . . .
149	1) Præstegaard, Sehested. 2) Indkørsel til Parken, det adelige Gods Ascheberg (Pløn). 3) Hus i Badstuestræde, Haderslev. Slutningen 18 ^{de} Aarhundrede. 4) Portal, tidligere Holstenstrasse 32, Kiel . . . . .
150	Parti fra Mølln. Gamle Pakhuse ved Trave, Lübeck . . . . .
151	Borgport og Levninger af Bymuren, Nordsiden af Lübeck . . . . .
152	1) Hus, Burgstrasse, Lübeck. 2) Holsten Porten, Lübeck. 3) Raadhustrappen, Lübeck. 4) Hus, Fischergrube 88, Lübeck
153	1) Hus ved Trave, Lübeck. 2) Parti ved Trave, Lübeck. 3) Detaille fra Borgporten, Lübeck . . . . .
154	Helligaandshospitalet, Lübeck. Dørhammer paa Petri Kirke, Lübeck. Gamle udskaarne Figurer, Lübeck Museum
155	Borgporten set fra Bysiden, Lübeck . . . . .
156	Terrakotta Medailloner fra Statius von Dürens Værksteder, tidligere paa Huset Braunstrasse 4, nu paa Huset Musterbahn 3, Lübeck . . . . .
157	Parti af Raadhuset, Lübeck 1570 . . . . .
158	Skipperhuset, Lübeck. Domkirken, Lübeck . . . . .
159	Huse, Grossen Petersgrube, Lübeck . . . . .
160	Renaissance Huse, Grosse Alte Fähr 31 og 33, Lübeck. Hus, Grosse Burgstrasse 24, Lübeck . . . . .
161	Renaissance Hus, Mengstrasse 16, Lübeck. Huse, Wahnstrasse, Lübeck . . . . .
162	Gammel Drikkestue fra Lübeck, 1644, Thaulow Museum, Kiel . . . . .
163	Renaissance Panel, das Schabbelhaus, Lübeck . . . . .
164	Forstue, Johannisstrasse 32, Lübeck . . . . .
165	Hovedtrappe, Wahnstrasse 37, Lübeck . . . . .
166	Trappe, das Schabbelhaus, Lübeck . . . . .
167	Forstue, Fischstrasse 26, Lübeck . . . . .
168	Forstue, Fischstrasse 25, Lübeck . . . . .
169	Forstue, Fischstrasse 25, Lübeck . . . . .
170	Skab, 18 ^{de} Aarhundrede, Johannisstrasse 32, Lübeck . . . . .
171	Forstue, Grosse Burgstrasse 24, Lübeck . . . . .
172	Forstue, Mengstrasse 48, Lübeck . . . . .
173	Forstue, Langer Lohberg 47, Lübeck . . . . .
174	Forstue, Königstrasse 11, Lübeck . . . . .

BILLEDER

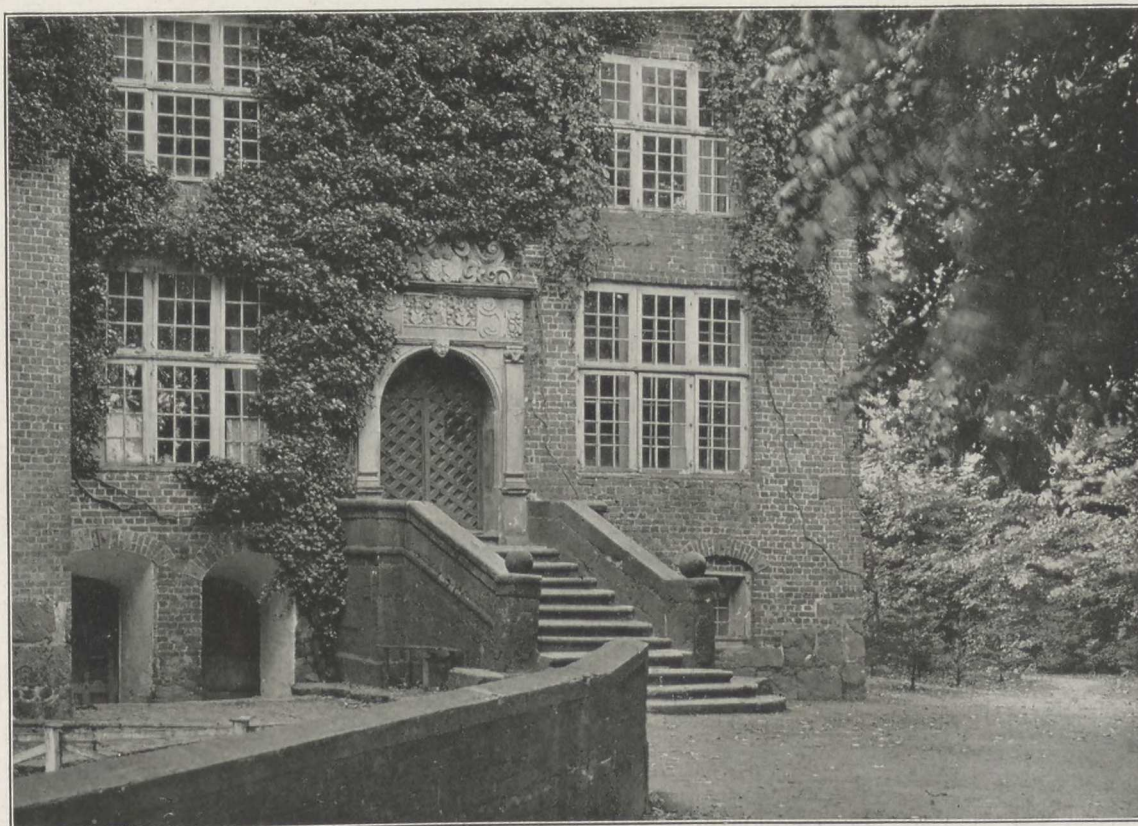

EFTERTRYK FORBUDT

Lyksborg, 1587.

Portal, Herregaard (Slesvig) 1669.

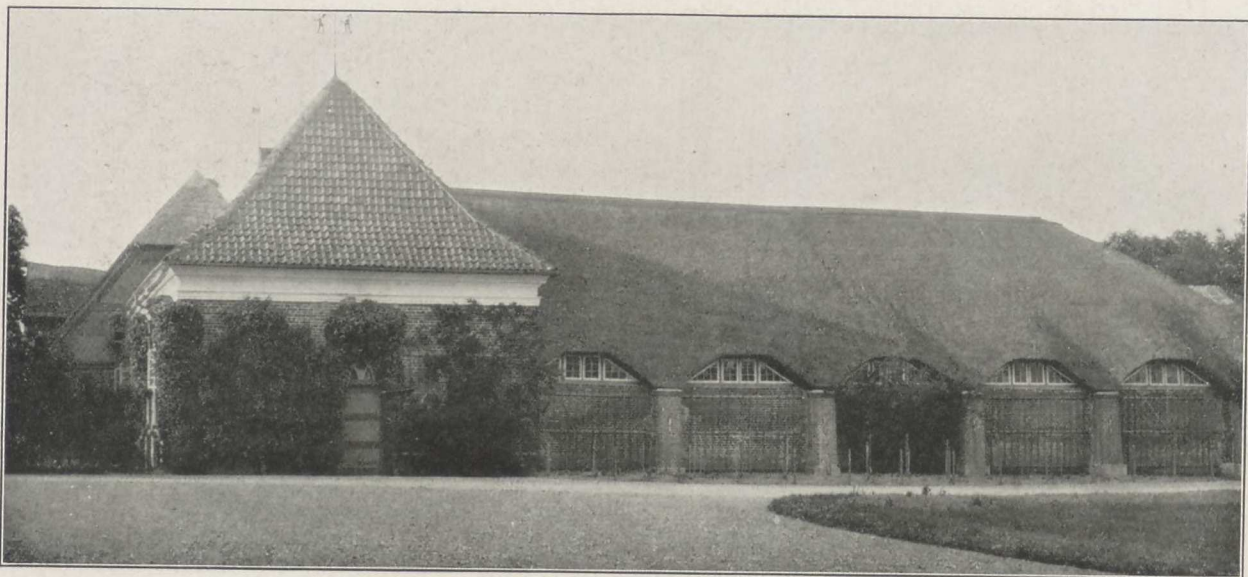

1

2

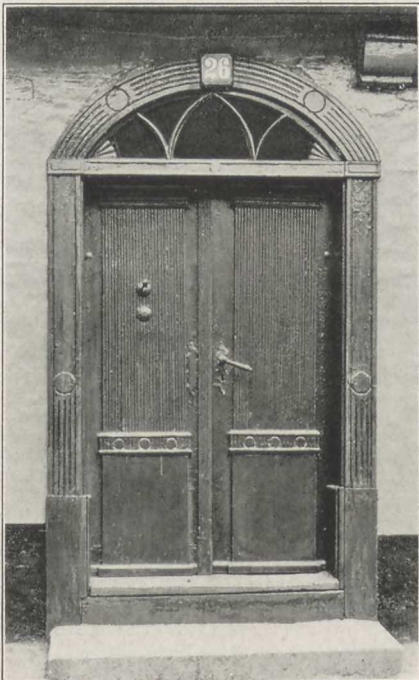
3

1) Portbygning, 18de Aarhundrede, (Pløn), (Familien Kletkamp). 2) Portal, 1780, (Familien Pronstorf) (Segeberg). 3) Stald og Ridebane, 18de Aarhundrede, (Familien Farwe) (Oldenburg).

Bondegård, Als.

Husdør, ca. 1800, Flensborg.

Smaaborgerhuse, Tønder.

Trefod 18de Aarhundrede. (Familien Heiligenstedt), Steinburg.

Portbygning, 18de Aarhundrede. (Familien Kletkamp) (Pløn).

Indkørsel, 18de Aarhundrede. (Familien Ascheberg) (Pløn).

Havepavillon, 18de Aarhundrede, Flensborg.

Havepavillon, 18de Aarhundrede, Flensborg.

Huse, Søndertorv, Flensborg.

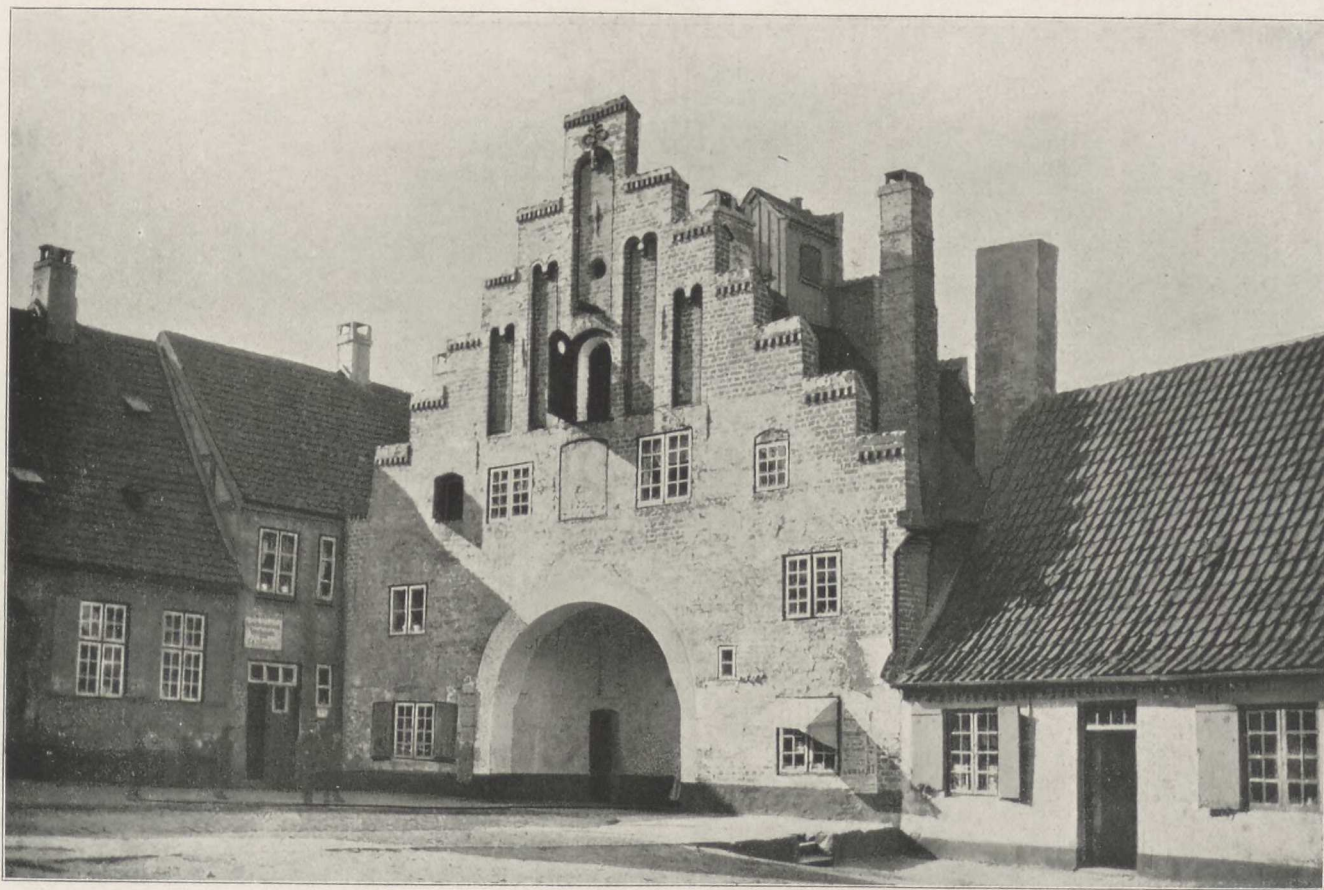

Porthvælvning, Nørreport, Flensborg.

Brønd, 1758, Nørretorv, Flensborg.

Nørreport, 16de Aarhundrede, Flensborg.

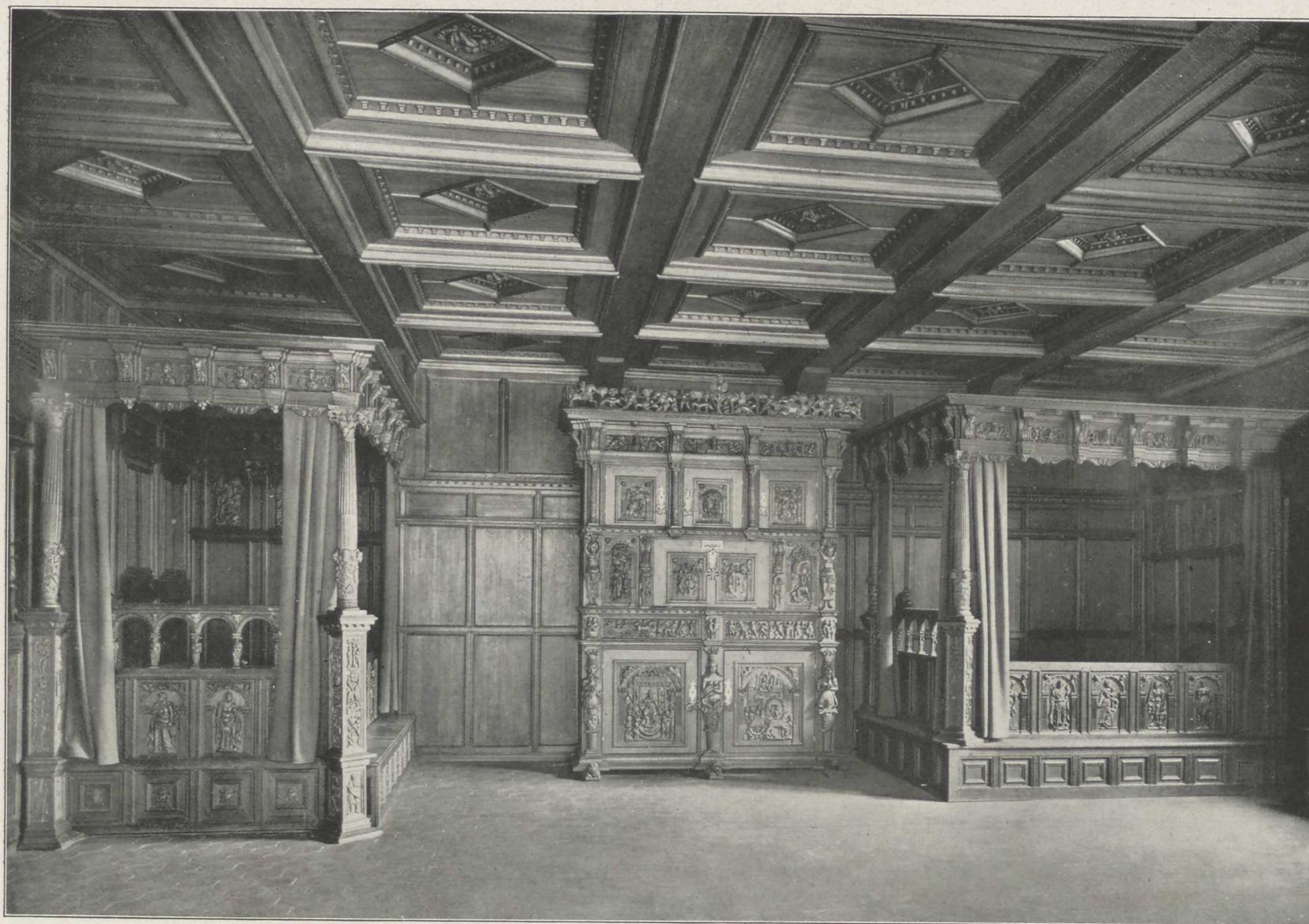

Gamle Nørregade, Flensborg.

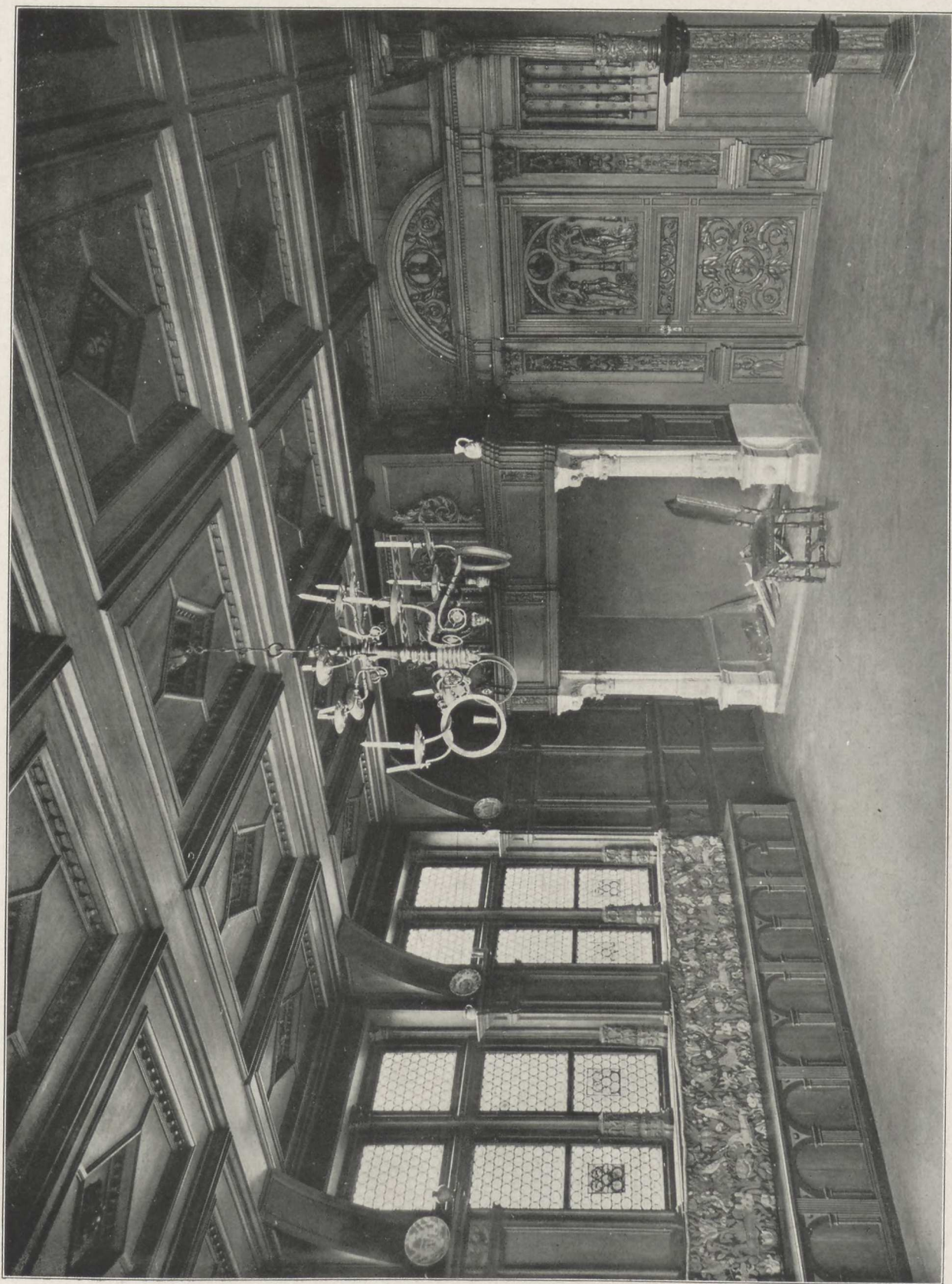
Hohes Tor, 16de Aarhundrede, Slesvig.

Stadsstue, 1568, fra Marcus Swyns Hus i Lehe, Nord Dithmarsken. Meldorf Museum.

Stadsstue, 1568, fra Marcus Swyns Hus i Lehe, Nord Dithmarsken. Meldorf Museum.

Susanneskabet, omtr. 1580, Thaulow Museum, Kiel.

Bedekammer, Gottorp Slot.

1

2

3

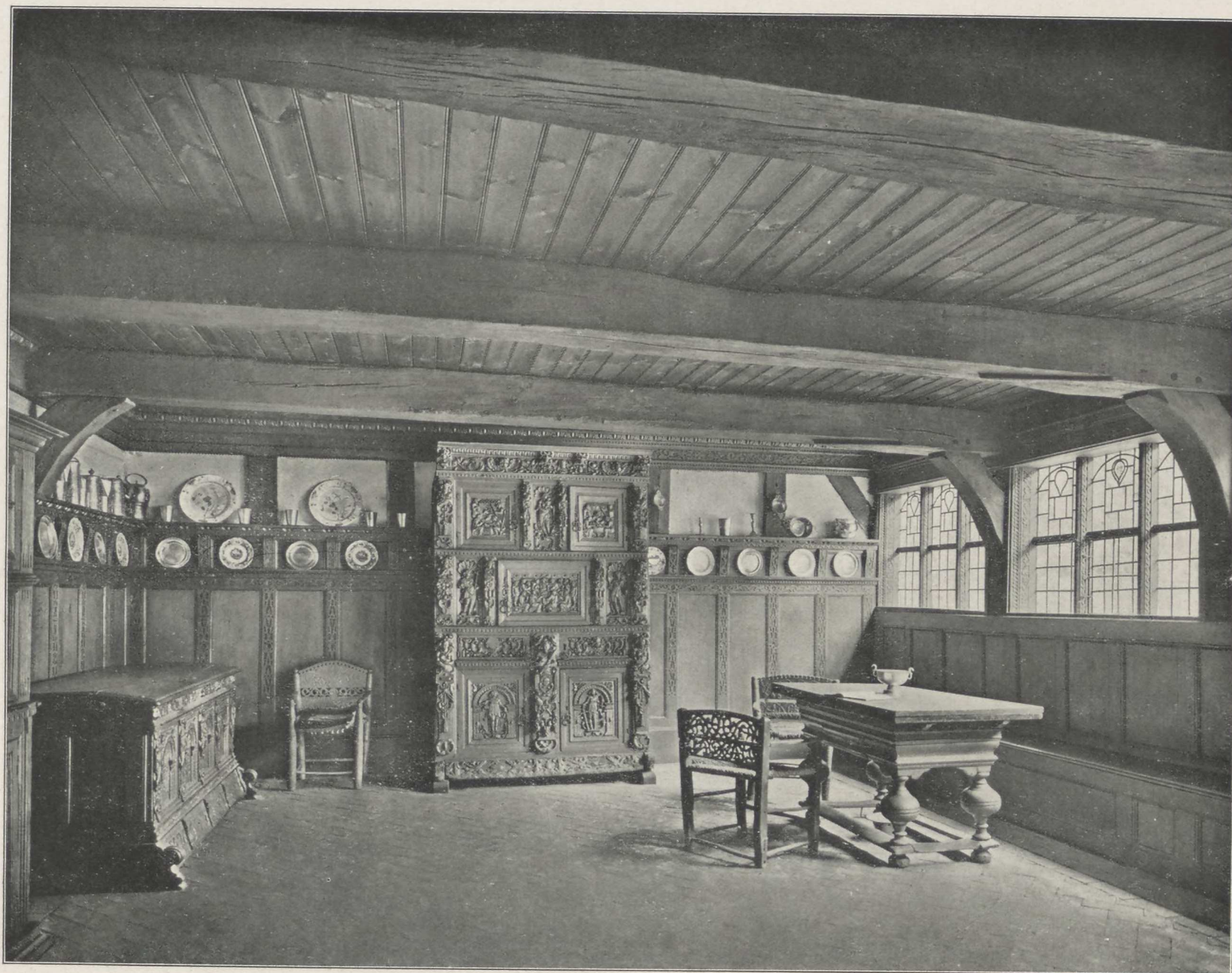
1) — 2) Kister, tidlig Renaissance, 16de Aarhundrede. Flensborg Museum. 3) Forside af Kiste, 17de Aarhundrede, fra Handewitt. Flensborg Museum.

Bronce Medailloner, med Evangelisternes Tegn, fra et Gravminde, 16de Aarhundredes sidste Halvdel.
Flensborg Museum.

Stadtsstue, 17de Aarhundrede, Bondehus, Ostenfeld, Husum.

Stadsstue, 1637, fra Gjenner, nær Aabenraa.

Stadsstue, 1637, fra Gjenner, nær Aabenraa.

Stadssstue, 1637, fra Gjenner, nær Aabenraa.

Stadsstue, 1702, fra Winnert (Husum). Flensborg Museum.

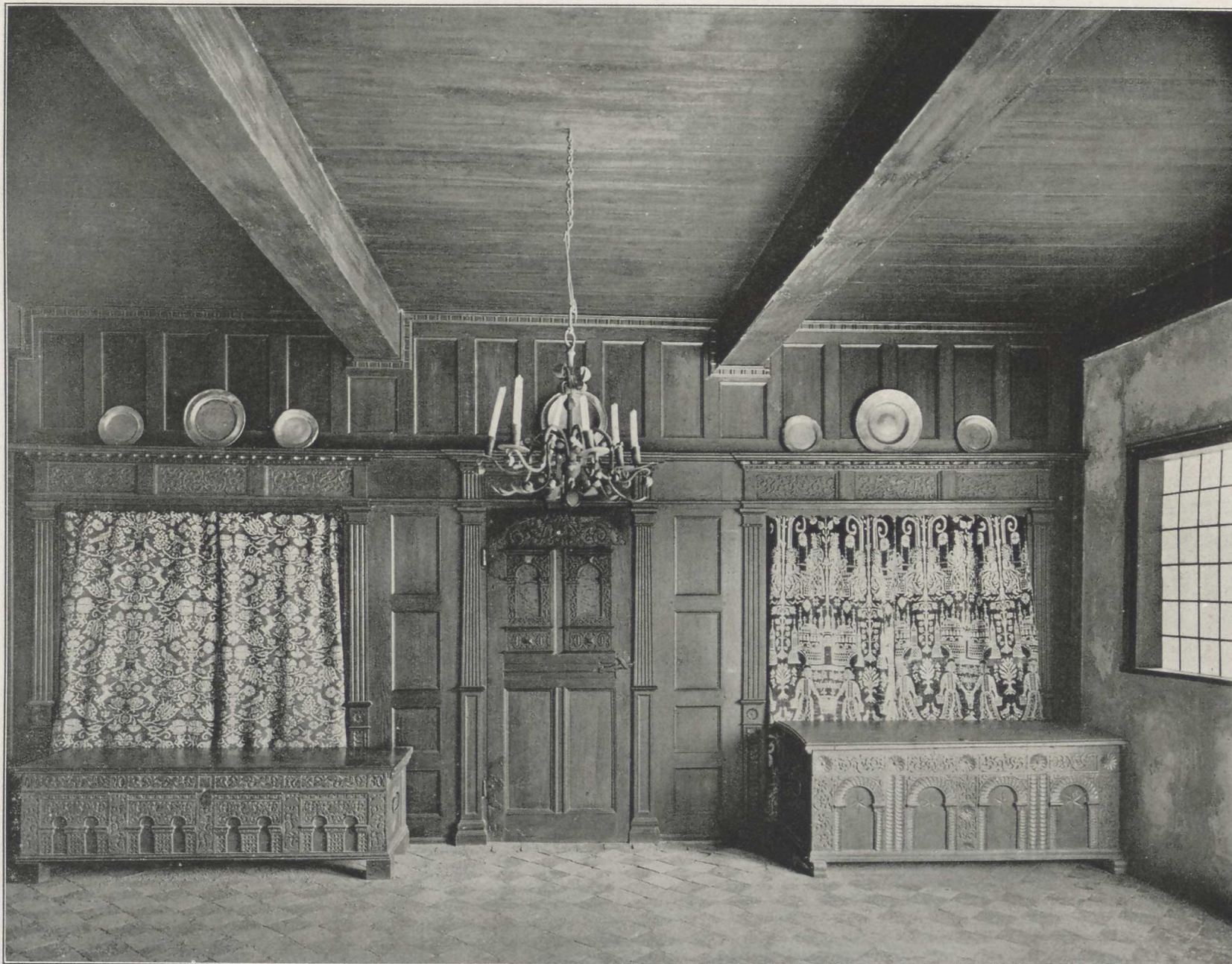
Stadsstue, 1702, fra Winnert (Husum). Flensborg Museum.

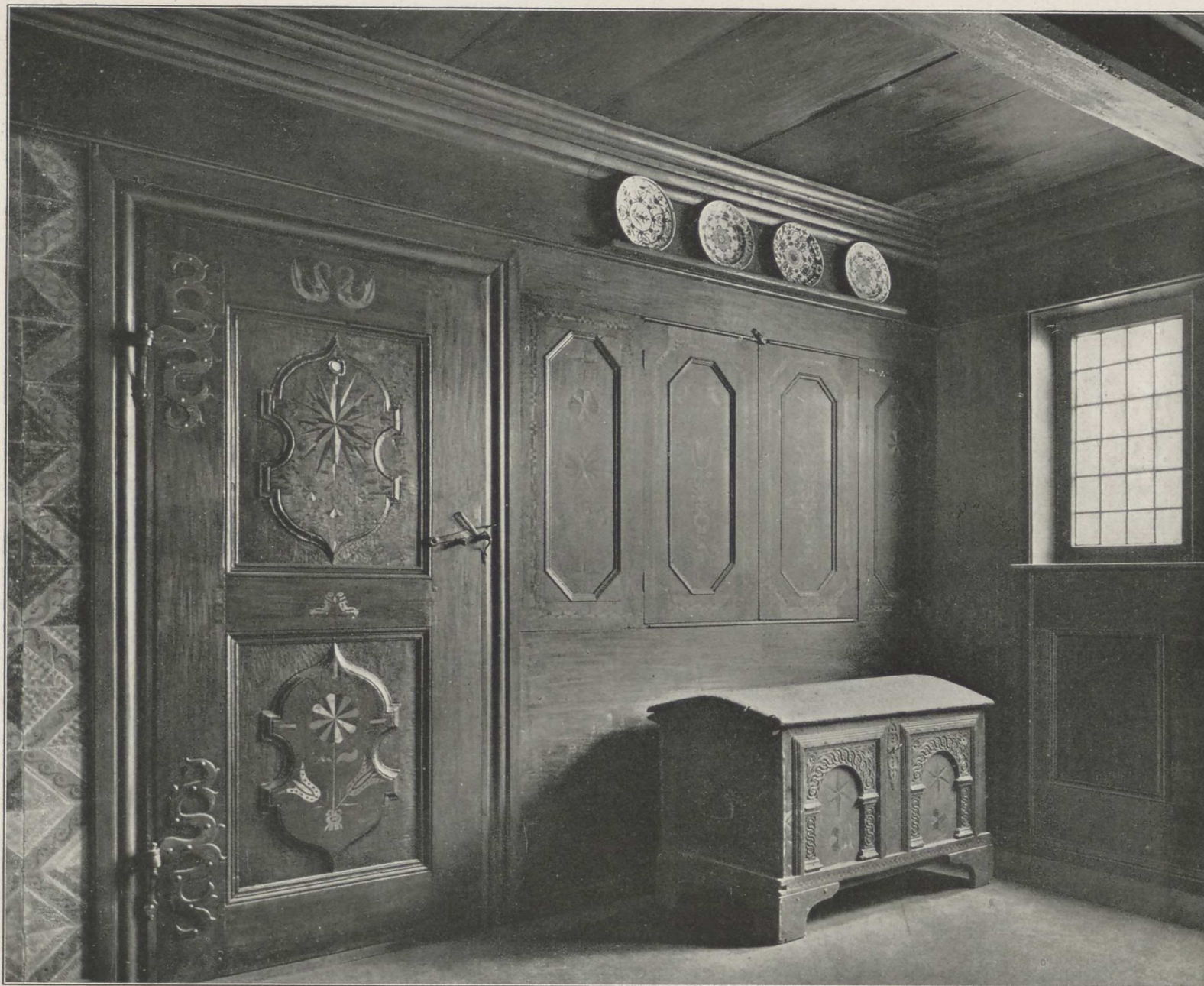
Stadsstue fra Odderade (Syd Dithmarsken).

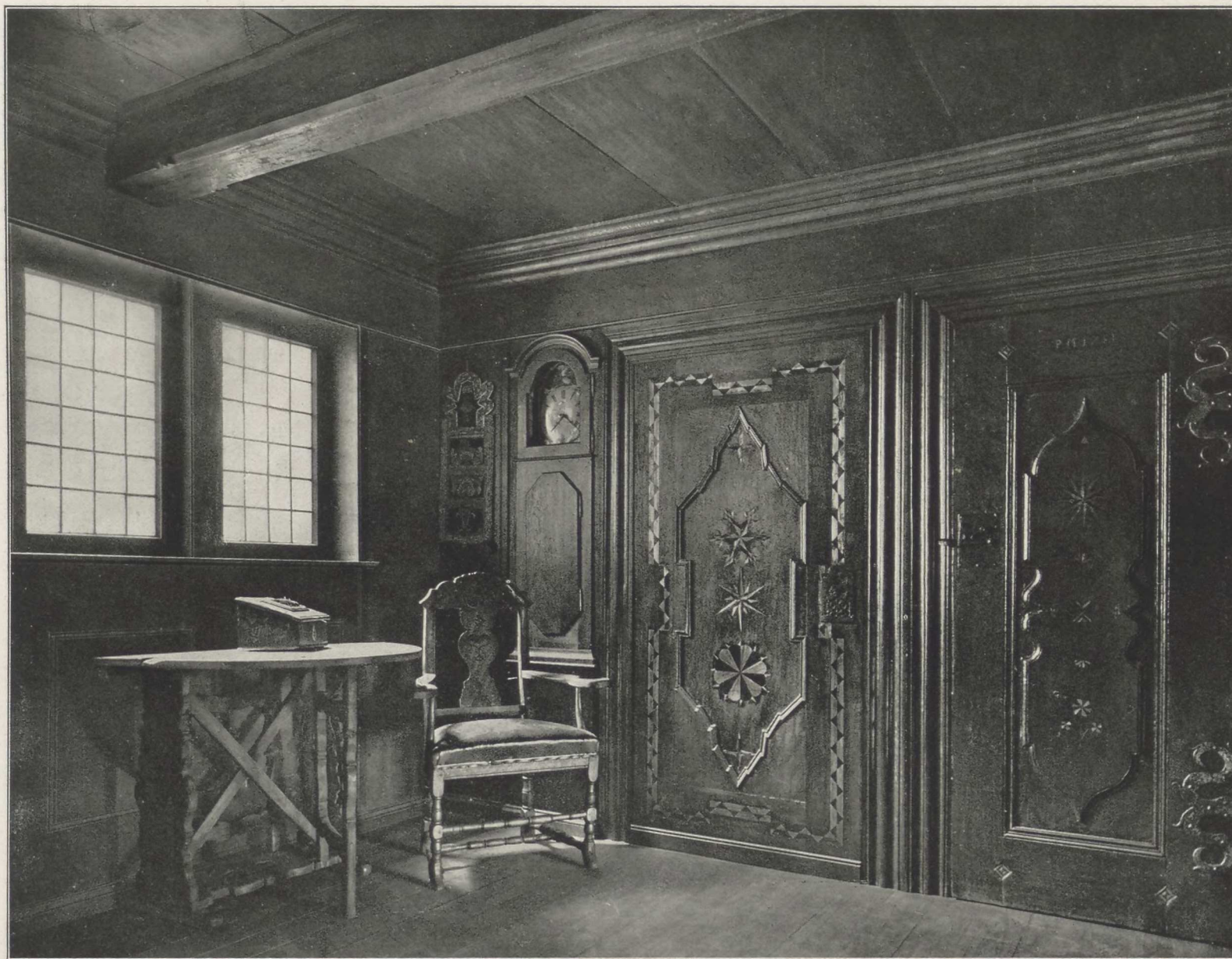
Stadsstue fra Odderade (Syd Ditmarsken).

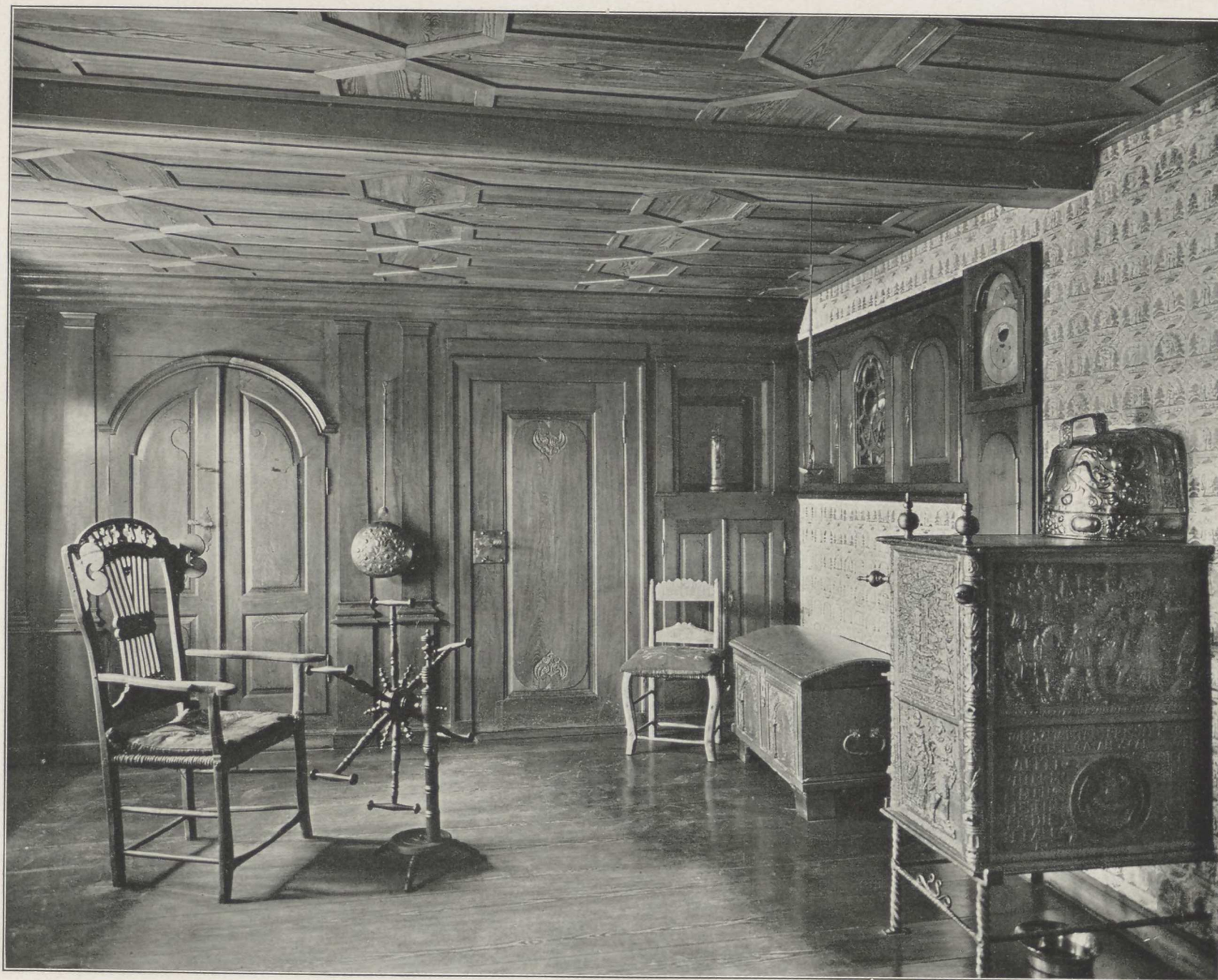
Opholdsstue fra Bendfeld, første Halvdel af 18de Aarhundrede. (Provsti). Flensborg Museum.

Opholdsstue fra Bendfeld, første Halvdel af 18de Aarhundrede. (Provsti). Flensborg Museum.

Stue fra Provsfiet, 18de Aarhundrede. Altona Museum.

Stadsstue fra Wraaby paa Røm. 17de Aarhundrede. De malede Dekorationer fra 1783. Flensborg Museum.

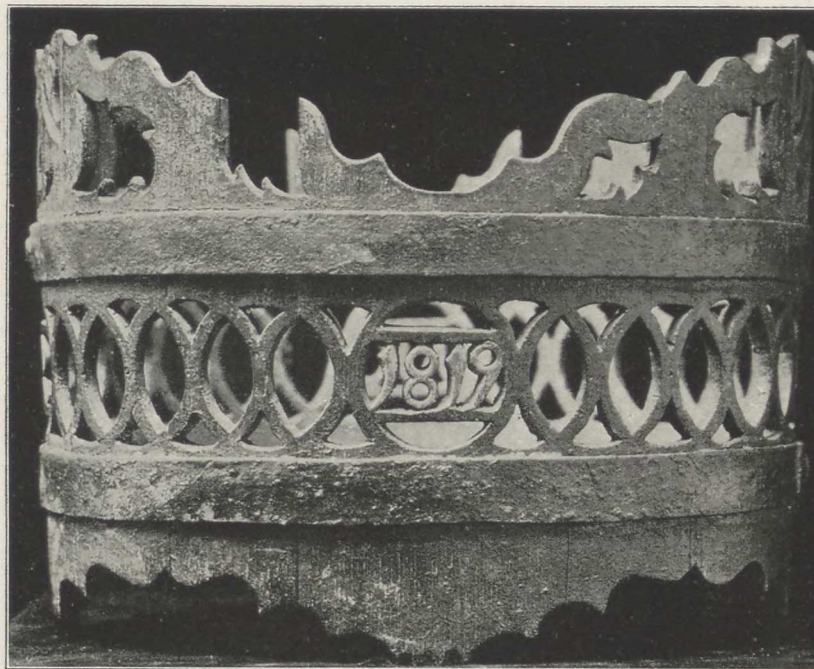

Bondeskabe, 18de Aarhundrede. Meldorf og Altona Museum.

1

2

3

4

5

1)–4) Udskaarne Trægenstande fra Nord Frisland, Begyndelsen af 19de Aarhundrede.
5) Udskaaret, gennembrudt Roset, 16de Aarhundrede. Alle Flensborg Museum.

Bondestue fra Westerbuttel, 1792. (Syd Dilmarsken). Flensborg Museum.

Opholdsstue fra Dingen, 1800 (Syd Ditmarsken). Thaulow Museum, Kiel.

Kakkelstue fra Syd Diftmarsken, 1782. Altona Museum.

Værelse med Panel, 18de Aarhundrede. Keitum paa Sylt.

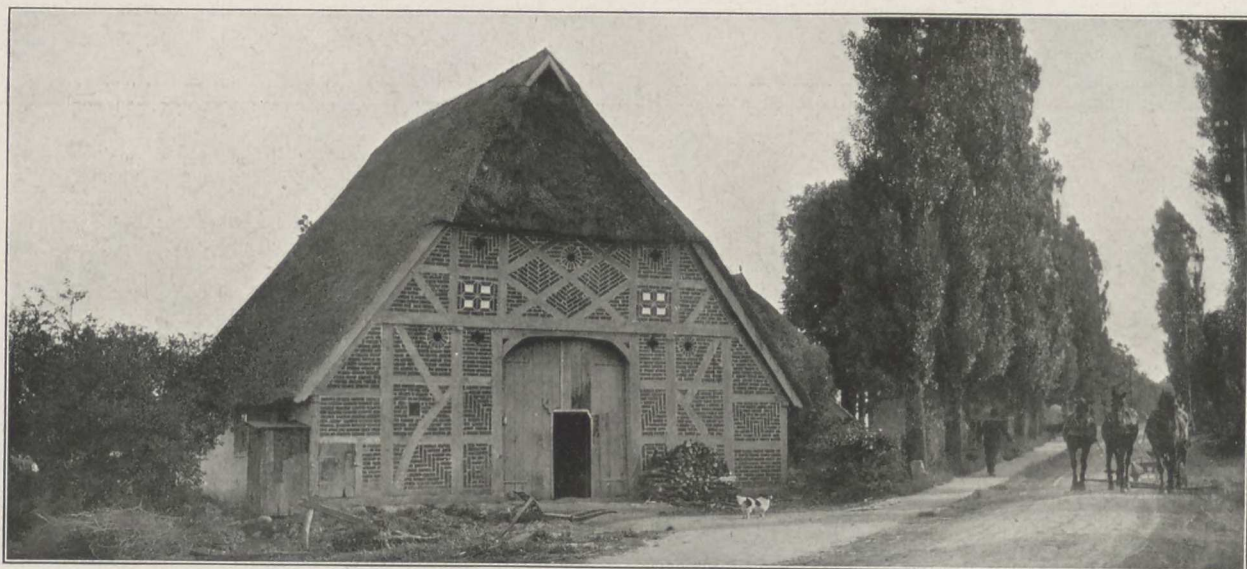
Stadsstue fra Osterade (Syd Ditmarsken). Meldorf Museum.

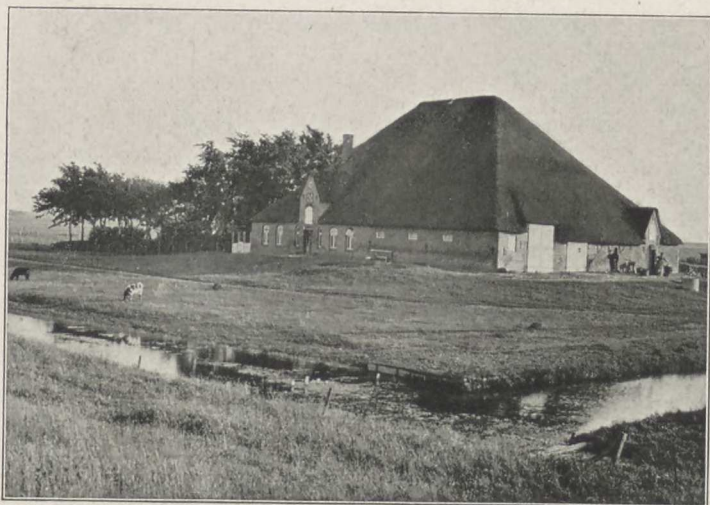

Stue fra et Ostenfeldsk Hus Husum.

1

2

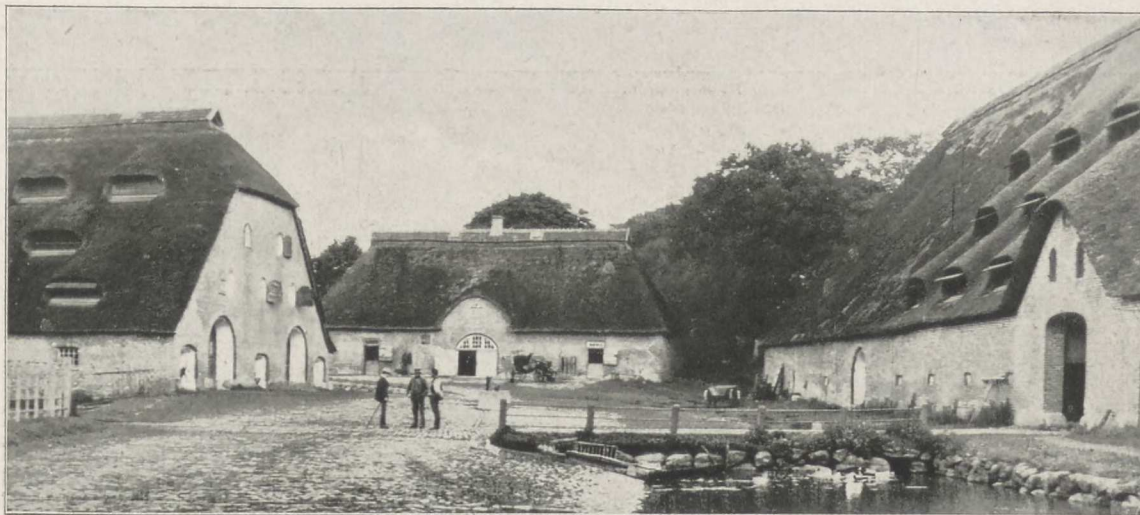
3

4

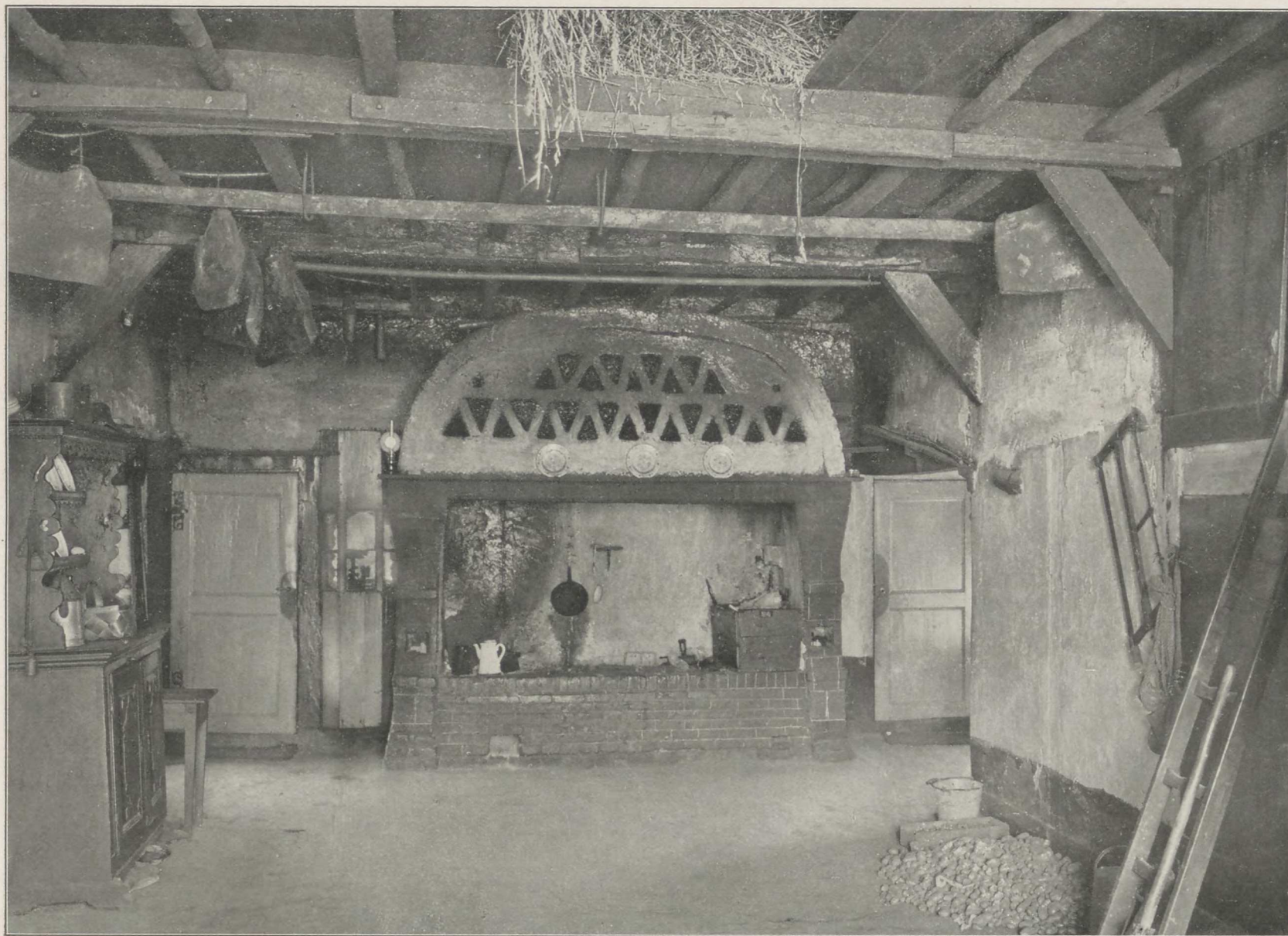
Bønderhuse 1) Store Timmendorf. 2) Avlsbygning. 3) Sylt. 4) Ostenfeldsk Hus, Husum.

1) Fra det adelige Rixdørforske Gods, (Pløn). 2) Bondehus fra Egnen af Ratzeburg.
3) Ladebygning, Siggen. 4) Ladebygning, Rastorf.

Forstue i et nedersachsisk Bondehus. Kiel-Krusenkoppel.

Ostenfeldsk Forstue. Altona Museum.

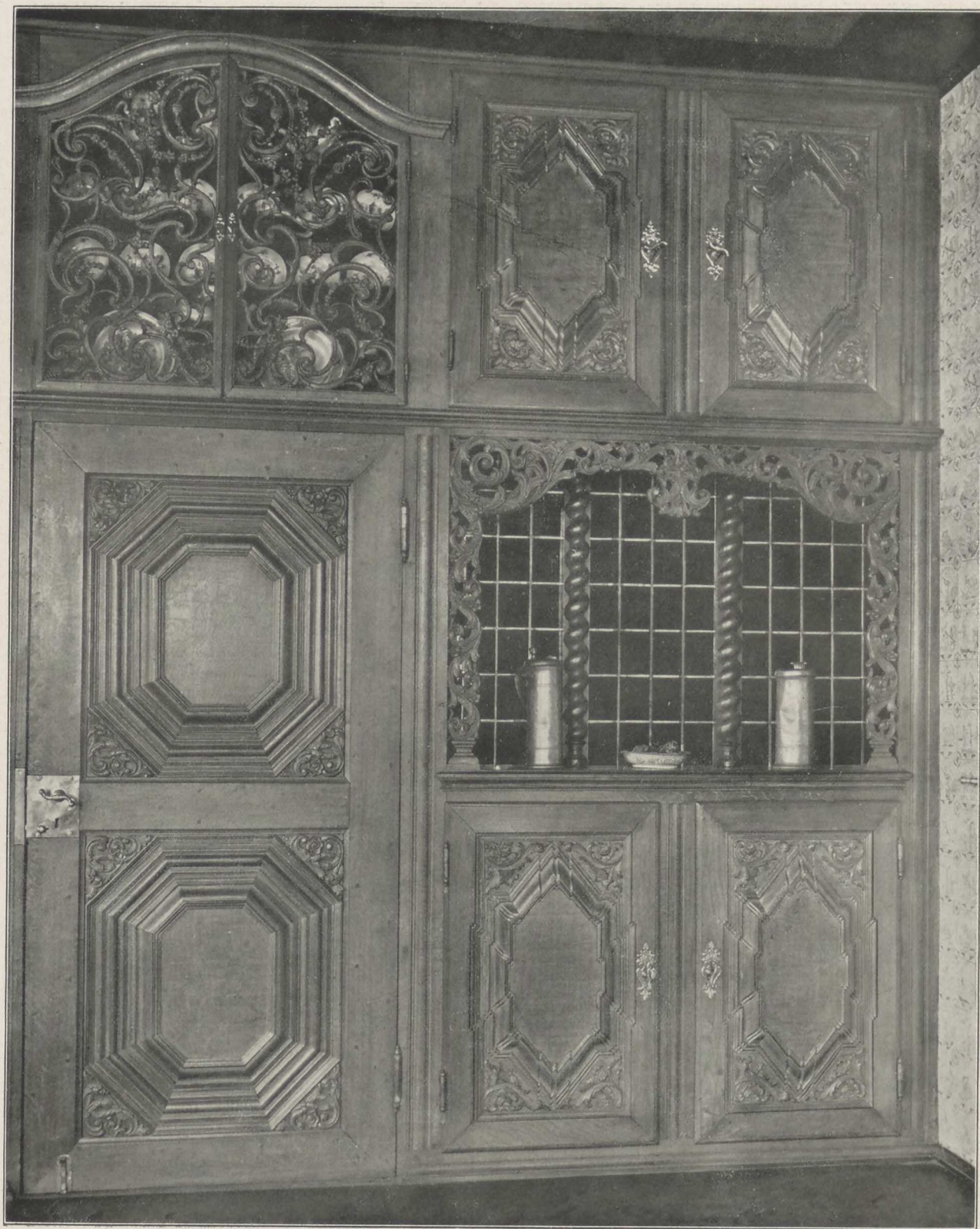
Stadsstue fra Wilstermarsch omtr. 1780. Flensborg Museum.

Stadsstue fra Wilstermarsch, 18de Aarhundrede. Thaulow Museum, Kiel.

Dør til Stadsstue i Wilstermarsch.

Stadsstue fra Wilstermarsch, 18de Aarhundrede. Altona Museum.

Stadsstue fra Borgsum paa Føhr, 1699. Flensborg Museum.

Opholdsstue fra Hooge, en af Halligerne, 17de Aarhundrede — Flensborg Museum.

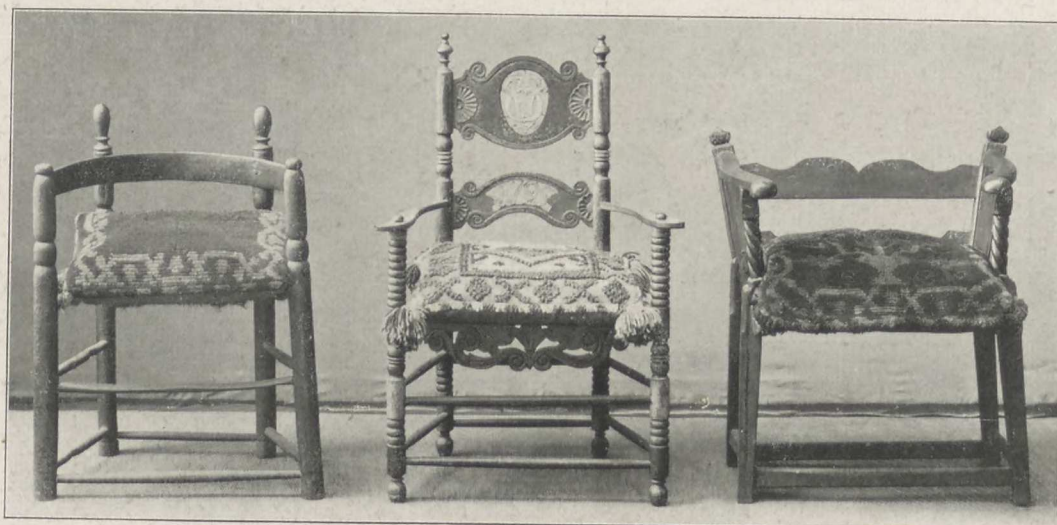
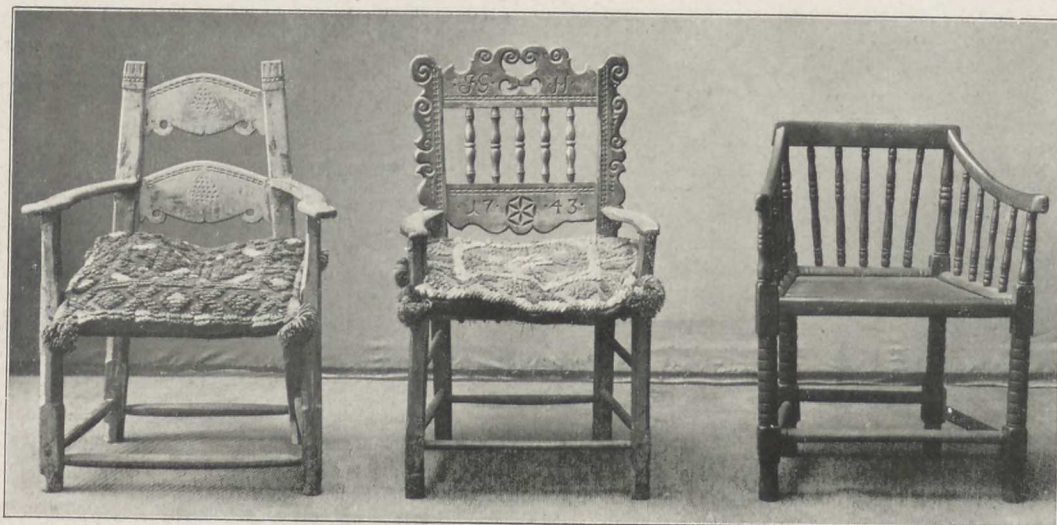
Stadsstue fra Nieblum paa Føhr, 1637. Flensborg Museum.

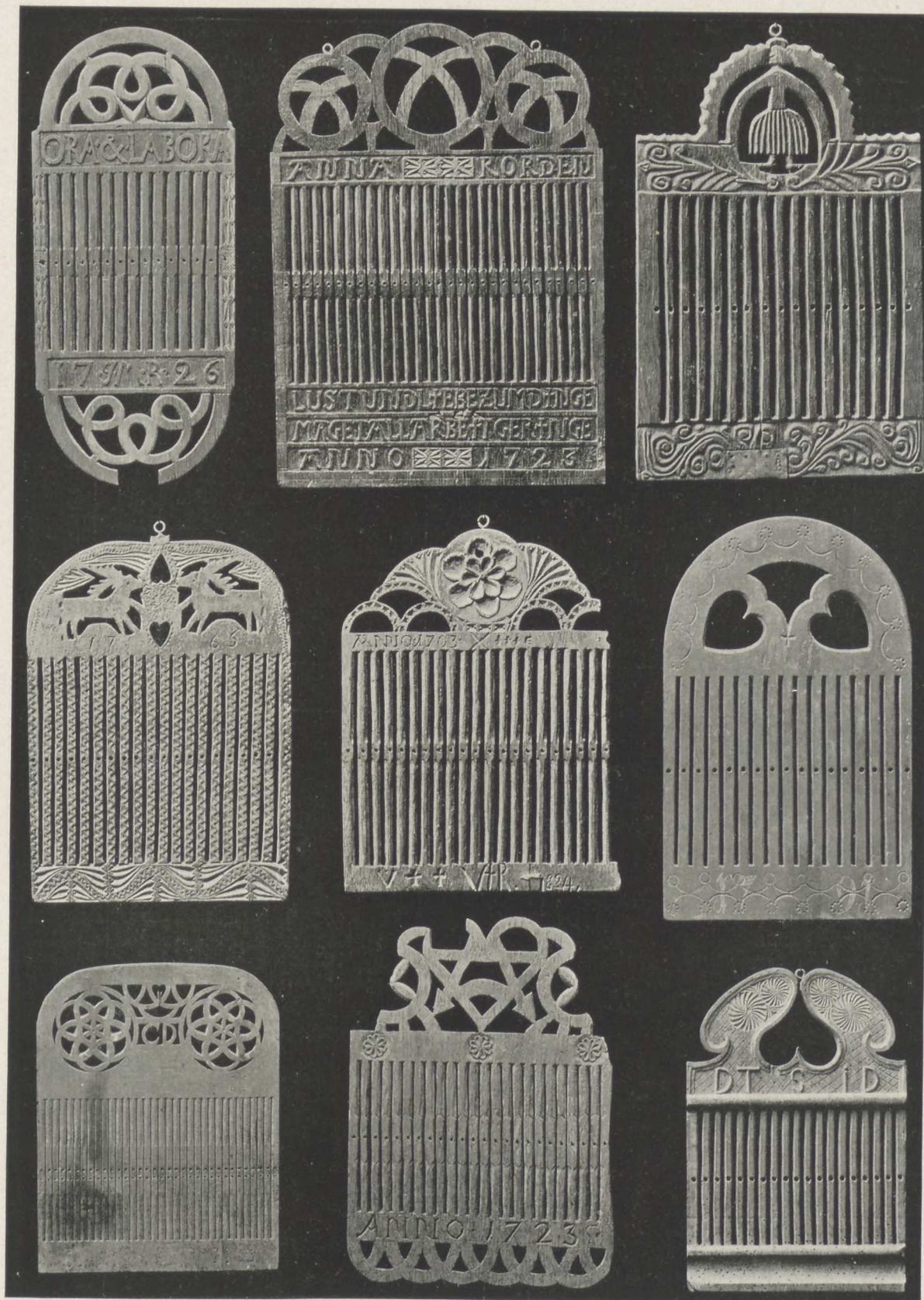
Stadsstue fra Nieblum paa Føhr, 1637. Flensborg Museum.

Stole fra Nord Frisland og Wilstermarsch, 18de Aarhundrede. Flensborg Museum.

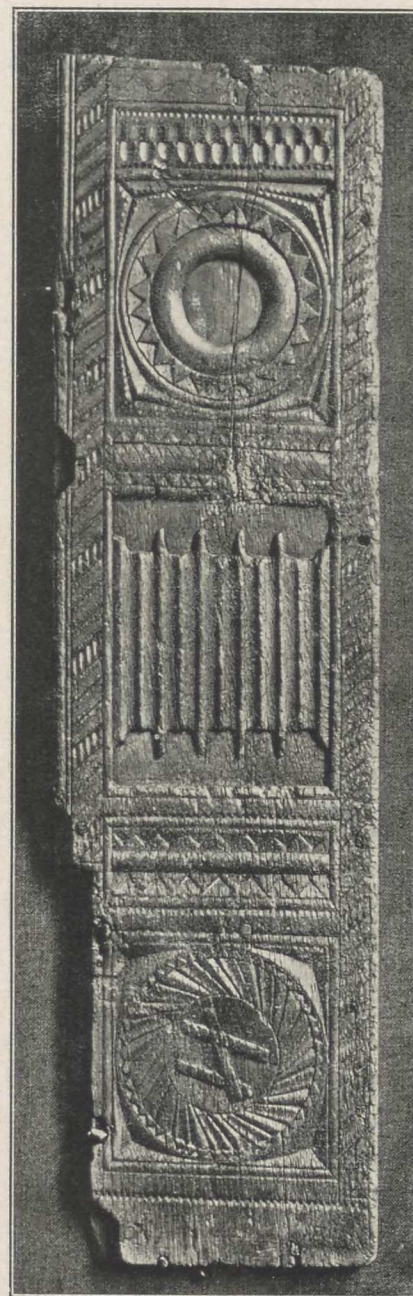
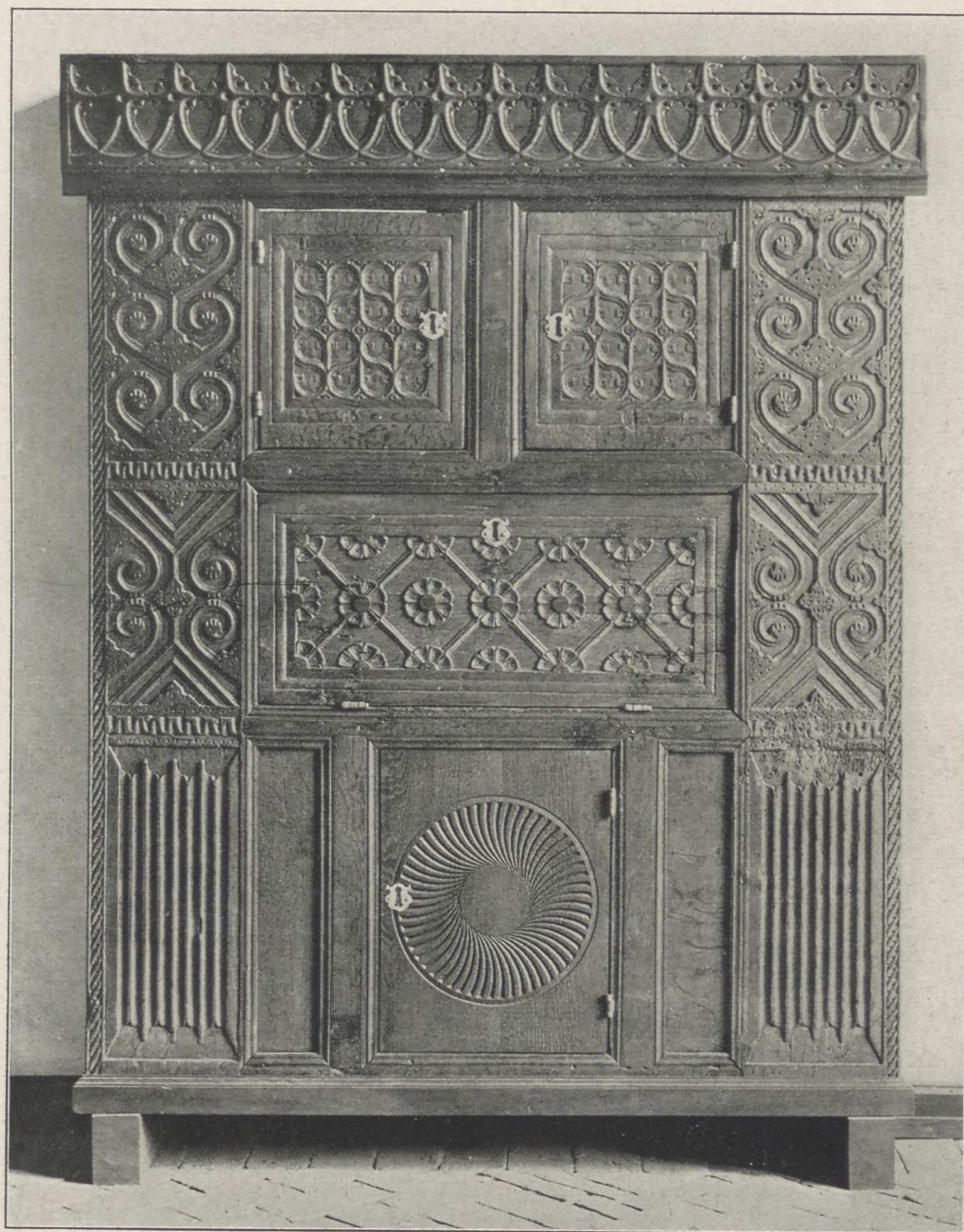
Vævekamme til Baandvævning fra Nord Frisland, 18de Aarhundrede, Flensborg Museum.

Udskaarne Fyldinger, 16de og 17de Aarhundrede, fra det nordlige Sønderjylland og Nord Frisland i Museerne i Flensborg, København og Kolding.

Skab med Detaille fra Nord Frisland, 16de Aarhundrede. Flensborg Museum.

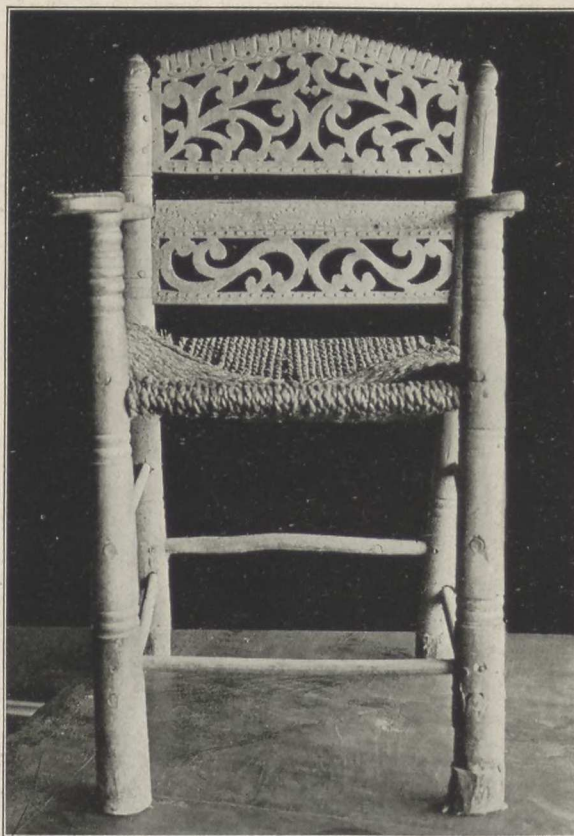
1

2

3

4

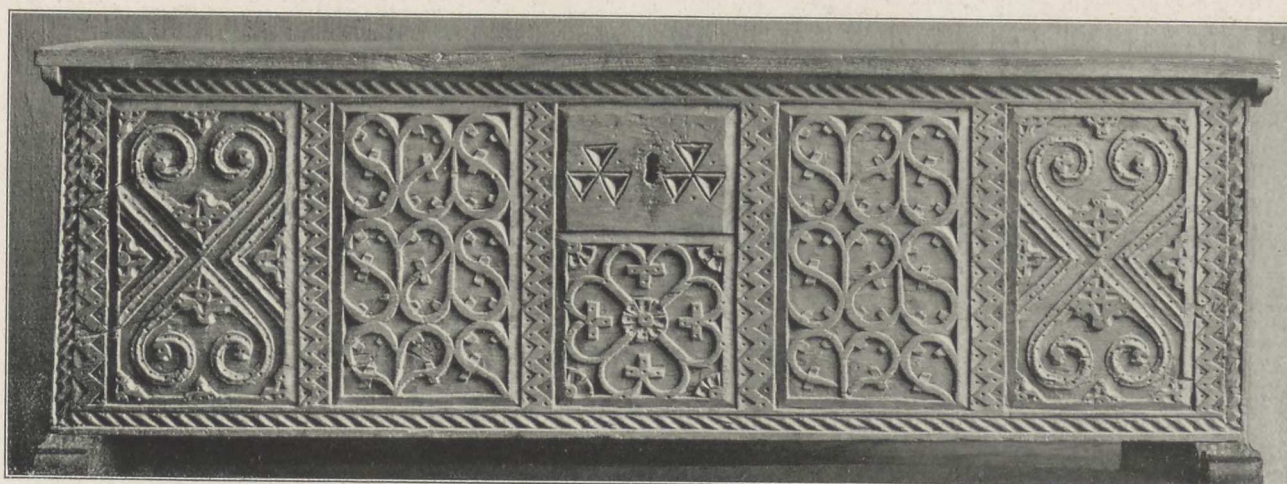
Bondestole fra Ostenfeld (Husum), 18de Aarhundrede. 1)–2) Husum Museum.
3)–4) Museum i København.

1

2

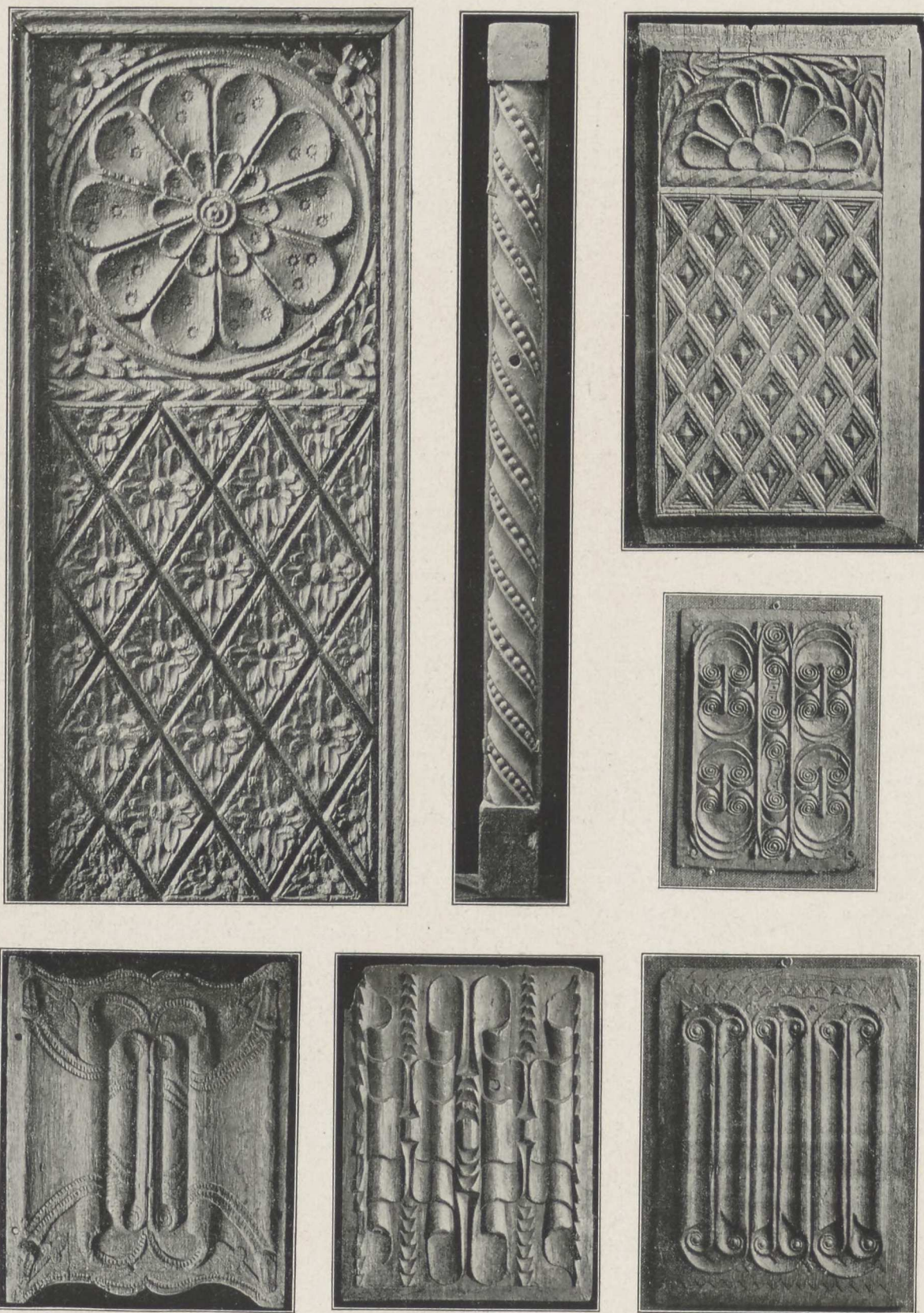

3

1) Forside til Kiste. 2) Kiste, 16de Aarhundrede, Nord Frisland. Flensborg Museum.
3) Kiste. Altona Museum.

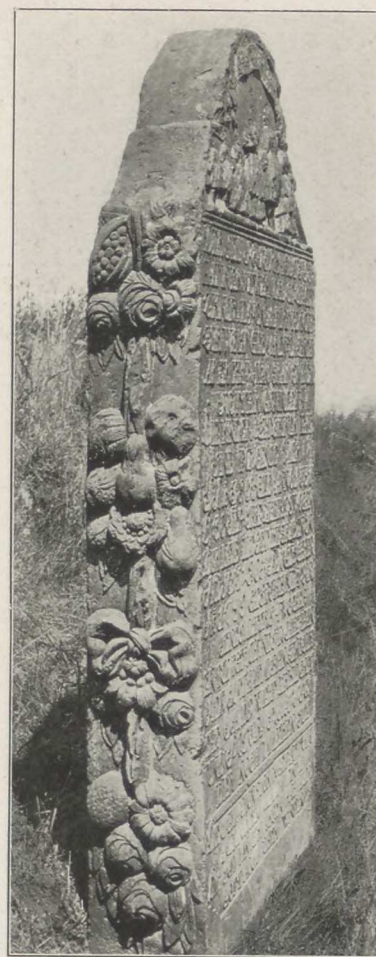
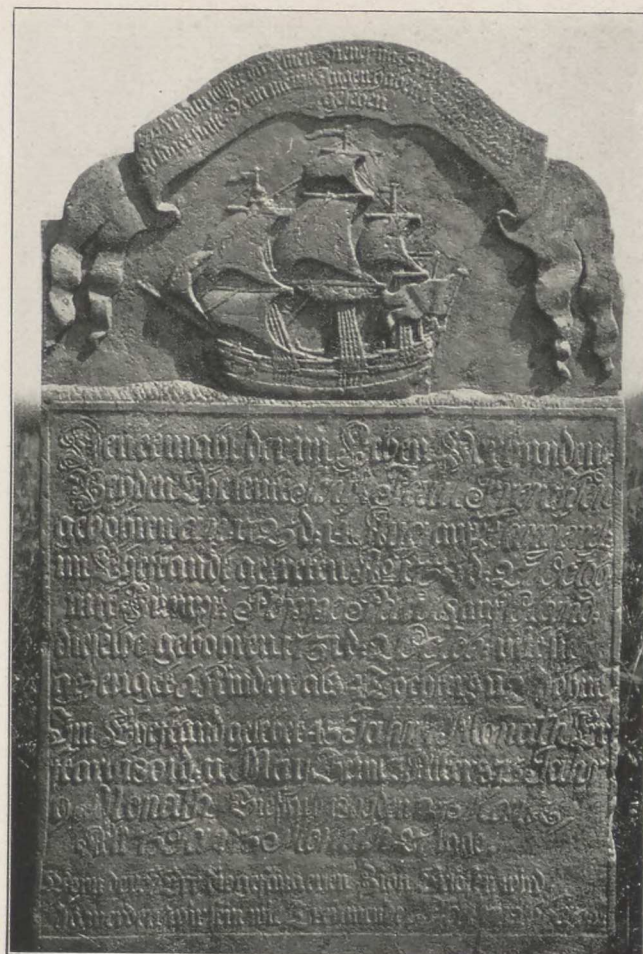
Vinduespost og udskærne Fyldinger fra det nordlige Sønderjylland og Nord Frisland,
16de Aarhundrede. Flensborg Museum.

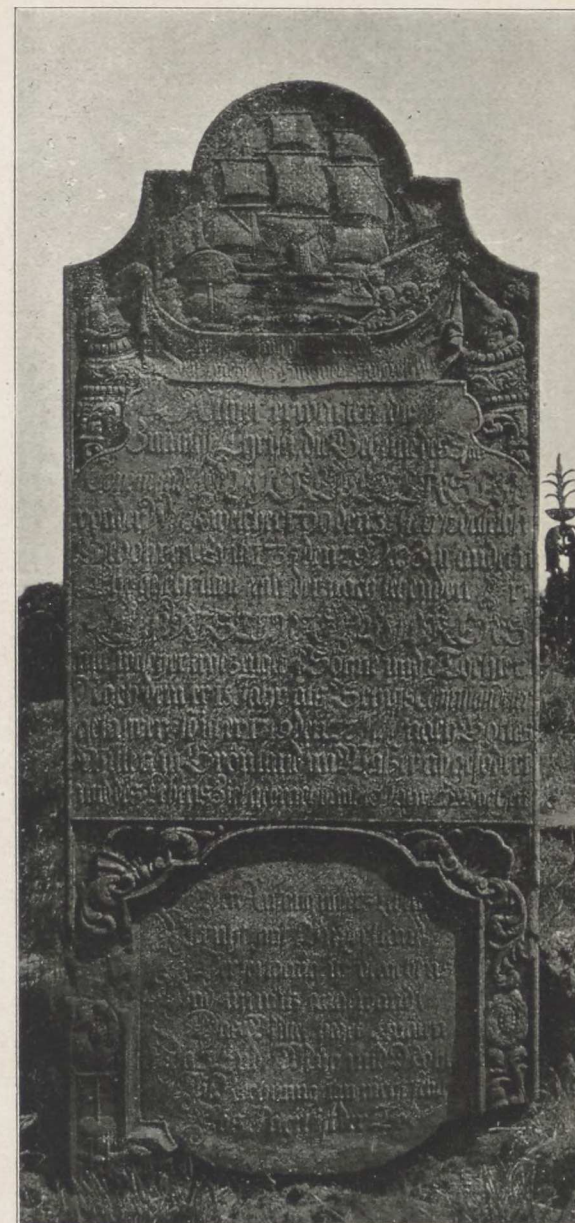
Gravstene fra St. Nikolaj Kirkegaard, Boldixum paa Føhr, 18de Aarhundrede.

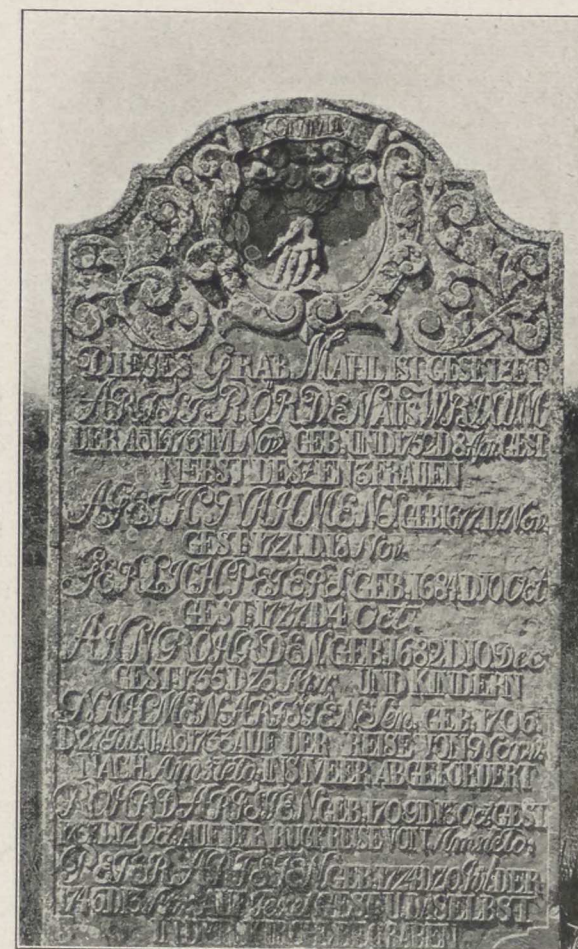
Gravstene fra St. Nikolaj Kirkegaard, Boldixum paa Føhr, 18de Aarhundrede.

Gravstene fra St. Nikolaj Kirkegaard, Boldixum paa Føhr, 18de Aarhundrede.

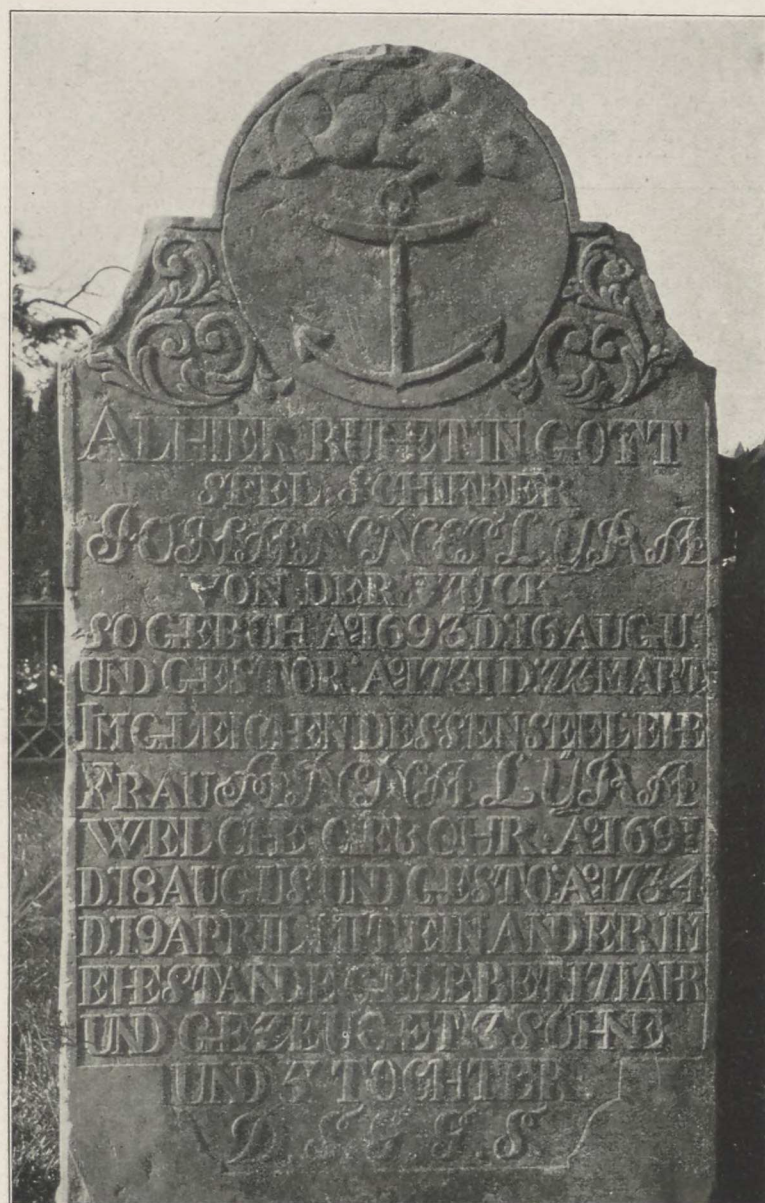
Gravstene fra St. Nikolaj Kirkegaard, Boldixum paa Føhr, 18de Aarhundrede.

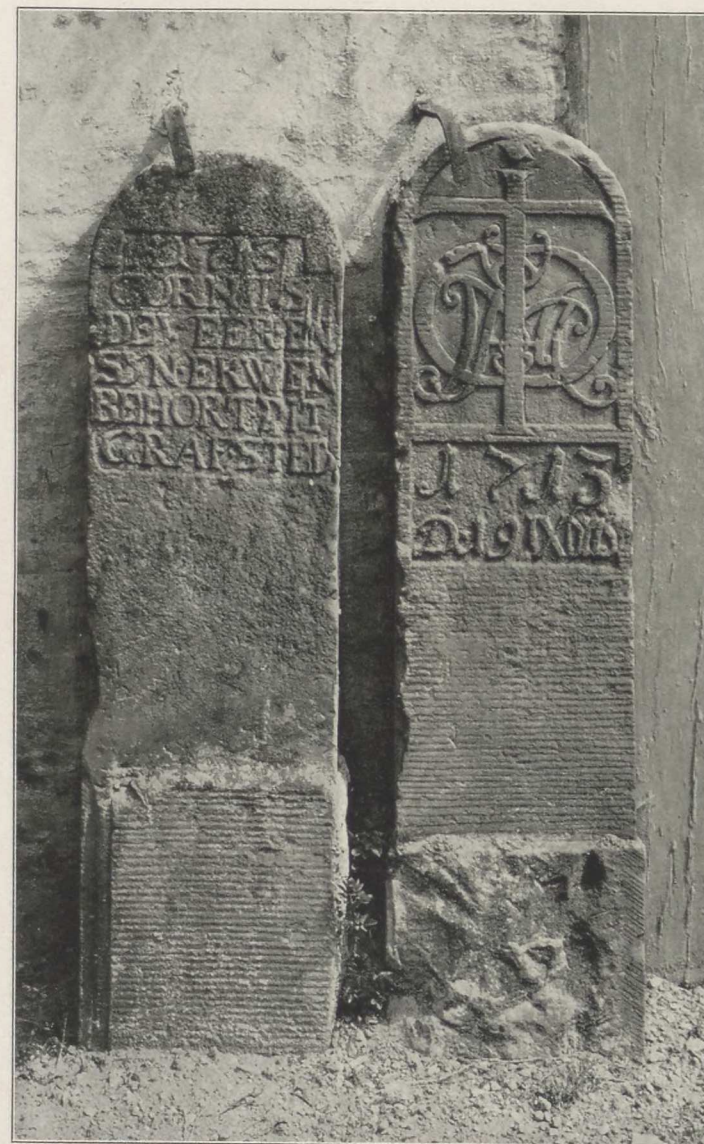
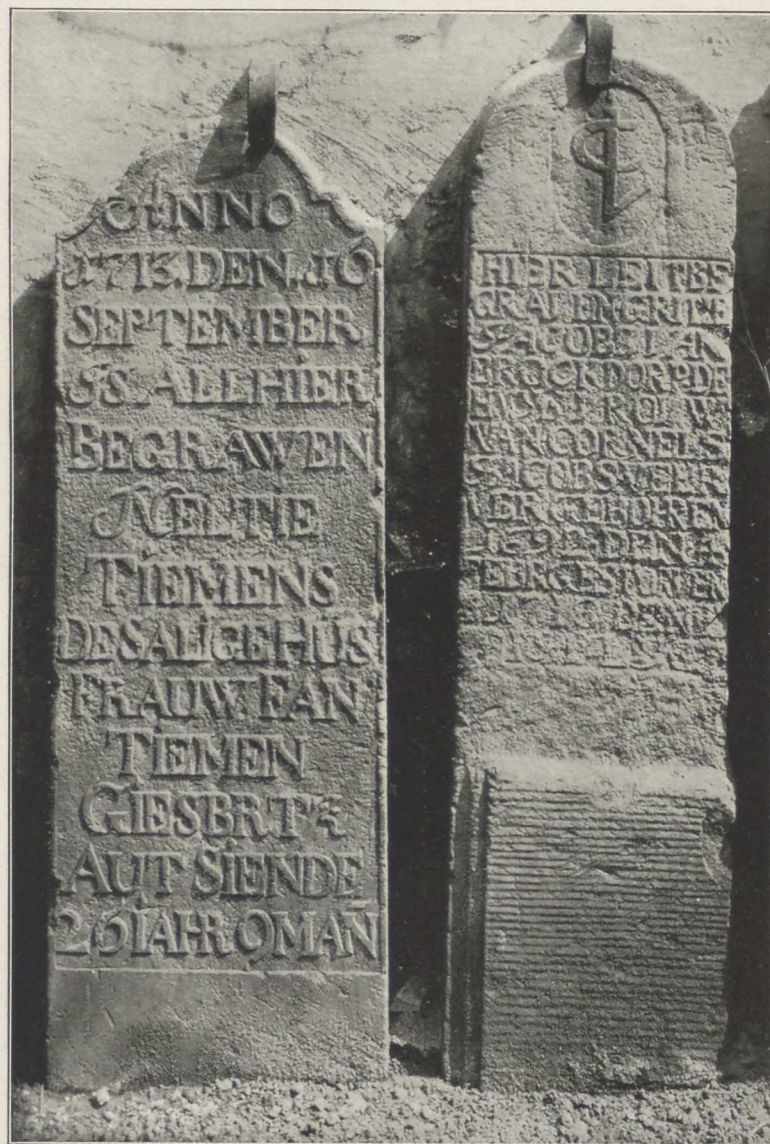
Gravstene fra St. Nikolaj Kirkegaard, Boldixum paa Føhr, 18de Aarhundrede.

Gravstene fra St. Nikolaj Kirkegaard, Boldixum paa Føhr, 18de Aarhundrede.

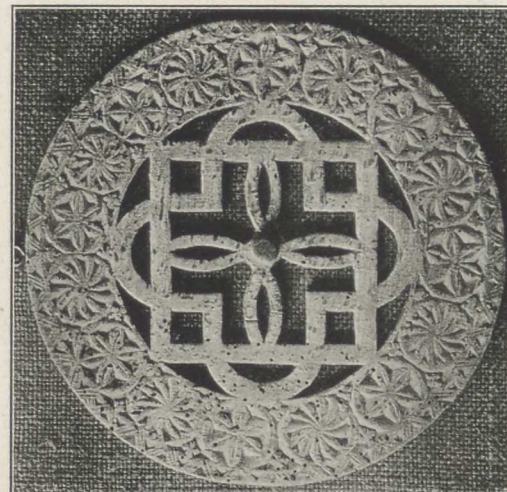
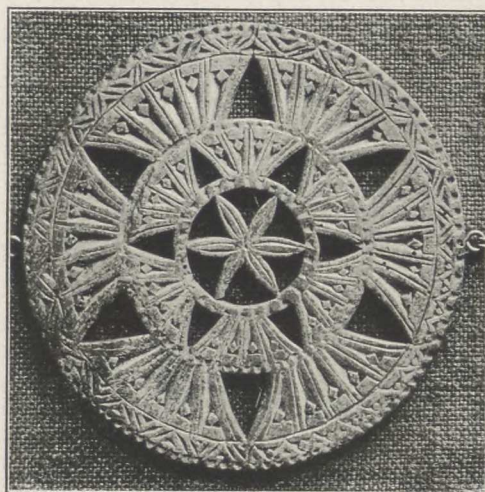
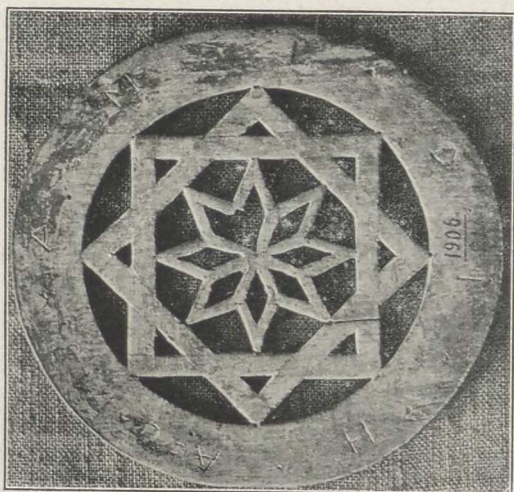
Gravstene fra den Remonstrantiske Kirkegaard, Frederikstad.

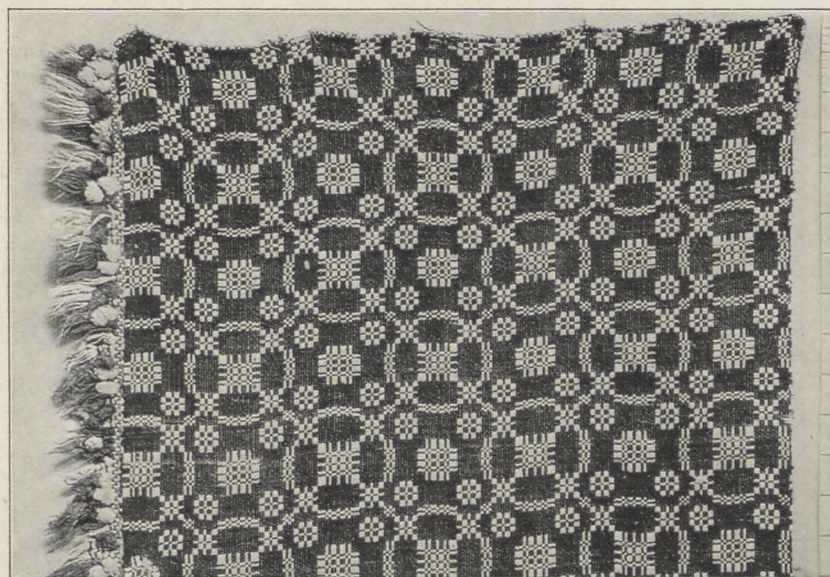
Nord-frisisk Værelse, omtr. 1700. Altona Museum.

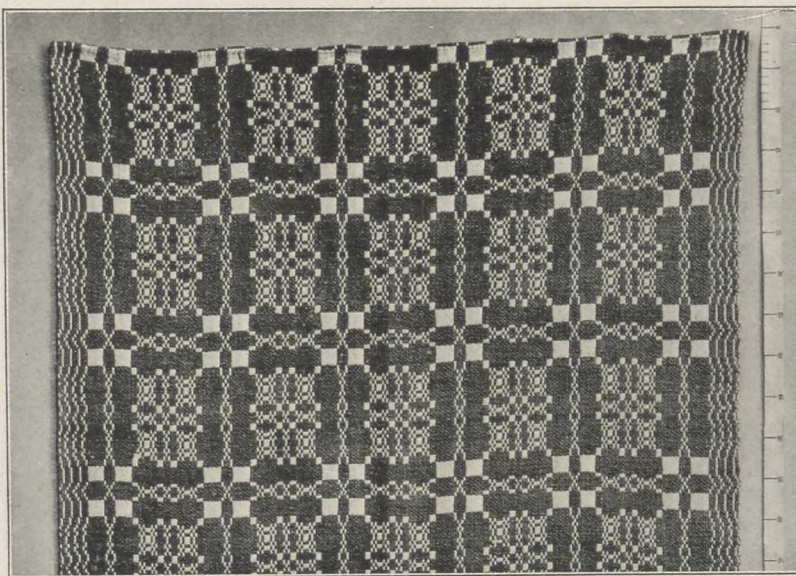
Udskaarede Genstande fra Nord Frisland, 18de Aarhundrede. Flensborg Museum.

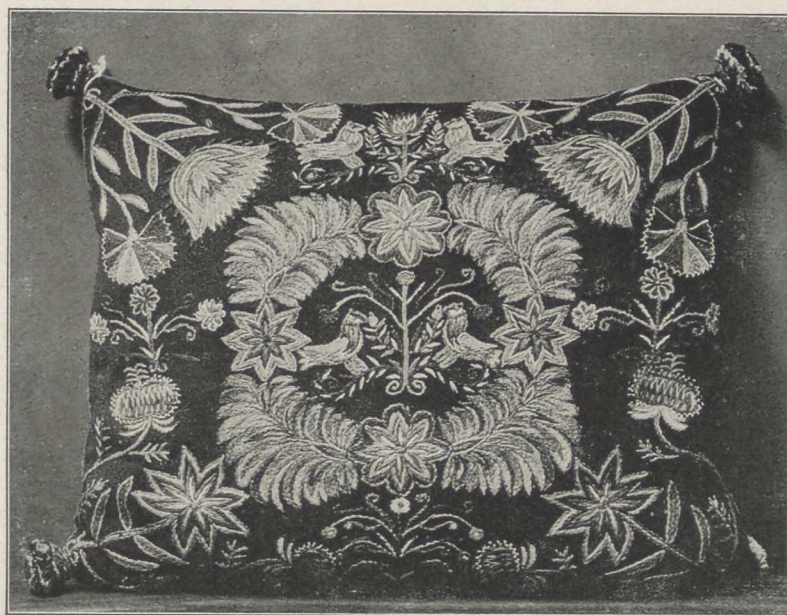
Prøver af vævede Stoffer, farvet Uld og Linned.
18de Aarhundrede. Flensborg Museum.

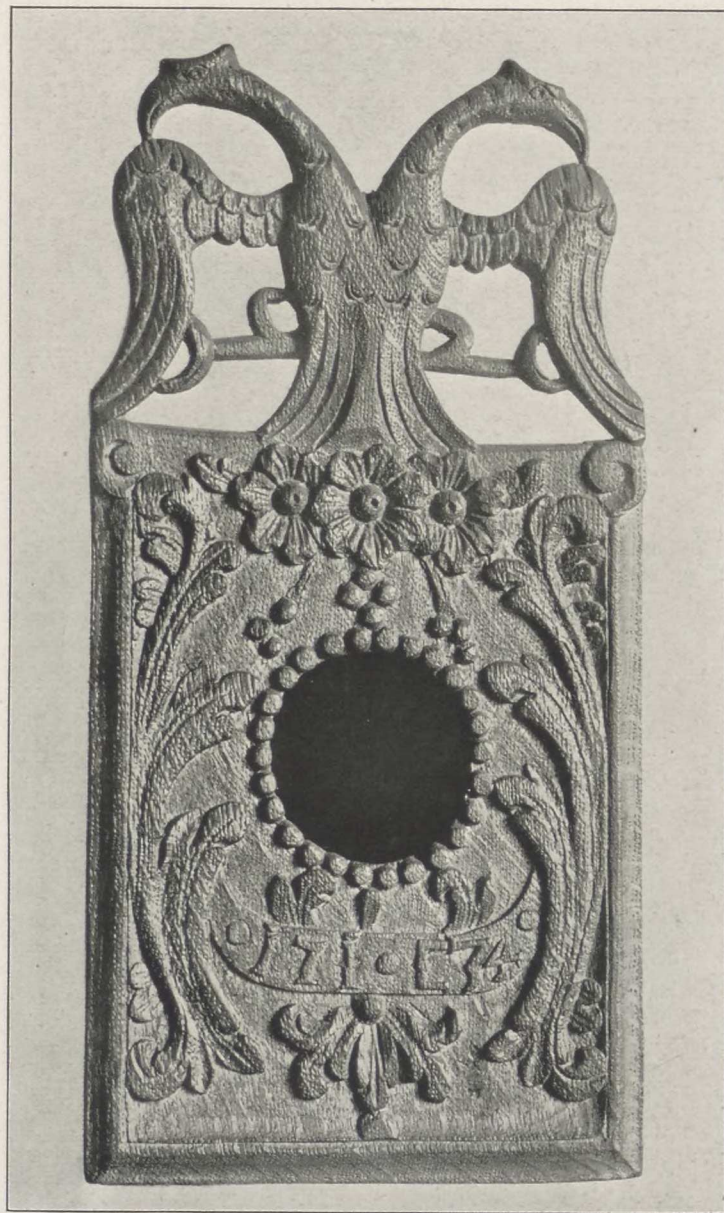
Prøver af vævede Stoffer, farvet Uld og Linned, 18de Aarhundrede. Flensborg Museum.

Forskellige Puder, 18de Aarhundrede. Flensborg Museum.

1

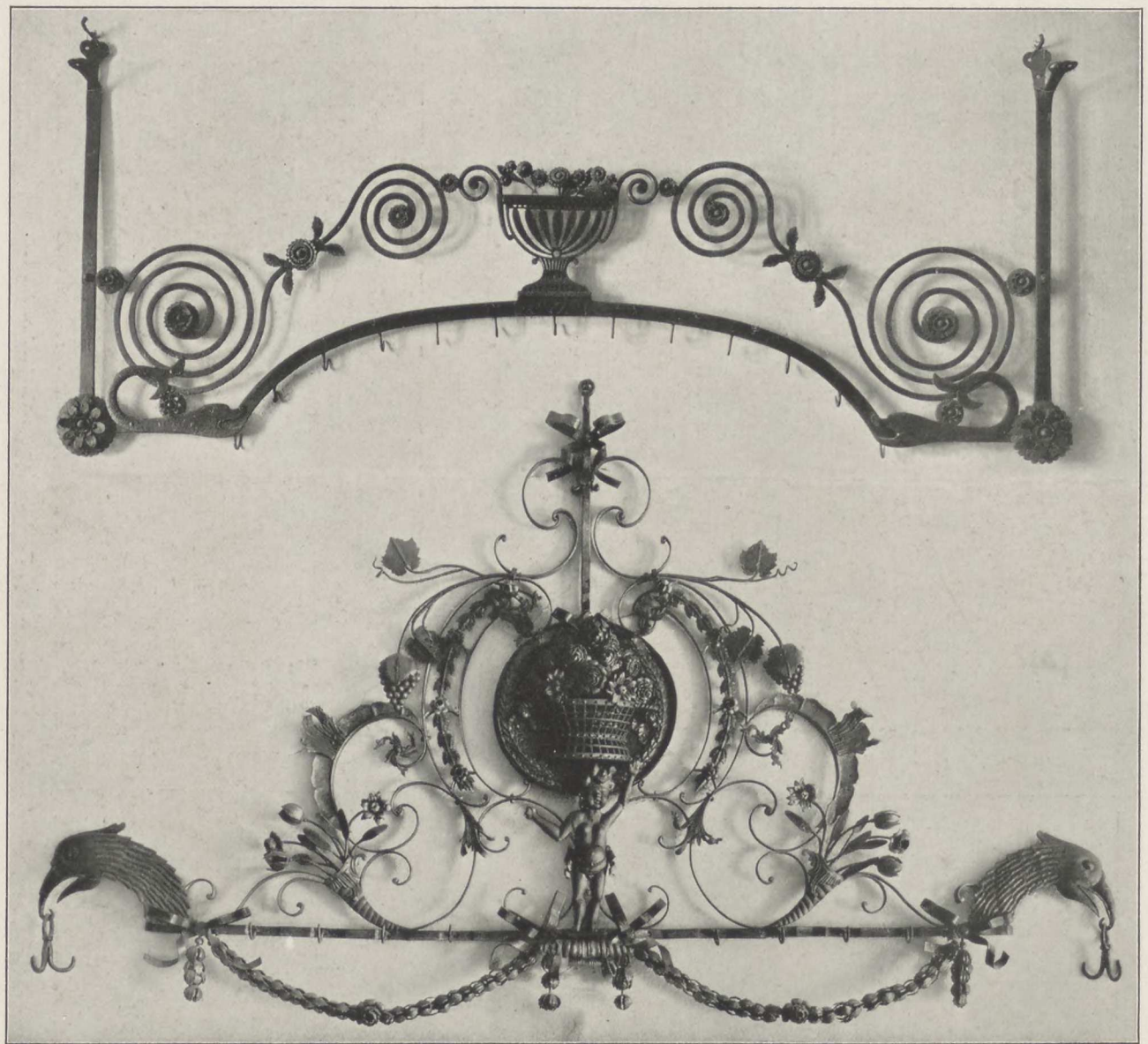
2

3

1) Futteral for Lommeuhr, 18de Aarhundrede. Altona Museum. 2) Fugl af Sølv, 16de Aarhundrede.
3) Lyseholder.

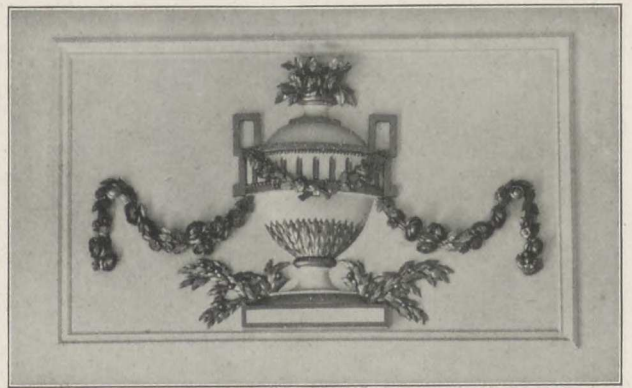

1

2

3

1) Kunstfærdigt Smedearbejde. Slesvig Museum. 2) Smedet Vindusgitter. Flensborg Museum.
3) Fylding over en Dør, 18de Aarhundrede. Rendsborg Museum.

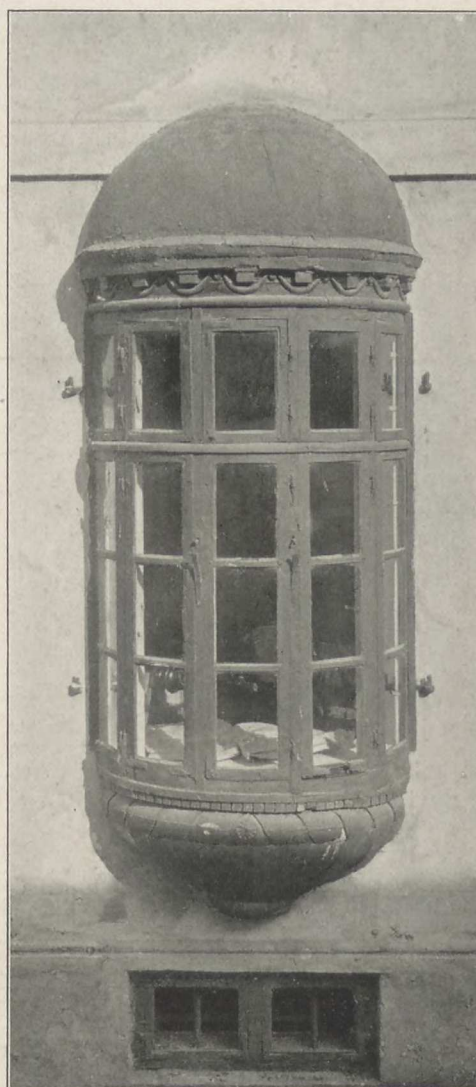

1

2

3

1) Markedsplads. Meldorf. 2) Dør. Møgeltønder, 18de Aarhundrede.
3) Karnap, Badstuestræde. Haderslev.

Slotsgaden. Aabenraa.

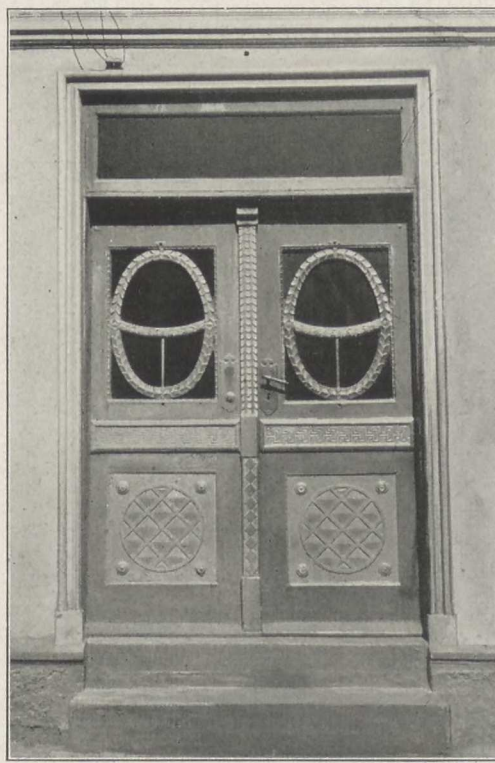

Smaaborgerhuse, omtr. 1800. Tønder.

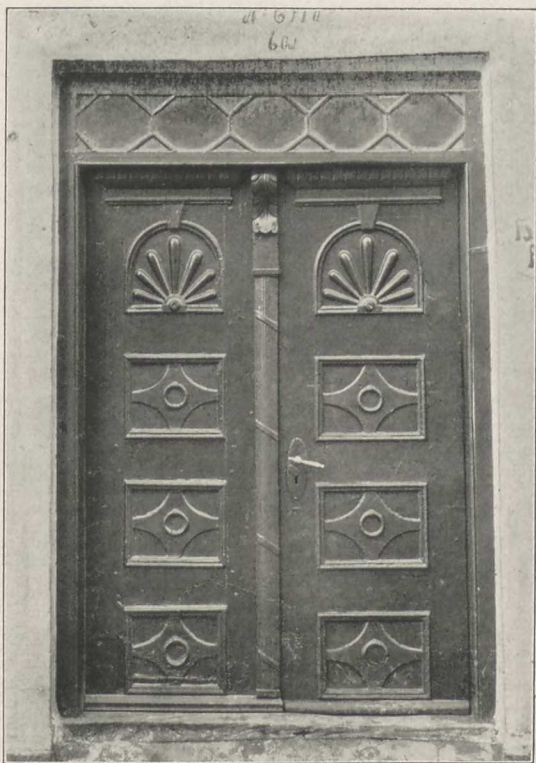

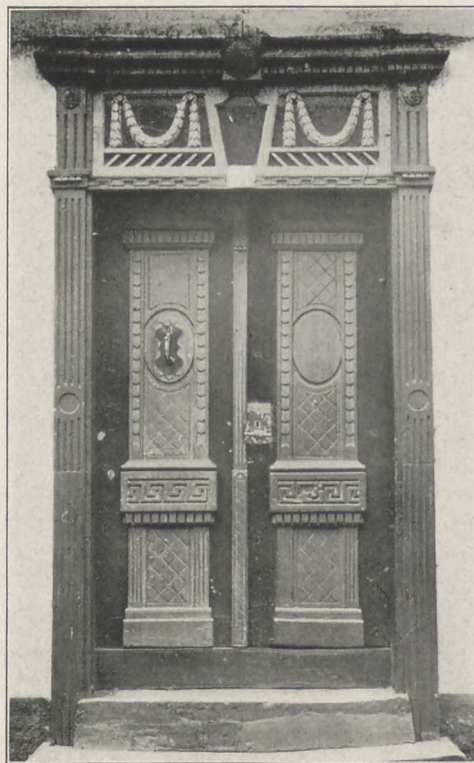
1

2

3

4

Døre fra omtr. 1800, 1) Flensborg. 2)—3) Haderslev. 4) Aabenraa.

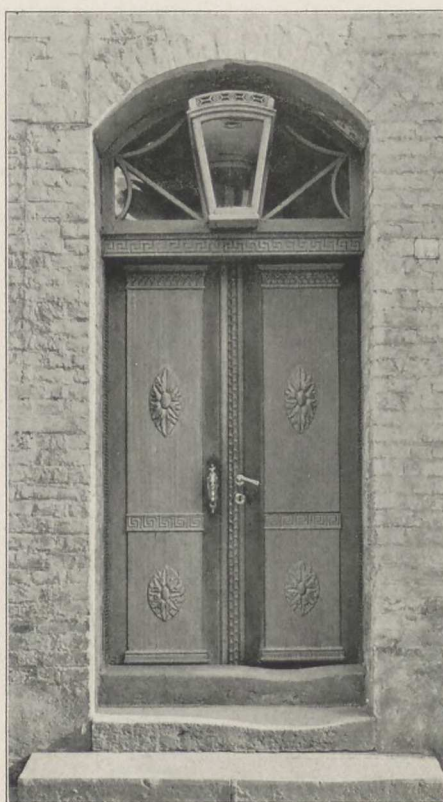
1

2

3

4

Døre fra omtr. 1800. 1) Slesvig. 2) Flensborg. 3) Kiel. 4) Tønder.

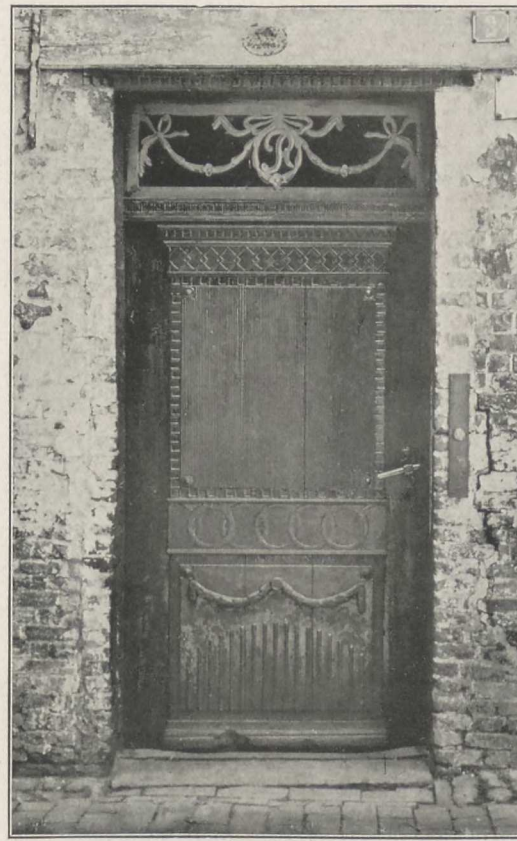
1

2

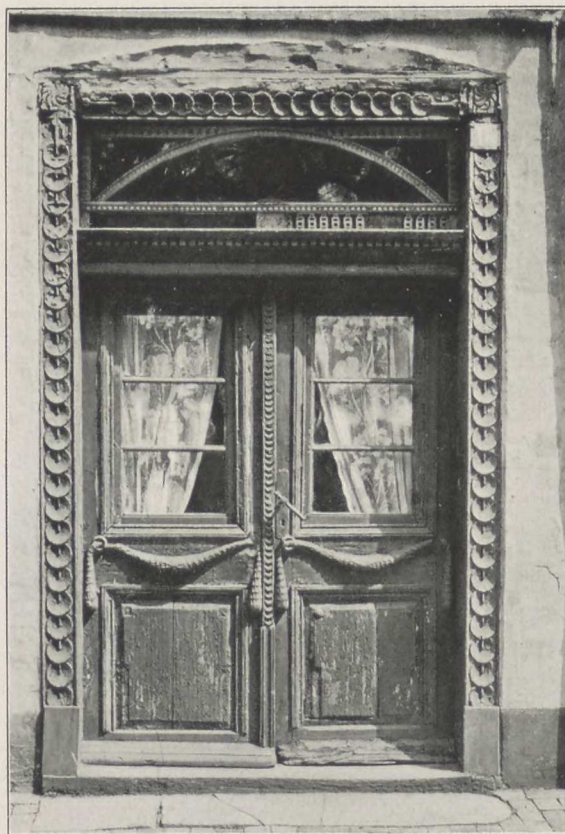
3

4

Døre og Karnap fra omtr. 1800. 1) — 2) Tønder. 3) Slesvig. 4) Tønning.

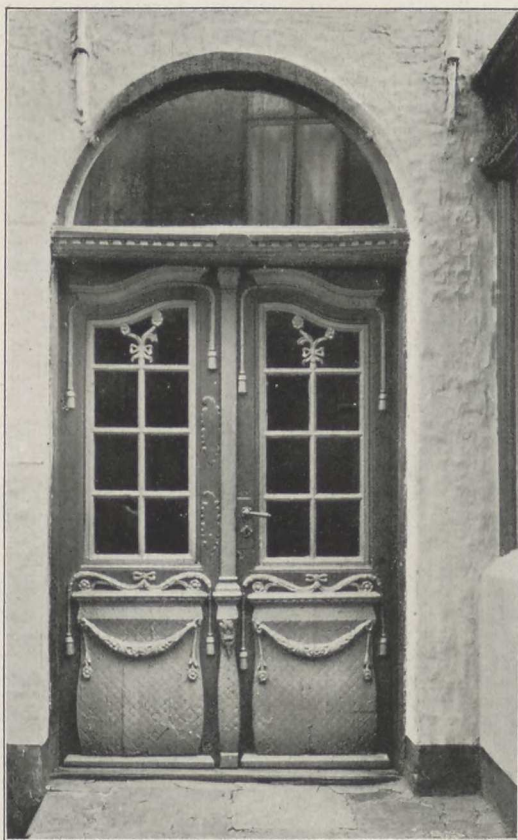

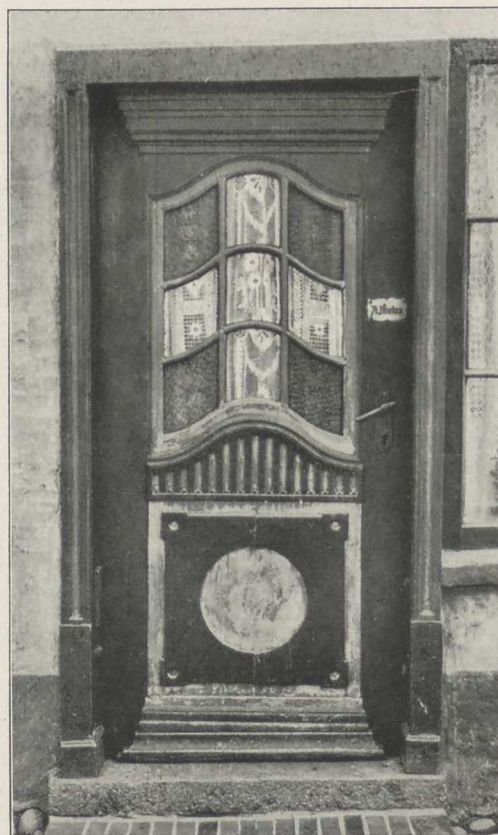
1

5

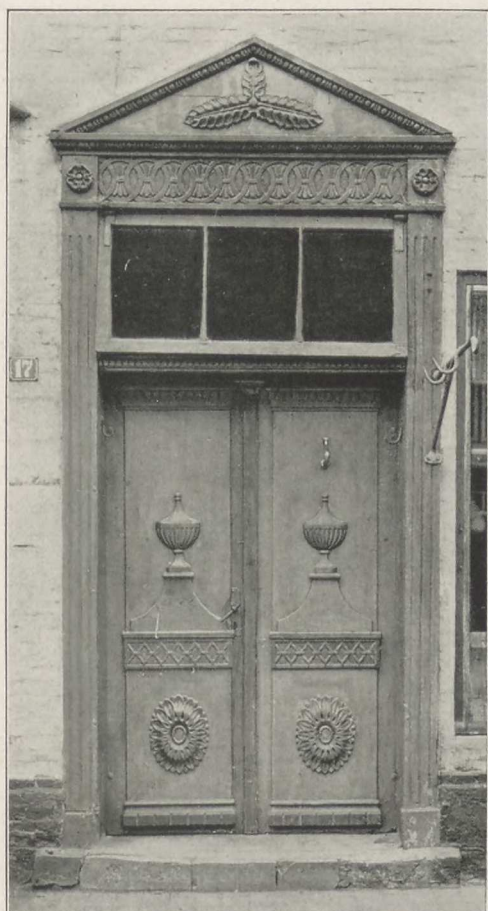
2

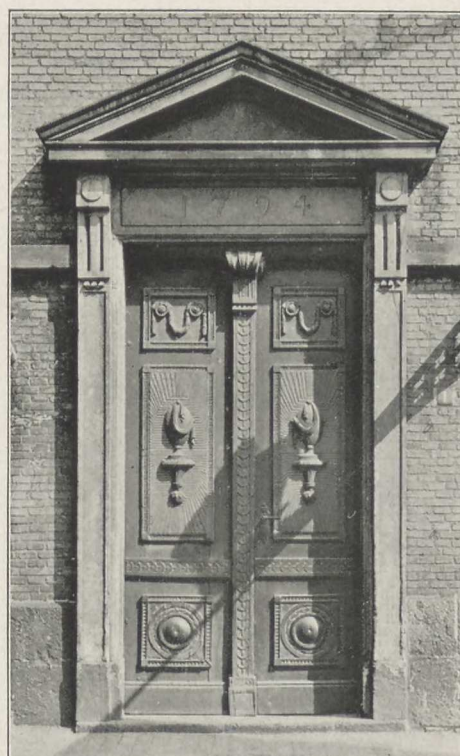
4

Døre fra omtr. 1800. 1) Frederikstad. 2) Tønder. 3)—4) Tønning.

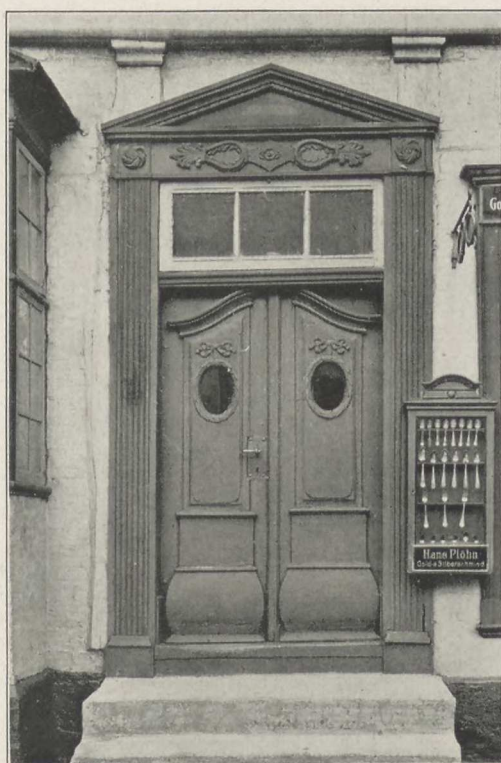

1

2

3

4

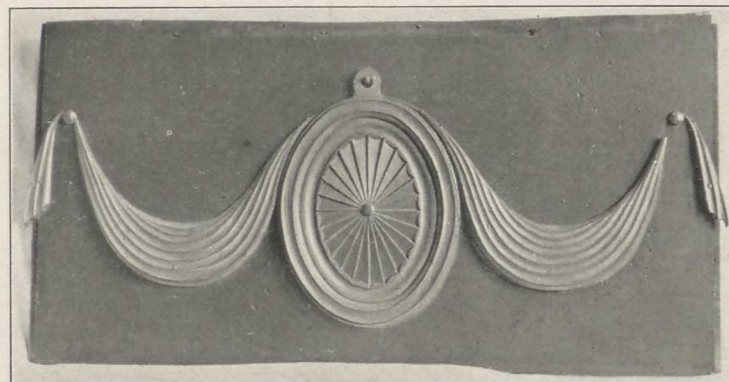
Døre fra omtr. 1800. 1) 3) 4) Tønder. 2. Slesvig.

Hustyper, 18de Aarhundrede. Tønder.

1

2

3

1) Fylding over en Dør. Museum i Slesvig. 2) Bindingsværkshus, 18de Aarhundrede. Tønder. 3) Bindingsværkshus, 17de Aarhundrede. Wilster.

1

3

2

4

1) Laage fra Keitum paa Sylt. 2) Mølle fra Omegnen af Husum. 3)—4) Smaaborgerhuse fra Tønderegnen.

Bænk og Smaaborgerhuse fra Møgeltønder.

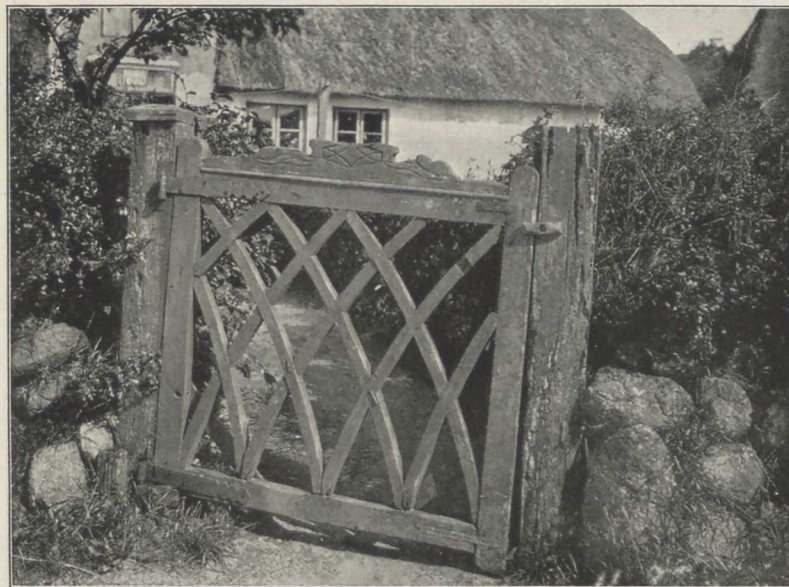

Bondehus fra Røm.

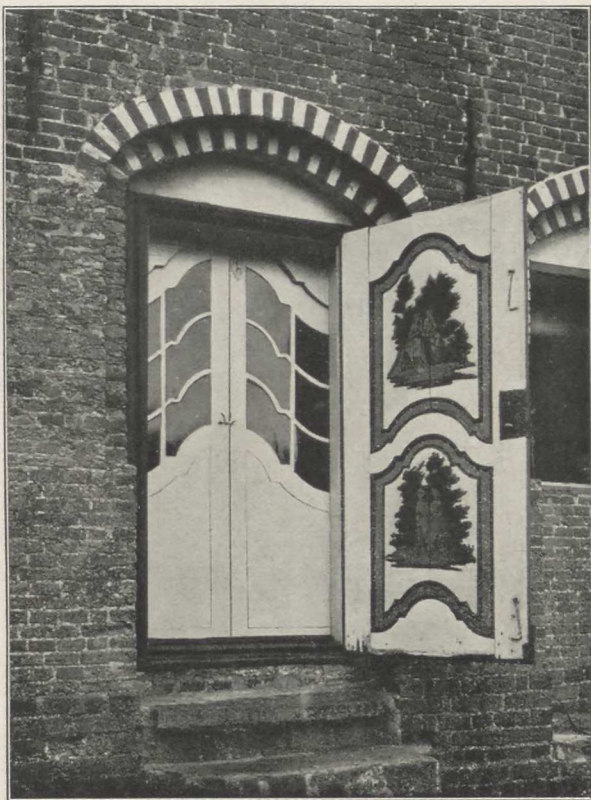

Bondehus, 1634, fra Klockries.

Ladeport og Havelaage fra Tøndereggen.

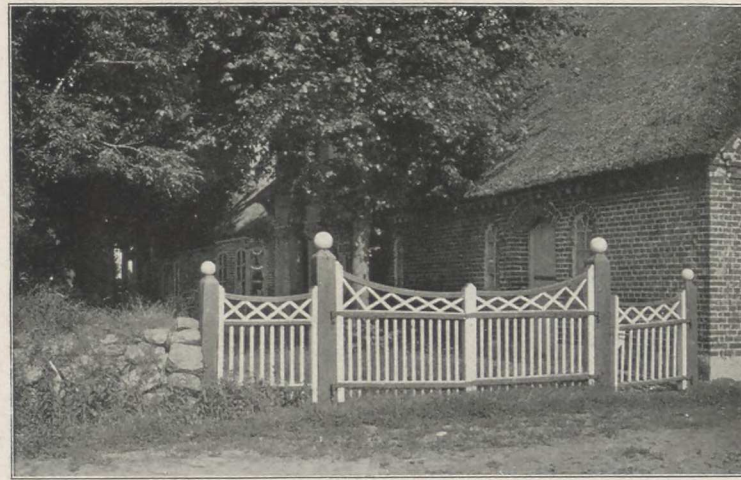

Dør fra Røm.

Bondehus, Møgeltønder.

Havelaager fra Omegnen af Tønder.

Stadsstue fra Morsum paa Sylt, 17de Aarhundrede. Flensborg Museum.

Stadssue fra Morsum paa Sylt, 17de Aarhundrede. Flensborg Museum.

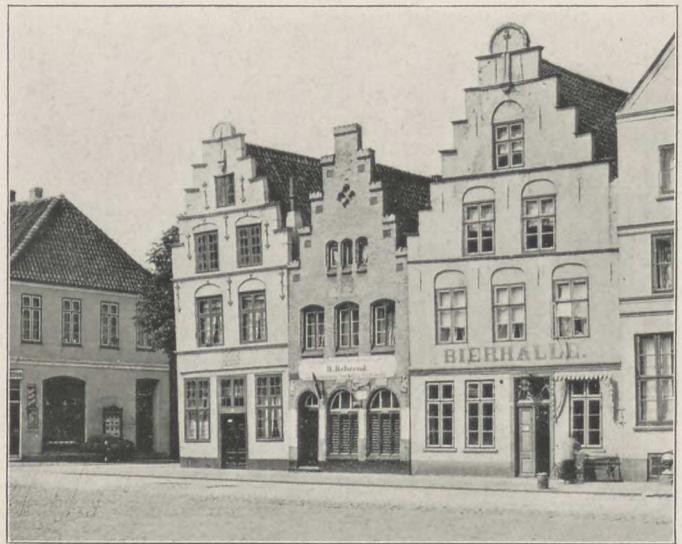
1

3

2

4

1) Portal fra Frederiksborg Kirke, Slesvig, 1656. 2) Portbygning, Slesvig. 3) Murstenshus. 16de Aarhundrede, Husum. 4) Gavlhuse i Frederikstad, 17de Aarhundrede.

1

2

3

4

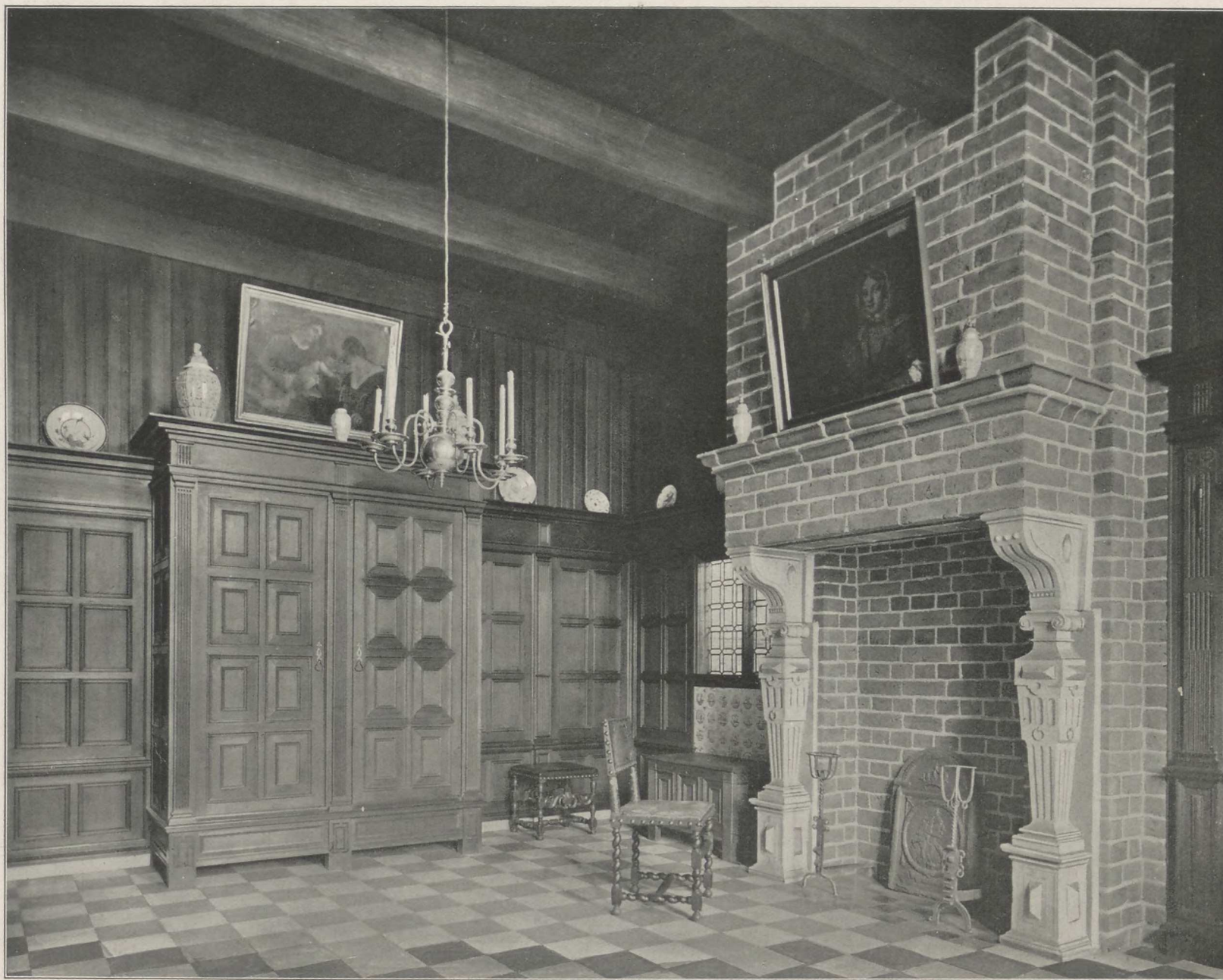
1) Gamle Apotek, 17de Aarhundrede. 2) Apotekets Dør. 3) Dør paa Torvet.
4) Gitterport, alle fra Frederikstad.

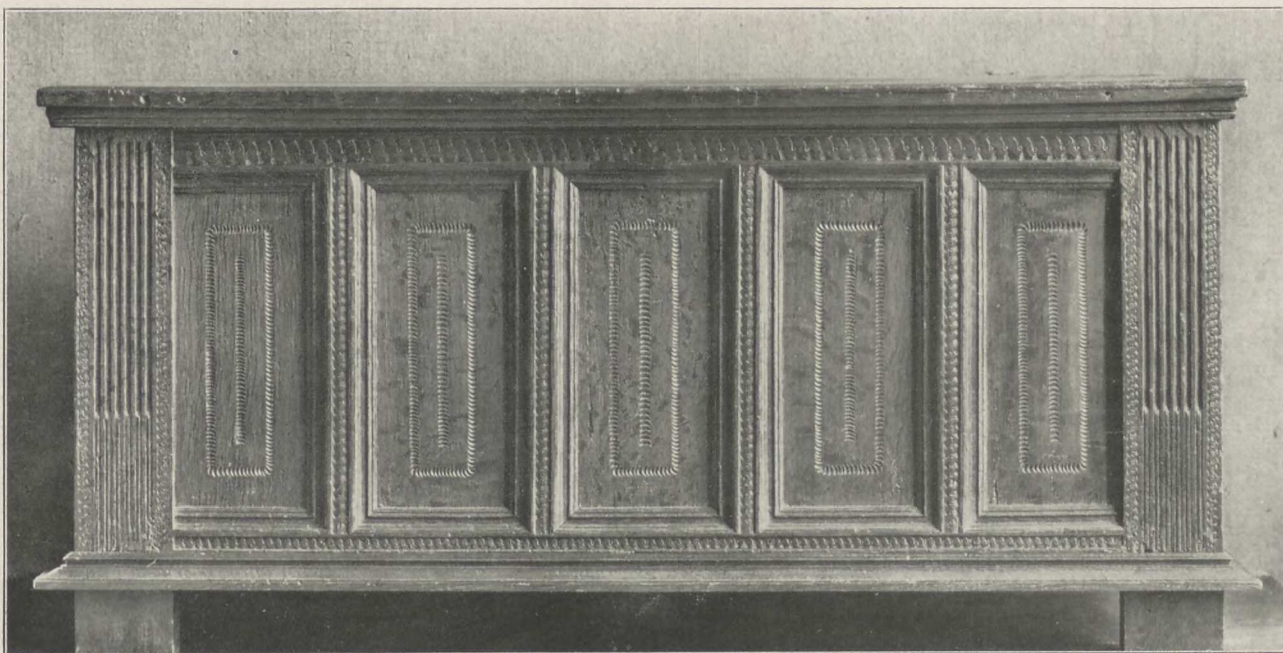
Hollandsk Kammer fra Frederikstad, omtr. 1620. Flensborg Museum.

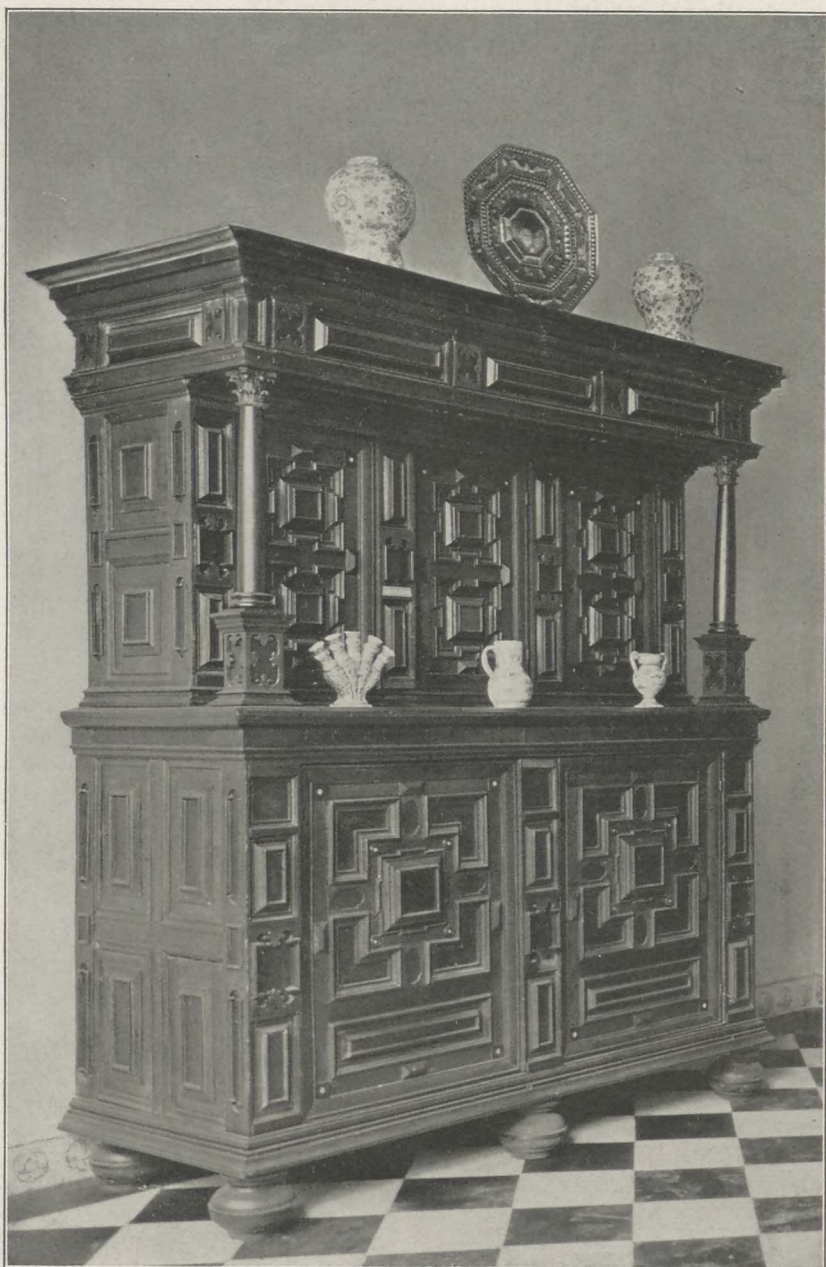
Hollandsk Kammer fra Frederikstad, omtr. 1620. Flensborg Museum.

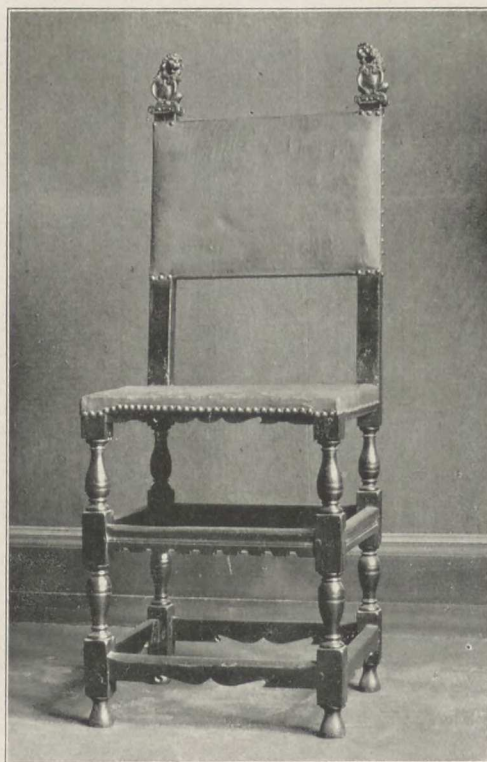
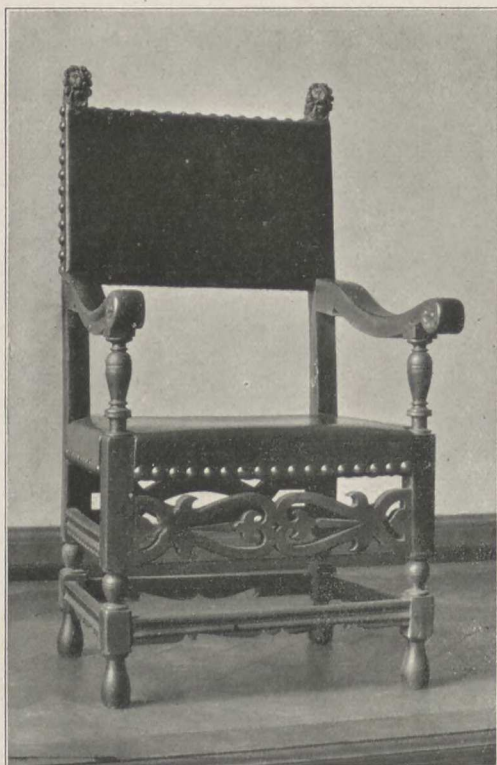
Hollandske Kister fra 17de Aarhundrede. Flensborg Museum.

Hollandske Skabe, 17de Aarhundrede, Thaulow Museum, Kiel.

Hollandske Stole, 17de Aarhundrede. Flensborg Museum.

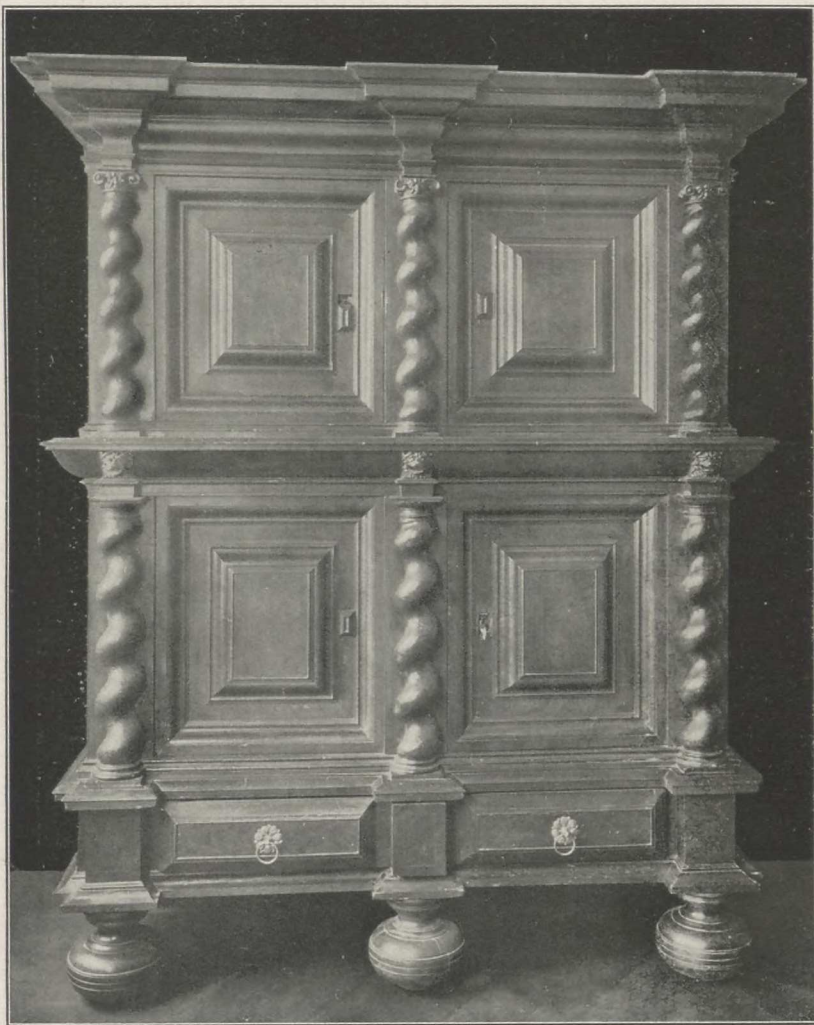
1) — 3) Sofa og Stol, 18de Aarhundrede, Thaulow Museum, Kiel. 2) Stol, 18de Aarhundrede, Flensborg Museum

Forstue, Barok, Scheershof, Slesvig, Slutningen af d. 17de Aarhundrede. Flensborg Museum.

1

2

1) Bondeskab, 17de Aarhundrede, Slesvig Museum. 2) Bondeskab, 17de Aarhundrede, Flensburg Museum.

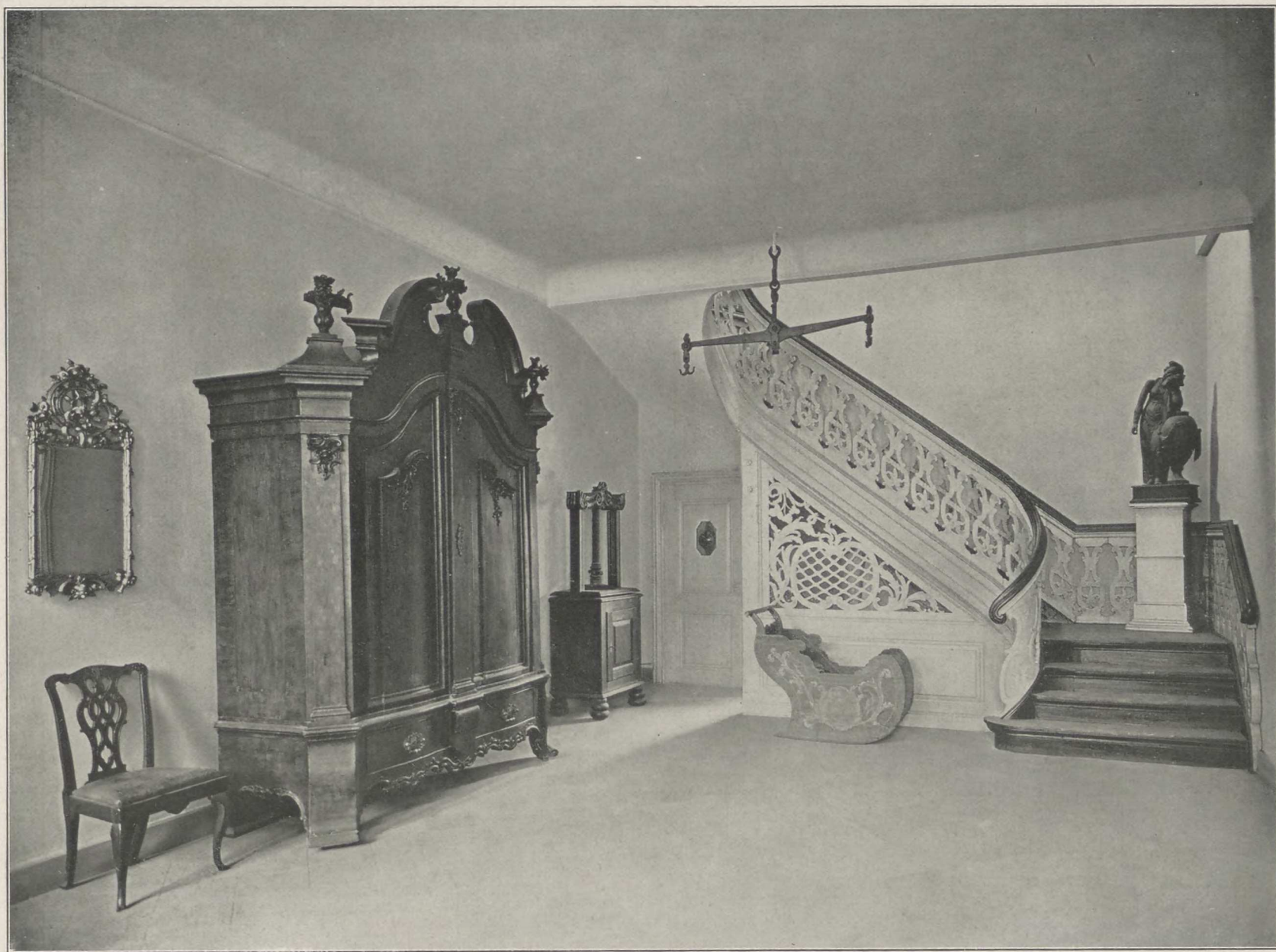
Værelse fra Tønning, omfr. 1680. Thaulow Museum, Kiel.

Værelse, Barok, Schabbelhaus, Lübeck.

Forstue i Schweffelhaus, 1775. Thaulow Museum, Kiel.

1

2

1) Chatol. 2) Dragkister, 18de Aarhundrede. Thaulow Museum, Kiel.

1

2

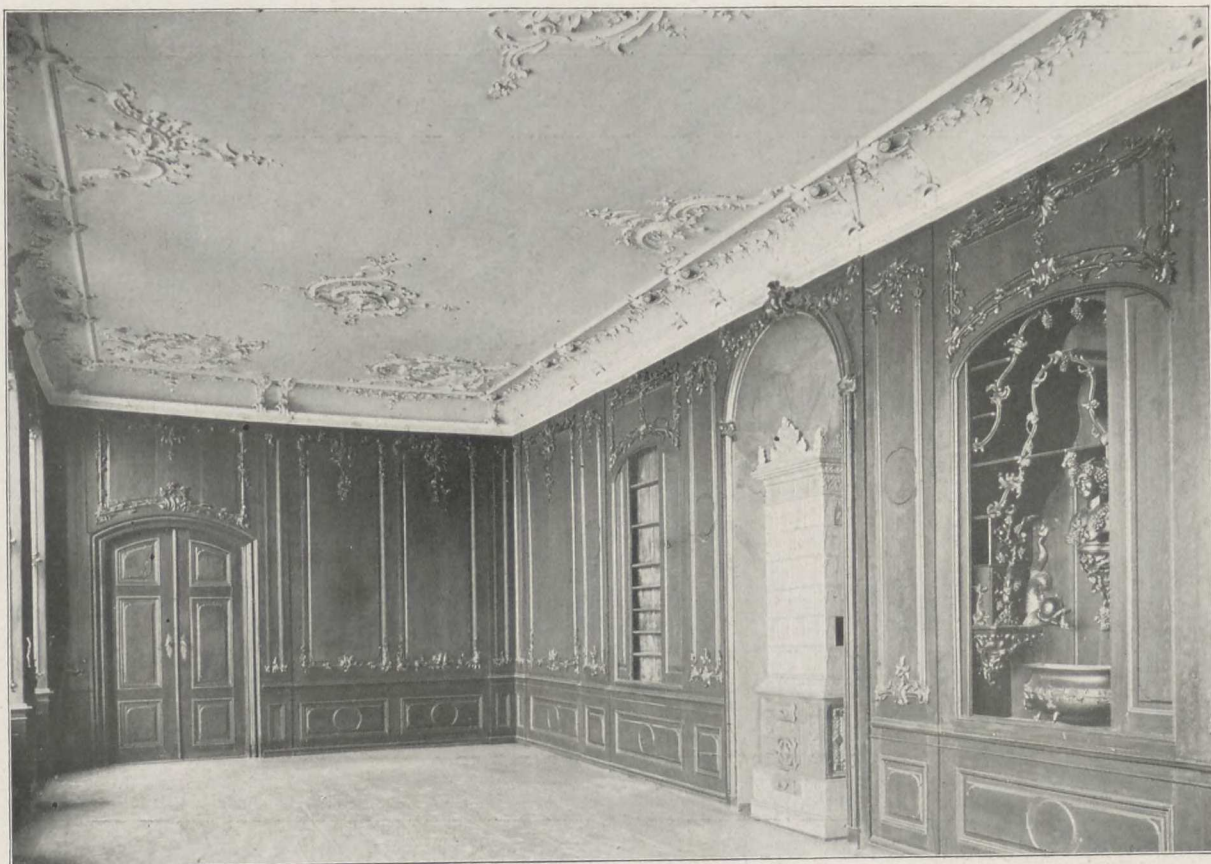
1) Porcelænskab, 18de Aarhundrede. Thaulow Museum, Kiel. 2) Porcelænskab, 18de Aarhundrede. Thaulow Museum, Kiel.

Skabe, 18de Aarhundrede, fra Museerne i Altona og Kiel.

Værelse, Rococo (tidligere Breikstrasse 12) Lübeck.

Generalens Værelse, Kadetskolen, Plön.

Mahogni Stole (Chippendale Stil), 18de Aarhundrede. Flensborg Museum.

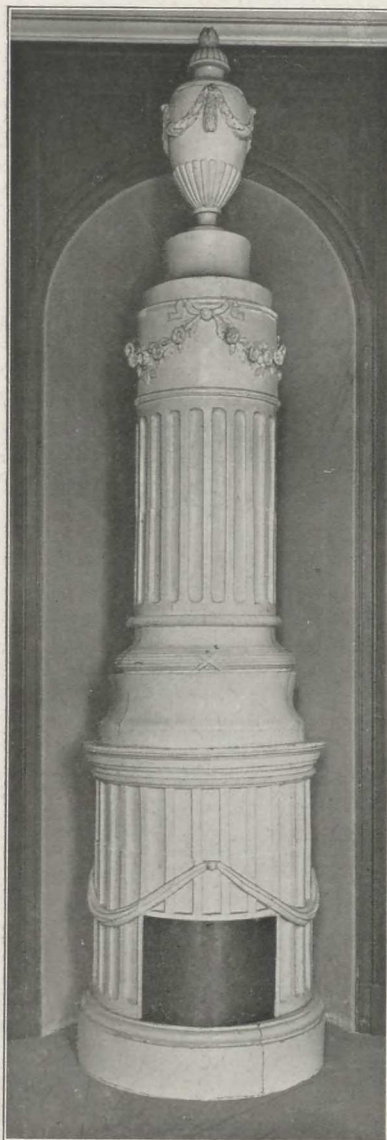

Kaminer, Haveslottet, Pløn.

1

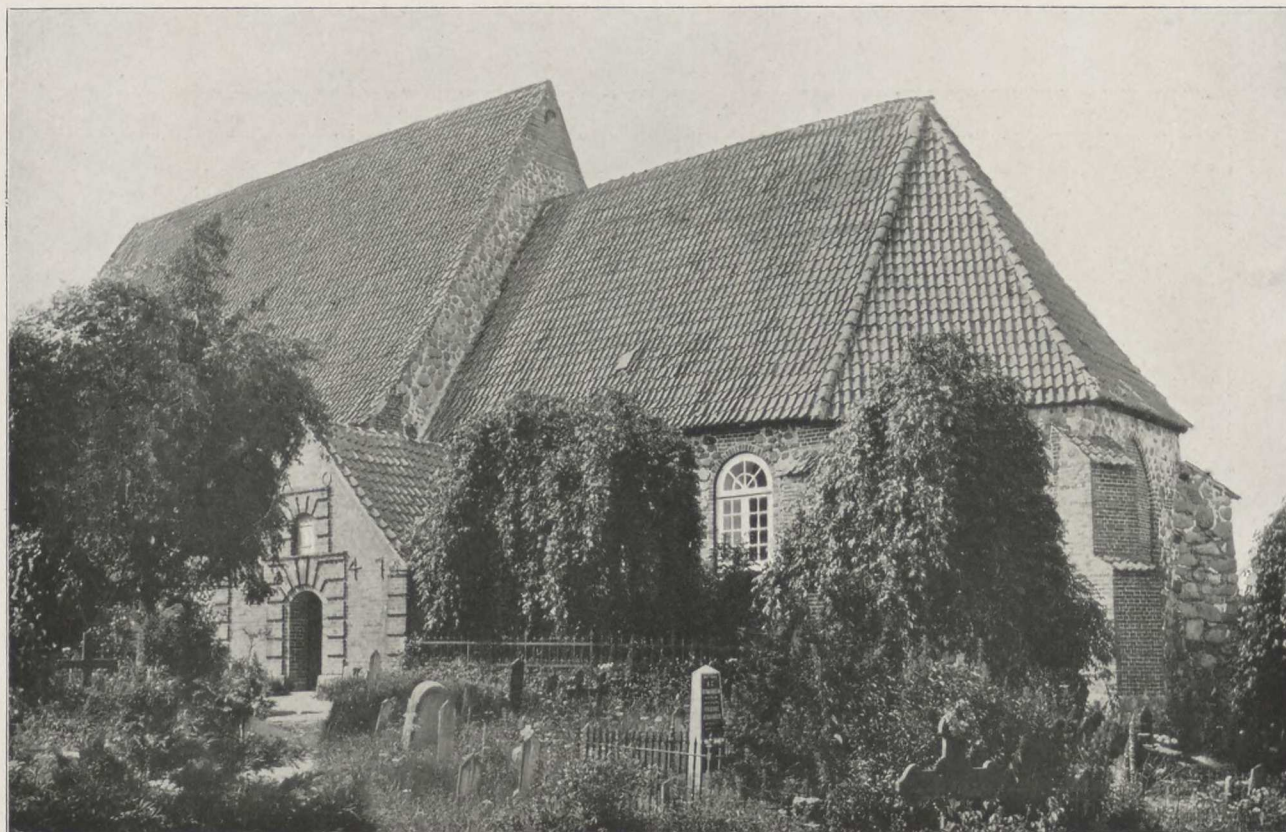
2

3

Fajanceovne fra d. 18de og Begyndelsen af d. 19de Aarhundrede. 1) Fra Kiel, Thaulow Museet.
2) Fra Flensborg, Flensborg Museet. 3) Fra det Behnske Hus, Lübeck.

1

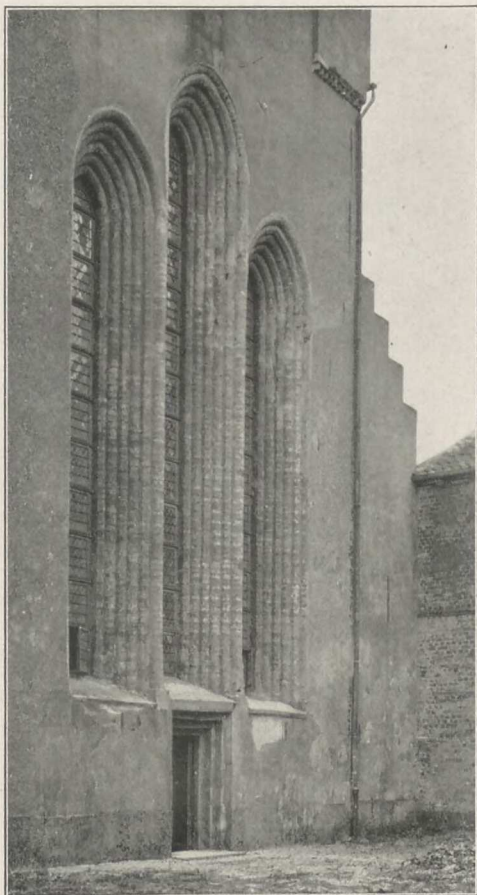
2

3

1) Kirke i Hansuhn (Oldenborg). 2) Portal paa Nordsiden af Klosterkirken, Lygum Kloster (Tønder).
3) Gravkapel, 1767, Kappeln.

1

2

3

4

1) Vinduer i Klosterkirken, Lygum Kloster. 2) Portal til Præsident-Klosteret, Slesvig, 1656.
3) Huse i Frederikstad, 4) Portal, 18de Aarhundrede, Slesvig.

1

2

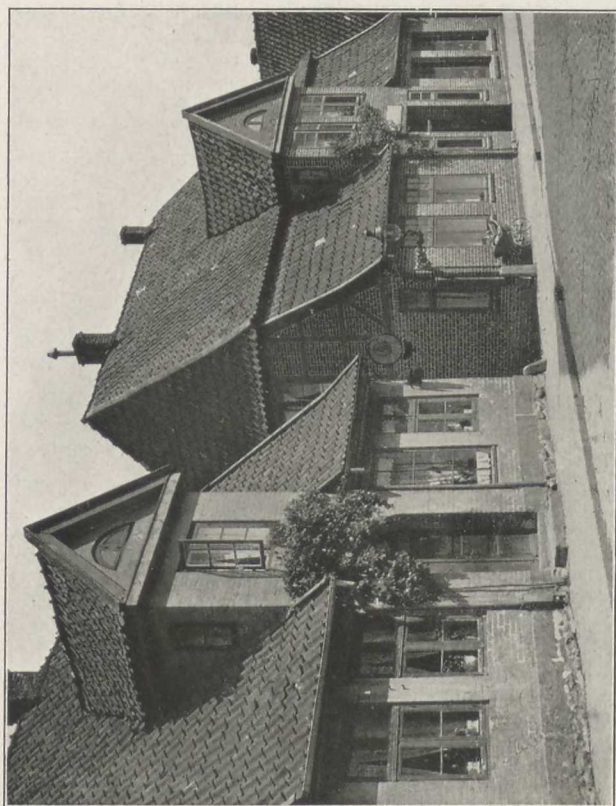
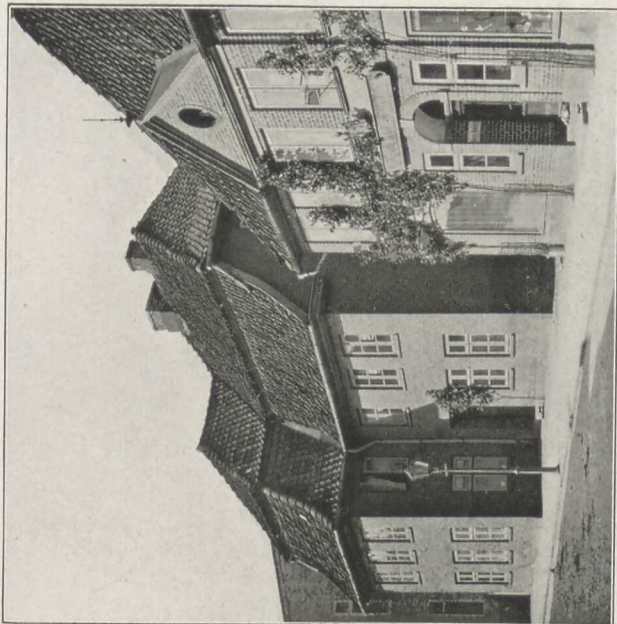
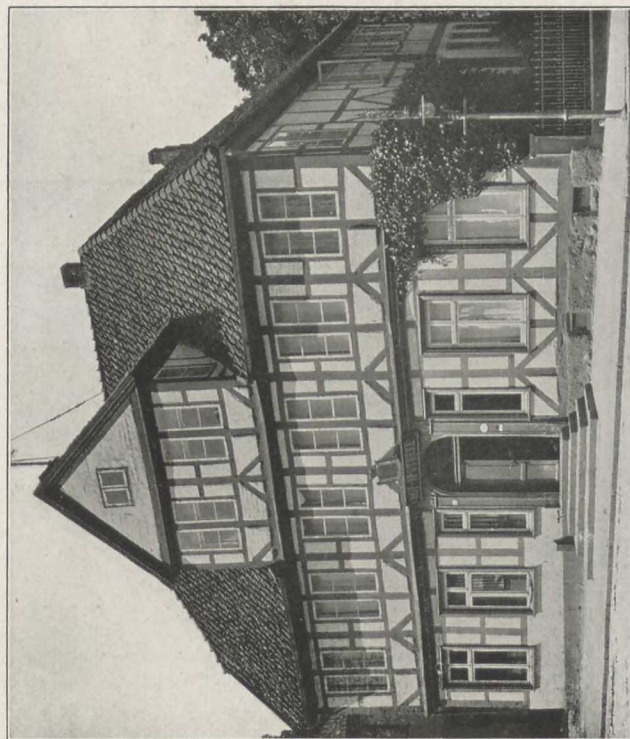
3

4

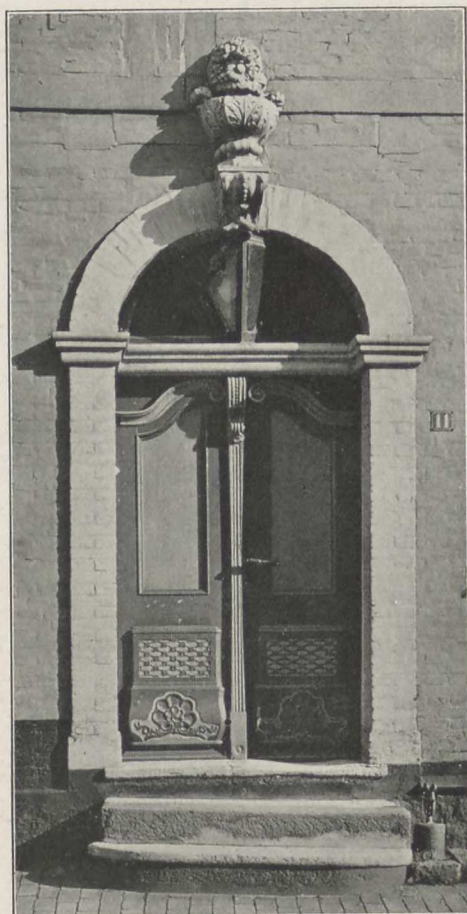
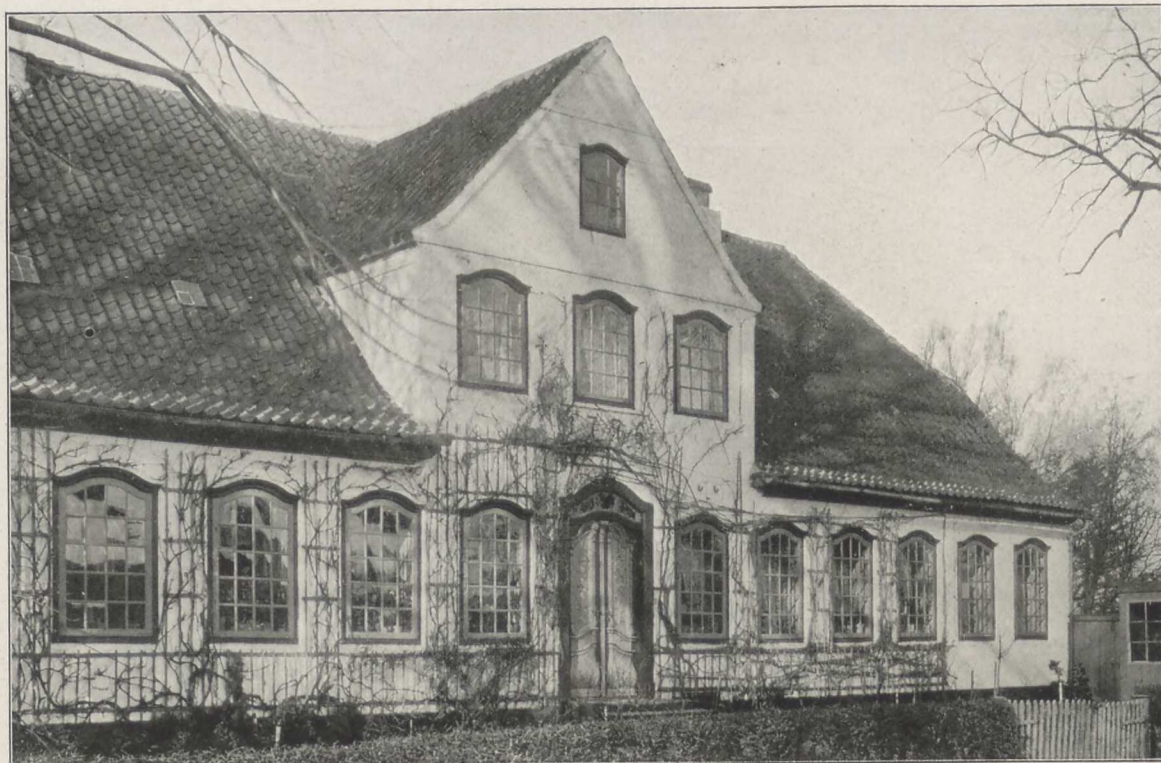
1) Hestestald, Pløn. 2. Haveslot, Pløn, 3) Bro, det adelige Gods Ascheberg.
4) Kirkeportal, 18de Aarhundrede, i Rellingen (Pinneberg).

Huse i Lübeckerstrasse, Eutin.

1) Hus, Augustenborg, 1776, 2) Dør, 18de Aarhundrede, Slesvig
3) Hus paa Sønderlorv, Aabenraa.

1

2

1) Huset Nørregade 8, Flensborg. 2) Raadsapoteket, 18de Aarhundrede, Flensborg.

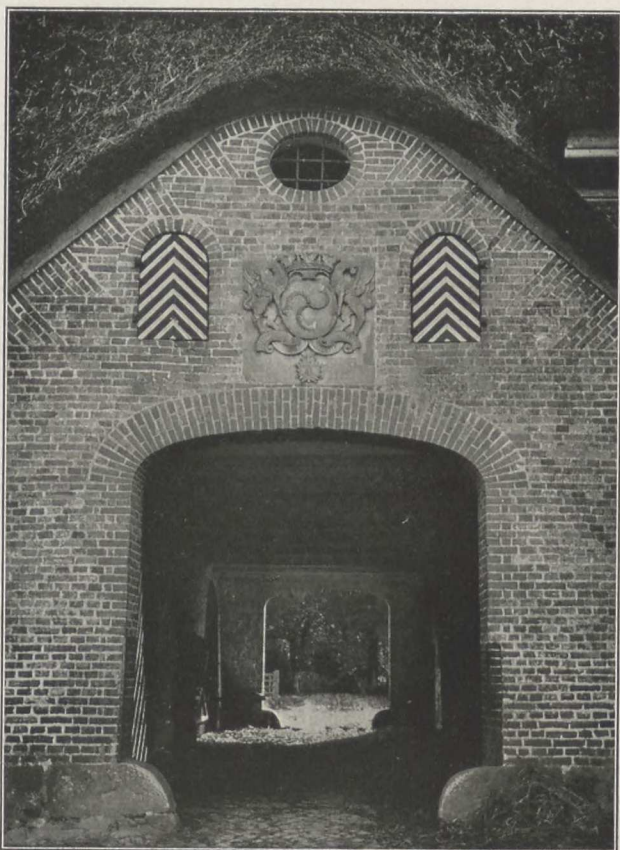

1

2

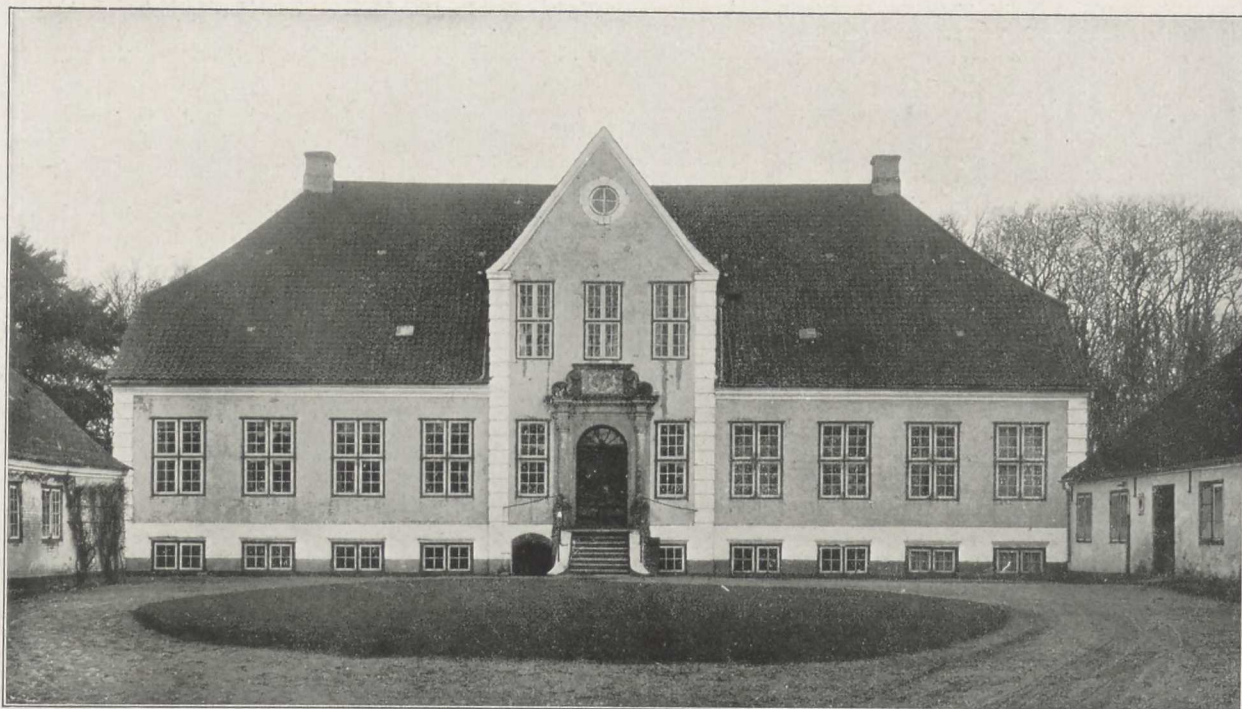
3

4

1) Portbygning paa det Tesdorfske Gods, 18de Aarhundrede (Oldenburg). 2) Hovedbygning paa det Pronstorfske Gods, 18de Aarhundrede (Segeberg). 3) Portbygning paa det Rixdorfske Gods (Pløn). 4) Portal til en af Sloffet Augustenborgs Sidebygninger,

1

2

3

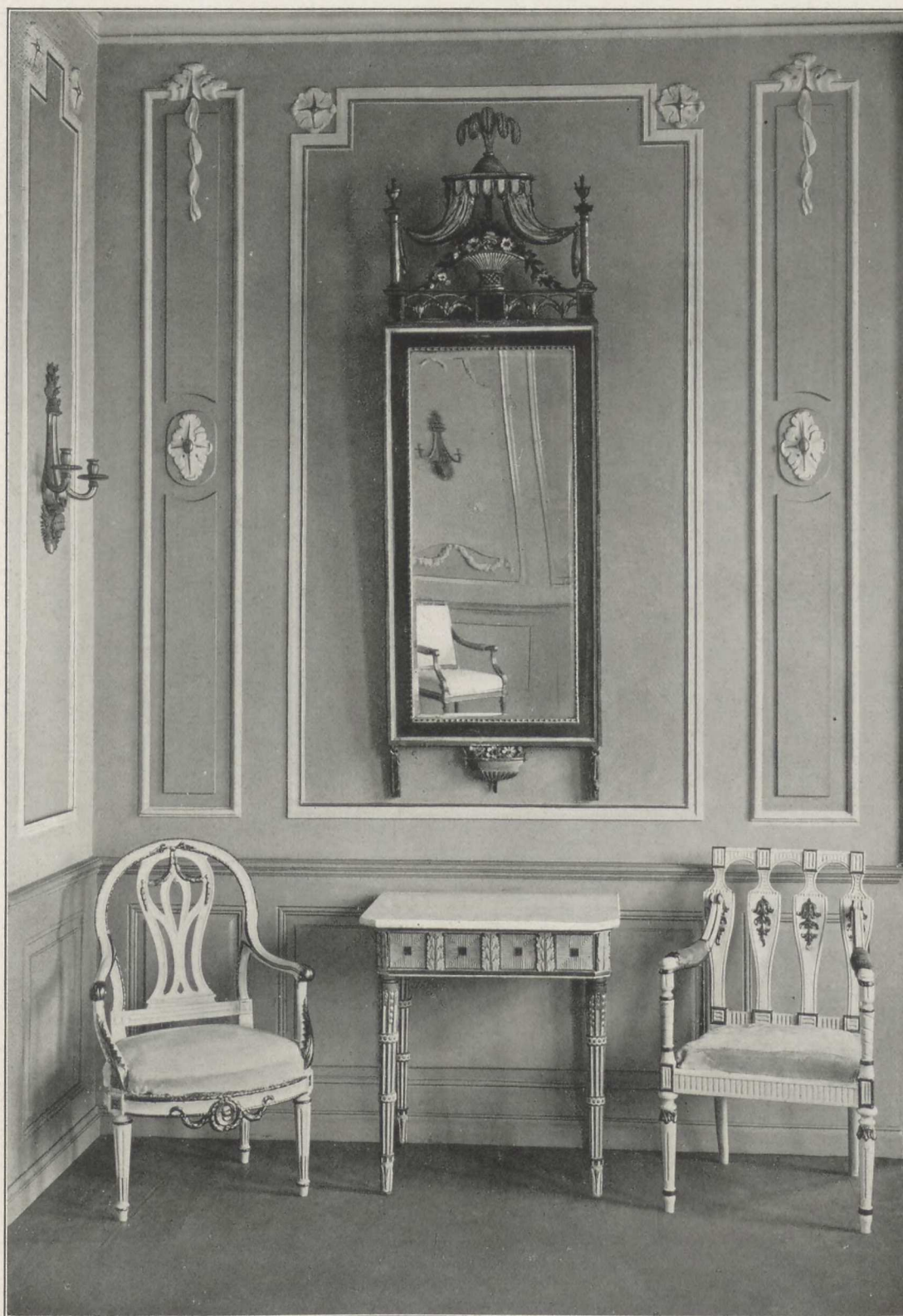
1) Hovedbygning, 1765, Gaard i Nærheden af Aabenraa. 2) Portbygning, det adelige Güldensteinske Gods, 18de Aarhundrede, (Oldenborg). 3) Portbygning, Augustenborg Slot, 18de Aarhundrede.

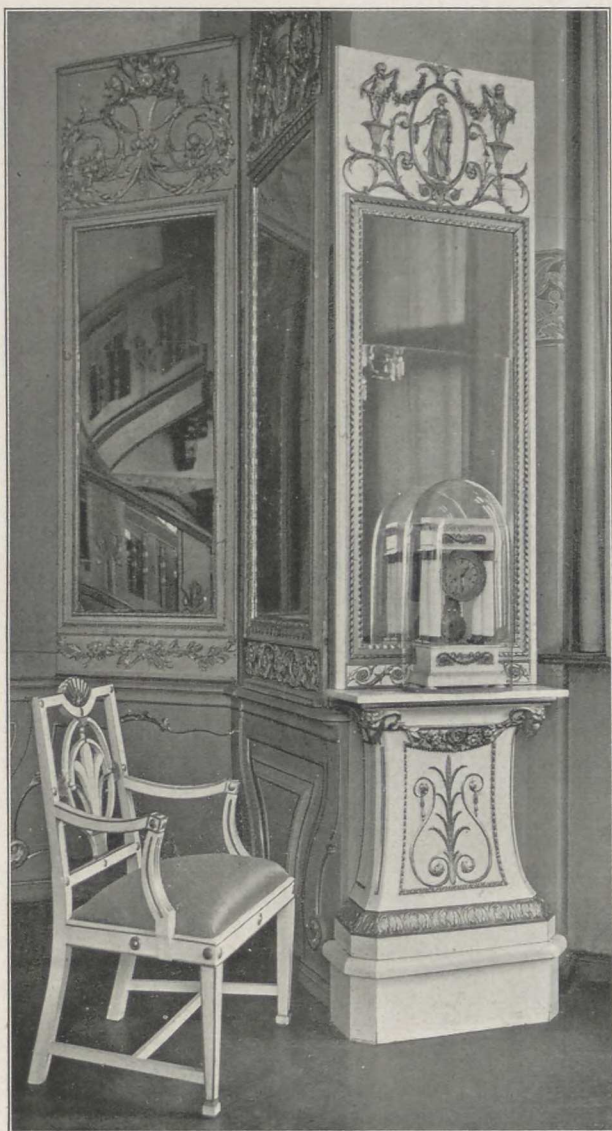
Værelse, Louis XVI, fra et Borgerhus i Kiel. Thaulow Museet, Kiel.

Den modsatte Side af førnævnte Værelse.

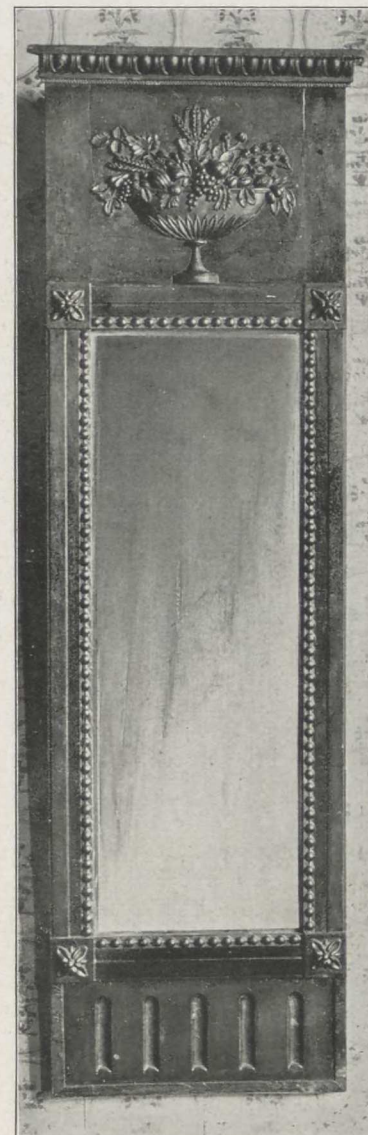

1

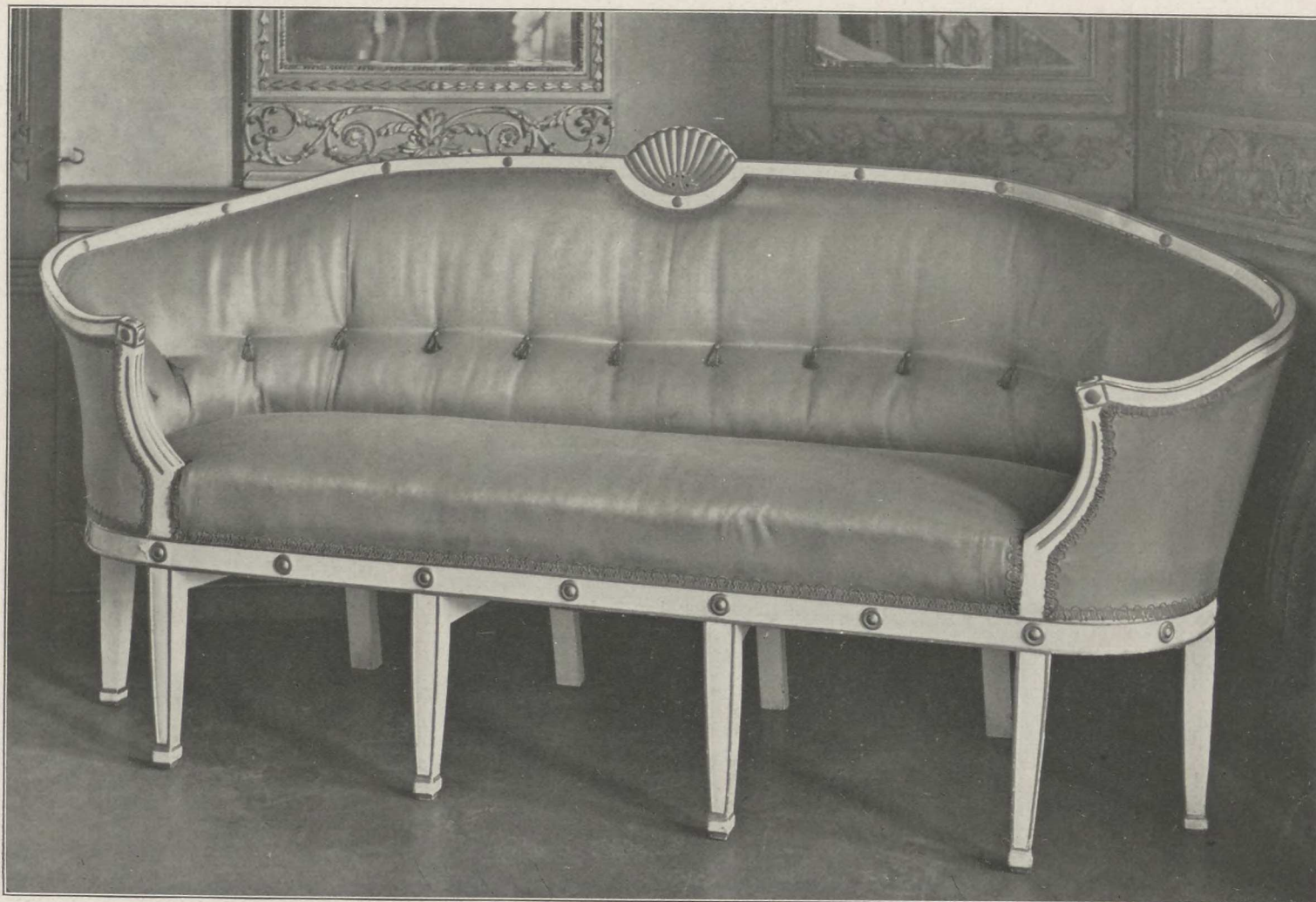
2

3

Møbler fra det 18de Aarhundrede. 1) Altona Museum. 2) Thaulow Museum, Kiel. 3) Meldorf Museum.

Sofa, 18de Aarhundrede. Altona Museum.

Modtagelsesværelse, Schweffelhaus, 1775. Thaulow Museum, Kiel.

Værelse, Louis XVI, Schabbelhaus, Lübeck.

Stole, 18de Aarhundrede. Flensborg Museum og Thaulow Museum, Kiel.

1

2

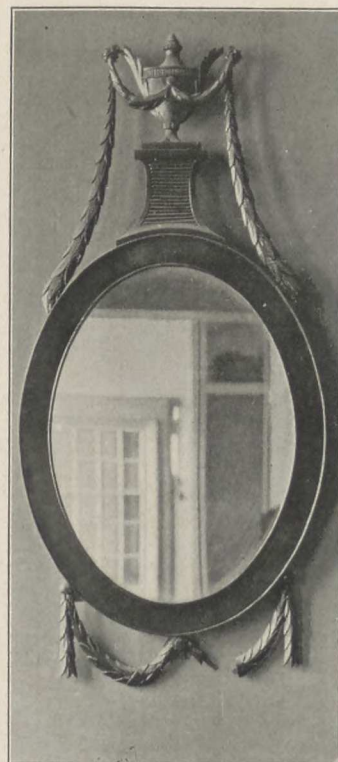
3

4

Møbler fra Slutningen af det 18de Aarhundrede og Begyndelsen af det 19de Aarhundrede. 1), 2), 3) Husum Museum. 4) Flensborg Museum.

Møbler fra Slutningen af det 18de Aarhundrede. Thaulow Museum, Kiel.

Stole, 18de Aarhundrede. Flensborg Museum.

Kommode, omfr. 1800. Thaulow Museum, Kiel.

Chatol, 18de Aarhundrede. Thaulow Museum, Kiel.

Trappe til Salen i Huset „Stadt Kopenhagen“, Schumacherstrasse 24, Kiel.

Trappe. Badstuestræde, Haderslev, Kiel. Slutningen af d. 18de Aarhundrede.

Den nu nedrevne Faulstrasse, Kiel.

Huse, Schlosstrasse, Kiel.

Das Schweißelhaus, 1775, Kiel. Nu nedrevet.

Holstenstrasse 44, nu nedrevet.

Gammel Universitetsbygning, Kiel, 18de Aarhundrede.

Hus i Kiel, nu nedrevet, 18de Aarhundrede.

Huse paa Torvet i Kiel: efter et gammelt Fotografi.

Gamle Huse i Kiel.

Døre fra omtr. 1800 i Kiel og Tønning.

Stukkaturloft i Havestuen i et Hus i Flensborg, omtr. 1820.

Portal, Flensborg, omtr. 1830.

Hus i Flensborg, 1804.

„Biedermeyer“-Værelse. Schabbelhaus, Lübeck.

Værelse fra den første Halvdel af d. 19de Aarhundrede, Schabbelhaus, Lübeck.

„Biedermeier“-Værelse. Thaulow Museum, Kiel.

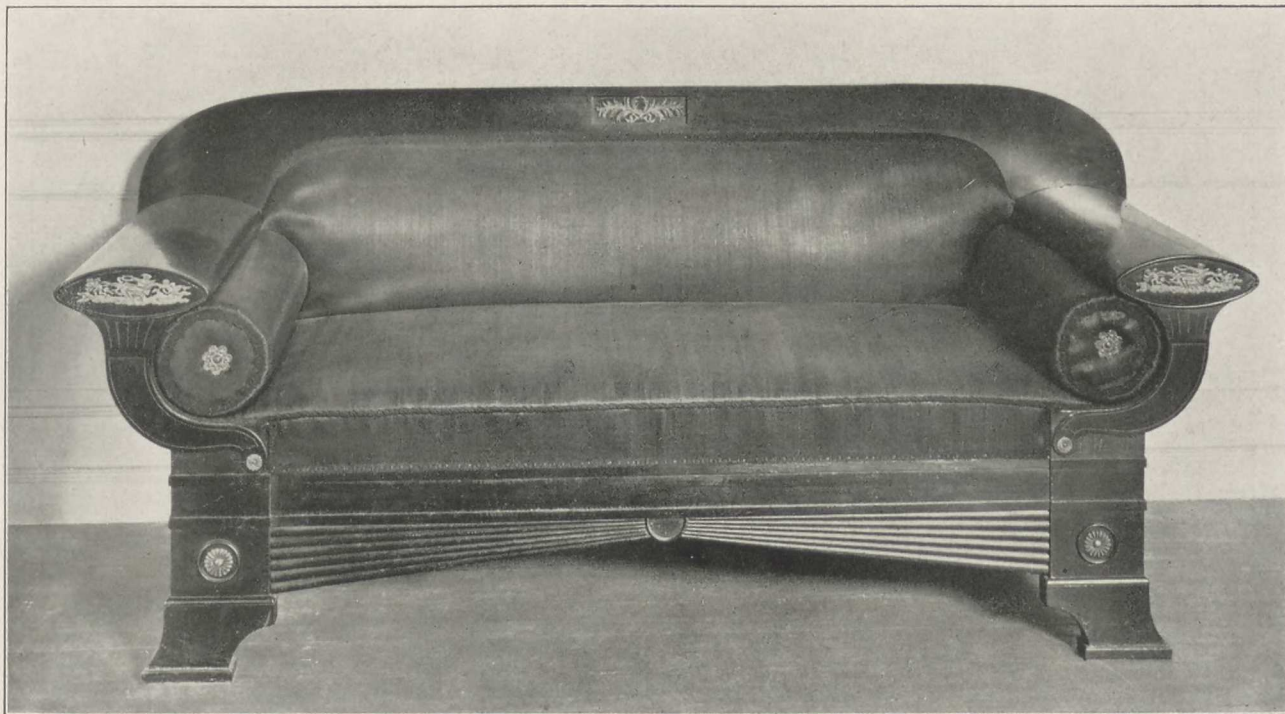
„Biedermeier“-Værelse. Slesvig Museum.

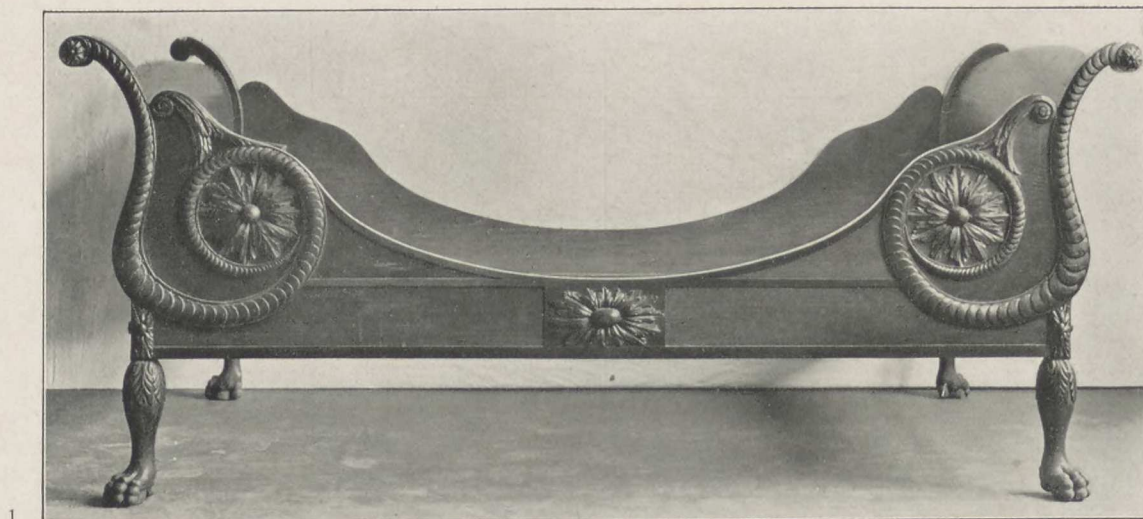
Mahogni Møbler, Begyndelsen af d. 19de Aarhundrede. Thaulow Museum. Kiel.

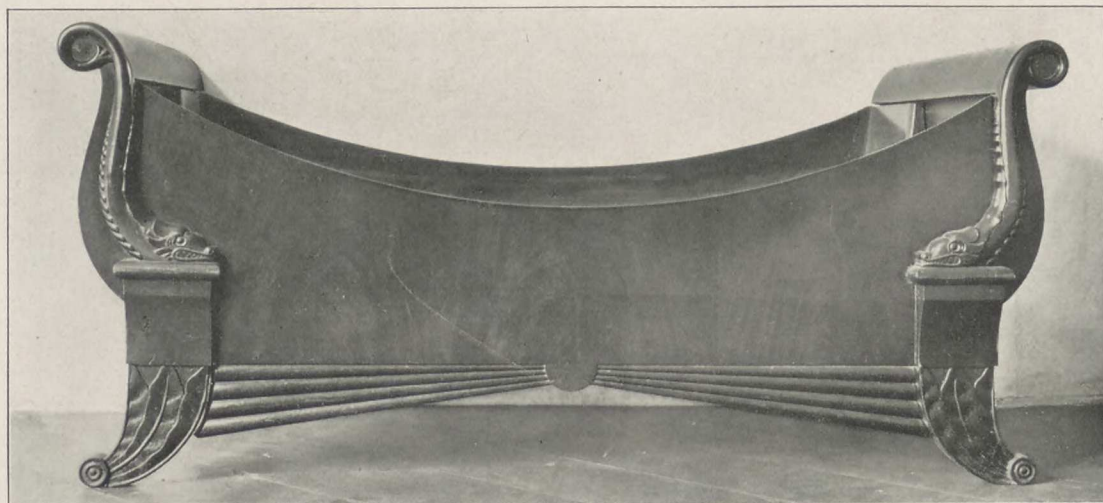

Mahogni Møbler, Begyndelsen af d. 19de Aarhundrede, Thaulow Museum, Kiel.

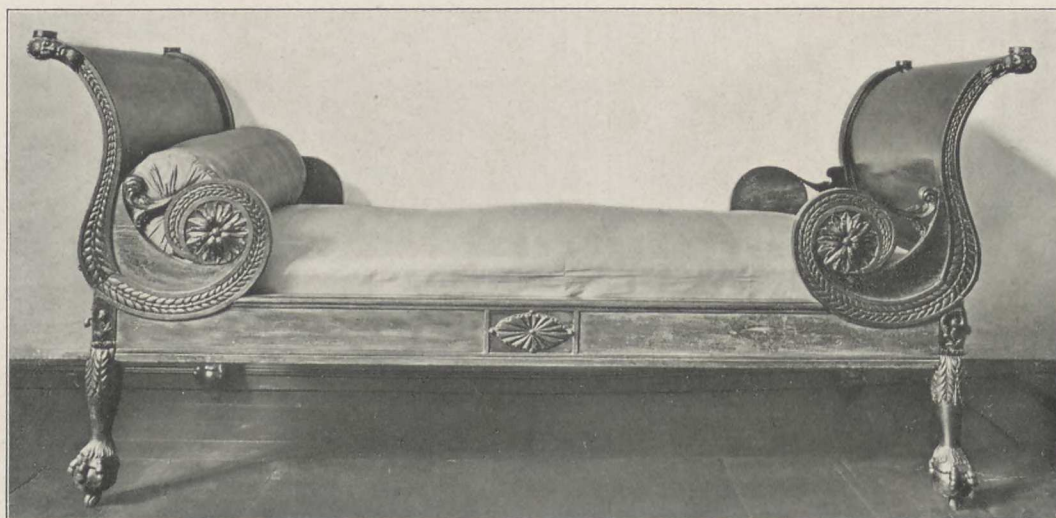

1

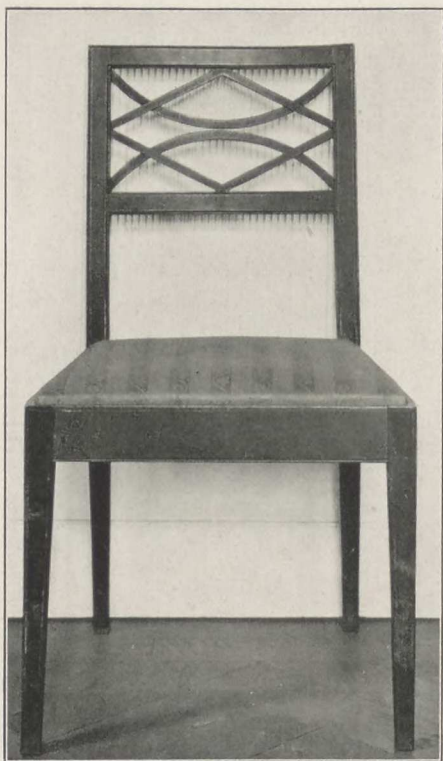
2

3

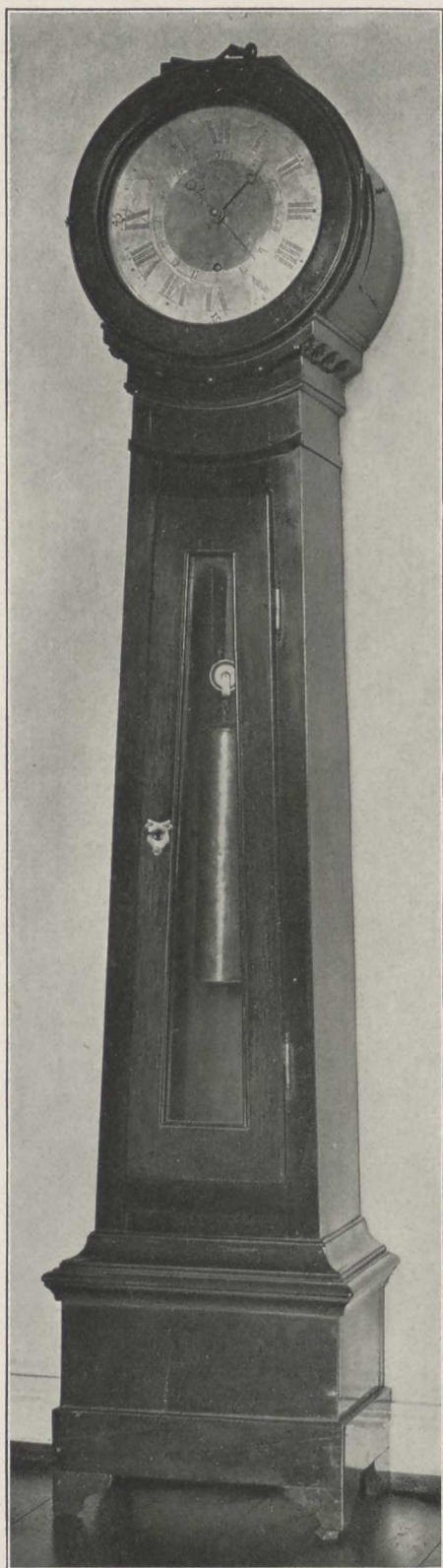
Senge og Hvilebænk fra Begyndelsen af d. 19de Aarhundrede. 1) Flensborg Museum
2) — 3) Slesvig Museum.

Stole fra Begyndelsen af d. 19de Aarhundrede. 1), 2), 4) Flensborg Museum.
3) Thaulow Museum, Kiel.

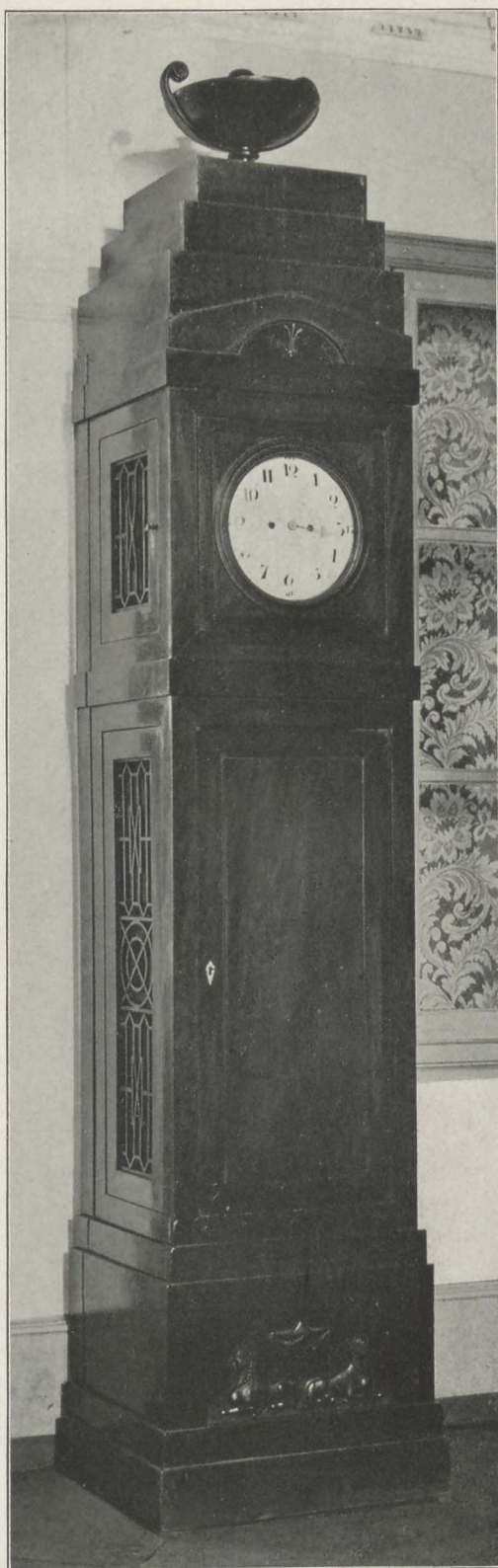
1

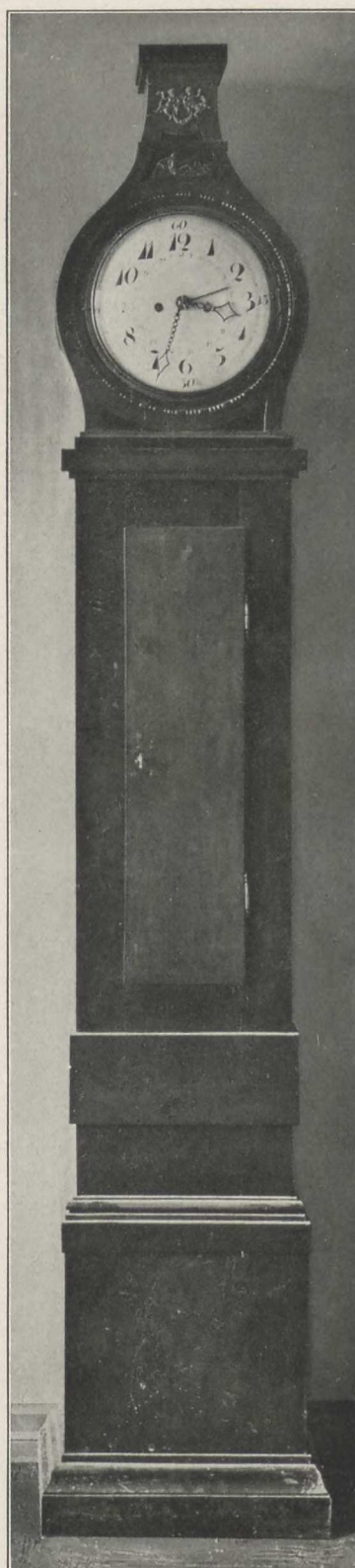
2

Mahogni Møbler fra Begyndelsen af d. 19de Aarhundrede. 1) Das Schabbelhaus, Lübeck.
2) Thaulow Museum, Kiel.

1

2

Uhre fra Begyndelsen af d. 19de Aarhundrede: 1) Fra det Behnske Hus, Lübeck.
2) Thaulow Museum, Kiel.

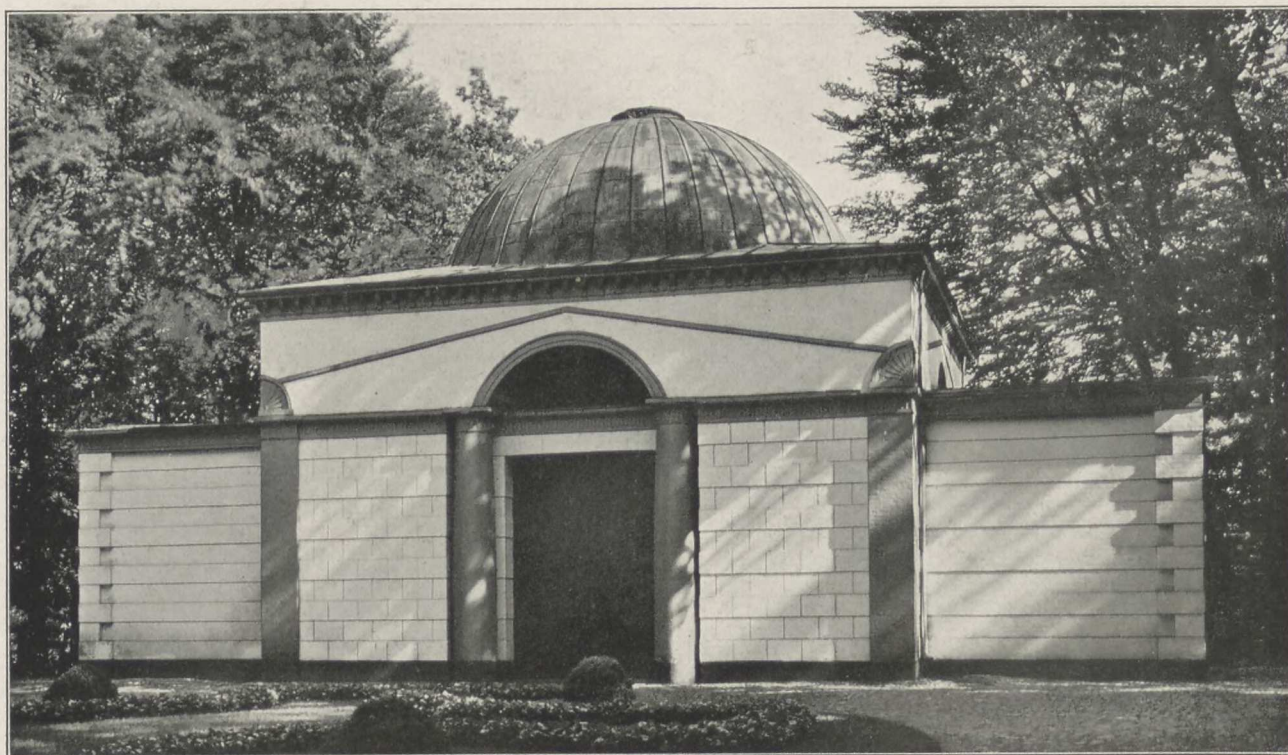
Blankpolerede Møbler, omtr. 1830, Schabbelhaus, Lübeck.

Møbler, omtr. 1830, fra det Osteradeske Gods (Rendsborg).

1) — 2) Kapel og Gravsten fra den gamle Kirkegaard i Flensborg, Begyndelsen af d. 19de Aarhundrede.
3) — 4) Gravstene fra Kirkegaarden i Gammel-Haderslev.

Orangeri, Slottet Lyksborg; omtr. 1800.

Restaurationsbygning, Marieskoven, Flensborg; Begyndelsen af d. 19de Aarhundrede.

1) — 2) Stukkaturdekorationer, sidste Halvdel af d. 18de Aarhundrede. Flensborg.
3) Klokke, Slutningen af d. 18de Aarhundrede. Flensborg.

Trappe, Mengstrasse 6, Lübeck.

1

2

3

4

1) Portal, omtr. 1800, det adelige Gods Osterrade. 2) Kavalerbygningen, Augustenborg Slot.
3) Møllebygning, omtr. 1800, Flensborg. 4) Soltemplet i Slotsparken, Eutin.

1

2

3

4

1) Præstegaard, Sehested. 2) Indkørsel til Parken, det adelige Gods Ascheberg (Pløn). 3) Hus i Badstuestræde, Haderslev. Slutningen 18de Aarhundrede. 4) Portal, tidligere Holstenstrasse 32, Kiel.

Parti fra Mølln.

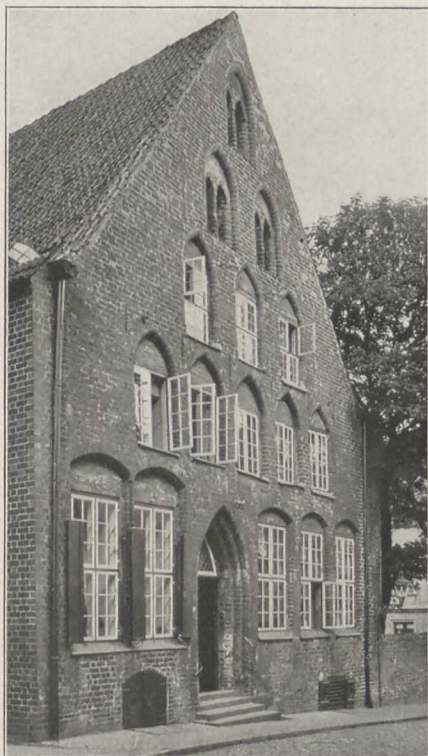
Gamle Pakhuse ved Trave, Lübeck.

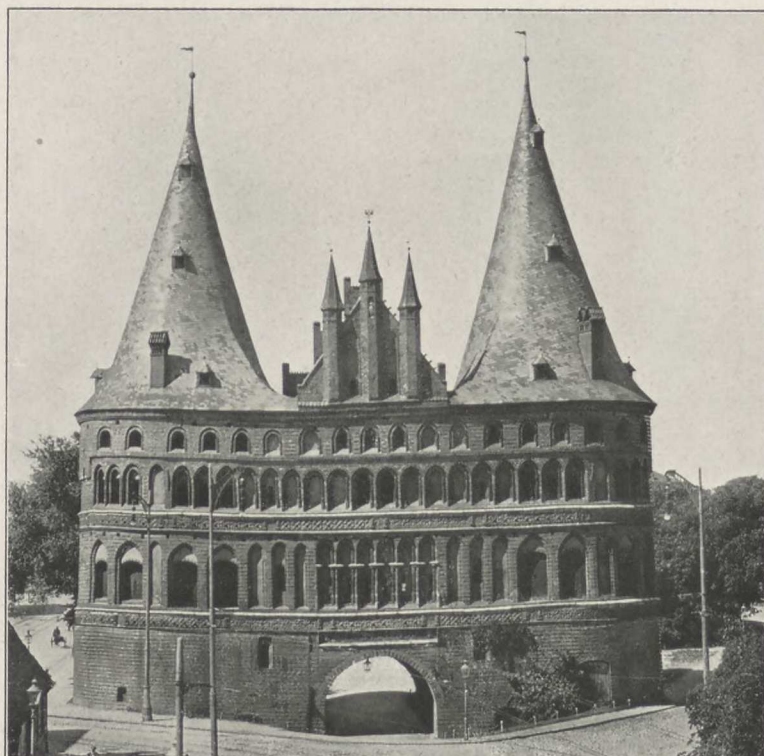

Borgport og Levninger af Bymuren, Nordsiden af Lübeck.

1

2

3

4

1) Hus, Burgstrasse, Lübeck. 2) Holsten Porten, Lübeck. 3) Raadhustrappen, Lübeck.
4) Hus, Fischergrube 88, Lübeck.

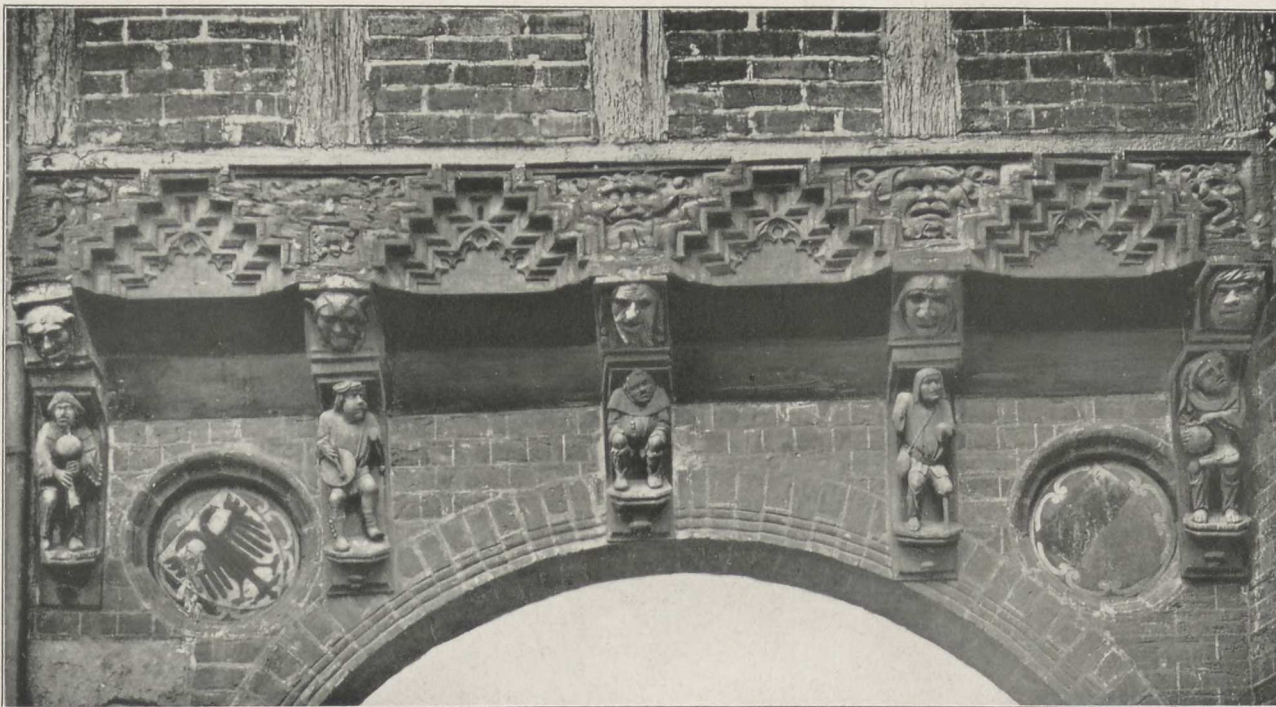

1

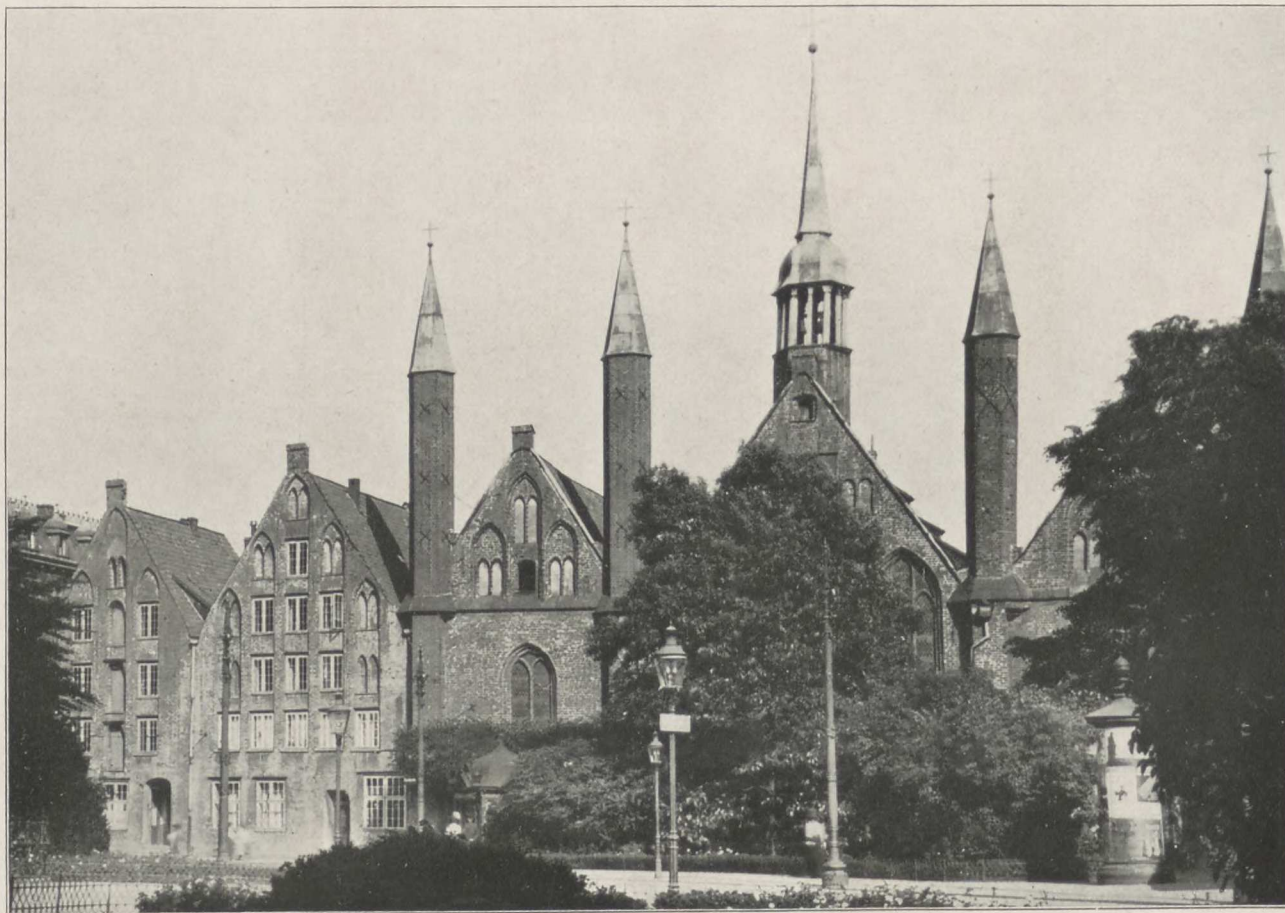
2

3

1) Hus ved Trave, Lübeck. 2) Parti ved Trave, Lübeck. 3) Detaille fra Borgporten, Lübeck.

Helligaandshospitalet, Lübeck.

Dørhammer paa Petri Kirke, Lübeck. Gamle udskaarne Figurer, Lübeck Museum.

Borgporten set fra Bysiden, Lübeck.

Terrakotta Medailloner fra Statius von Dürens Værksteder, tidligere paa Huset Braunstrasse 4, nu paa Huset Musterbahn 3, Lübeck.

Parti af Raadhuset, Lübeck 1570.

Skipperhuset, Lübeck.

Domkirken, Lübeck.

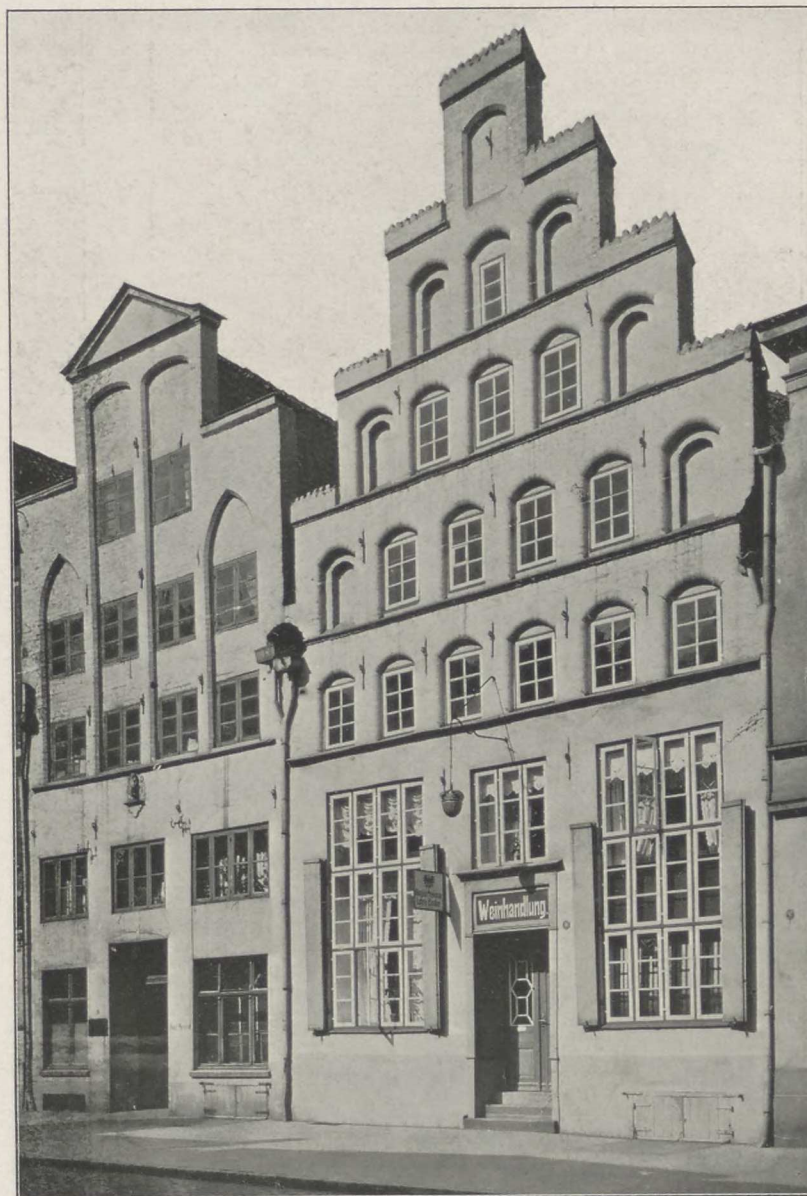

Huse, Grossen Petersgrube, Lübeck.

Renaissance Huse, Grosse Alte Fähr 31 og 33, Lübeck.

Hus, Grosse Burgstrasse 24, Lübeck.

Renaissance Hus, Mengsstrasse 16, Lübeck.

Huse, Wahmsstrasse, Lübeck.

Gammel Drikkestue fra Lübeck, 1644, Thaulow Museum, Kiel.

Renaissance Panel, das Schabbelhaus, Lübeck.

Forstue, Johannisstrasse 32, Lübeck.

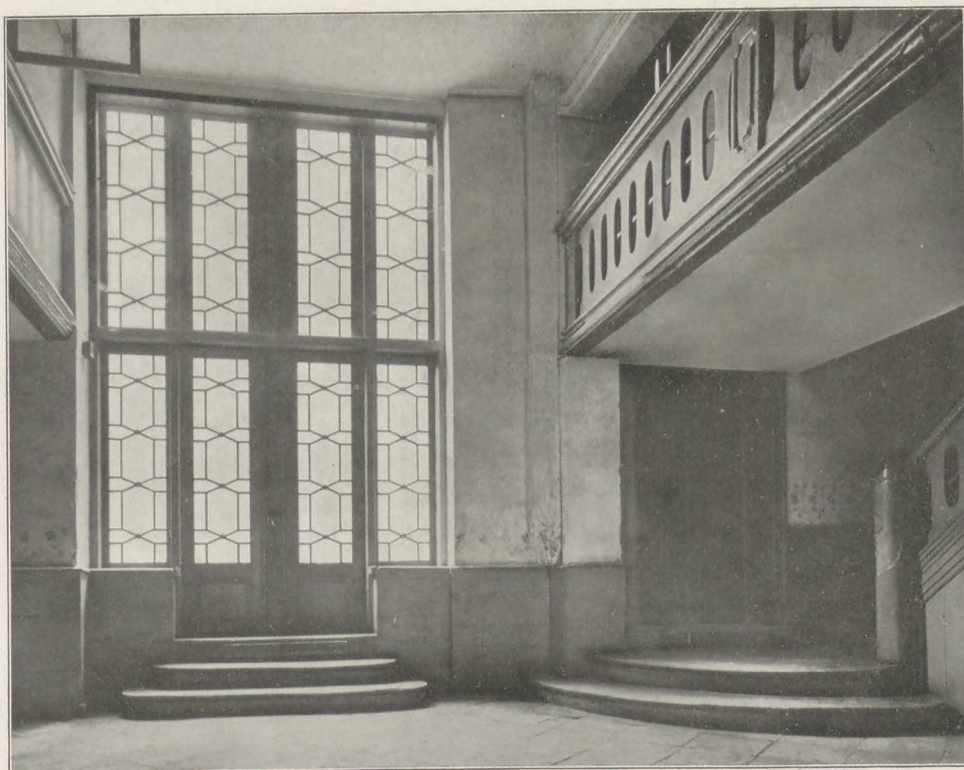
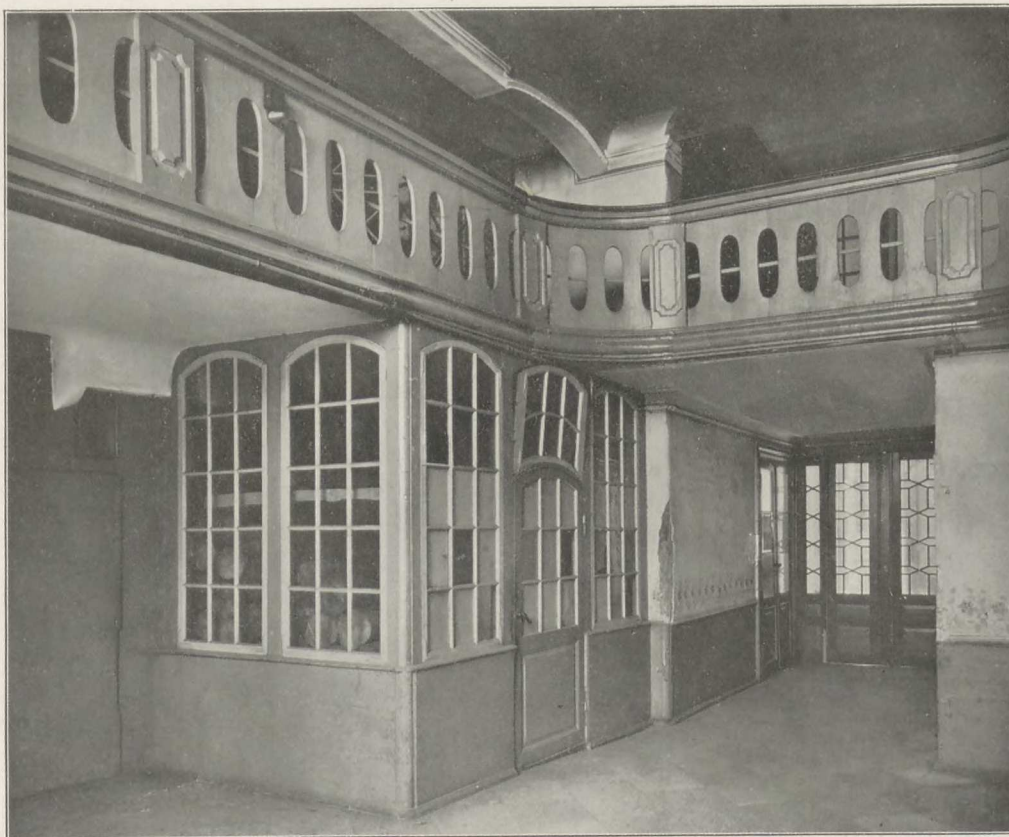
Hovedtrappe, Wahmstrasse 37, Lübeck.

Trappe, Schöbberhaus, Lübeck.

Forstue, Fischstrasse 26, Lübeck.

Forstue, Fischstrasse 25, Lübeck.

Forstue, Fischstrasse 25, Lübeck.

Skab, 18de Aarhundrede, Johannistrasse 32, Lübeck.

Forstue, Grosse Burgstrasse 24, Lübeck.

Forstue, Mengstrasse 48, Lübeck.

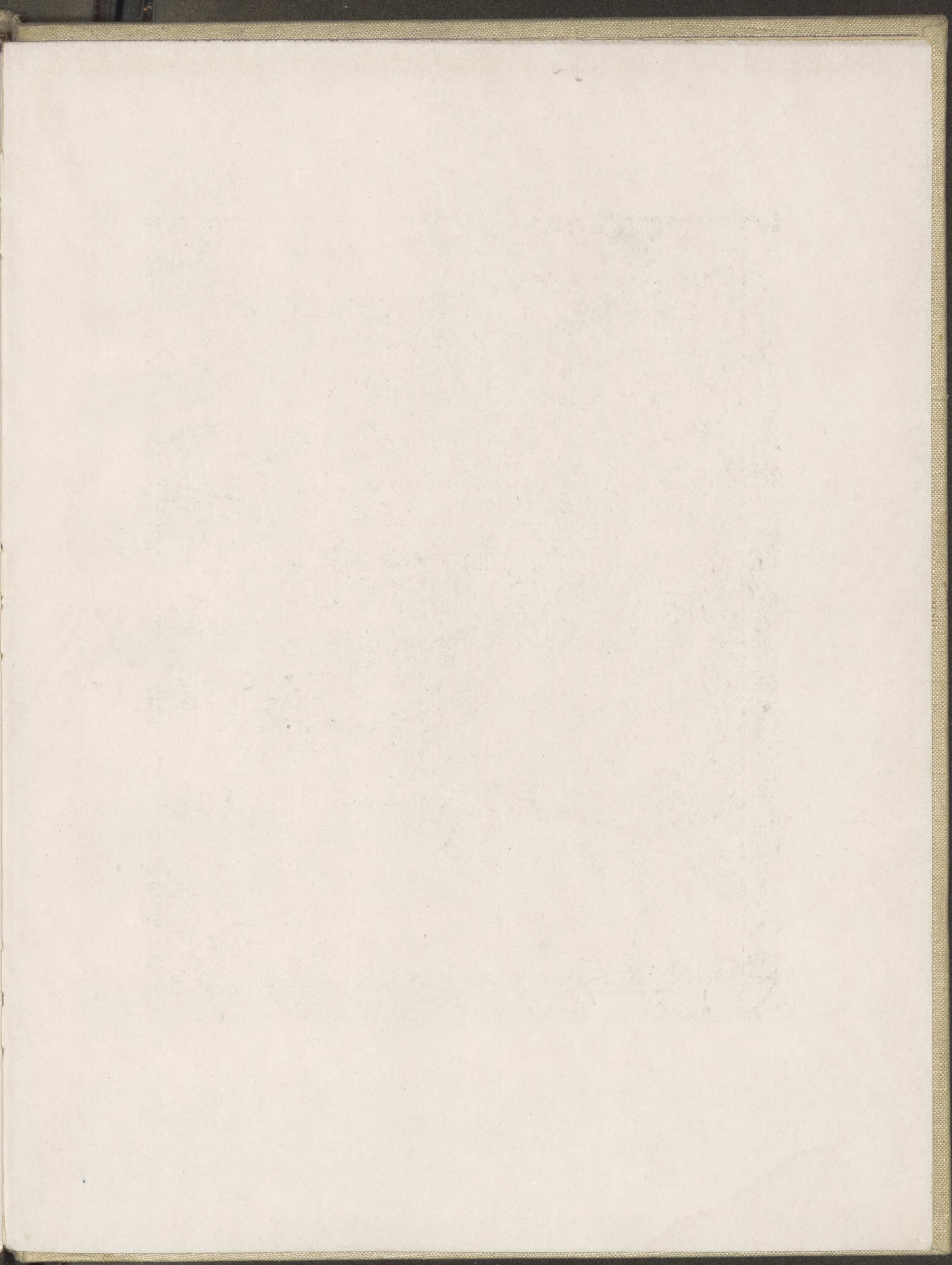
Forstue, Langer Lohberg 47, Lübeck.

Forstue, Königstrasse 11, Lübeck.

EMIL HERRMANN SENIOR
LEIPZIG

R 95.00

B

DTV Danmarks Tekniske
Videncenter
Teknologihistorisk Samling

1B
72
Gam

461606

300197759

DTV

1920

~ 4/2 m'58

